

EUROBAROMETR 69

VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE

JARO 2008

NÁRODNÍ ZPRÁVA

ČESKÁ REPUBLIKA

Tento výzkum byl zadán a koordinován Generálním ředitelstvím pro komunikaci.

Tato zpráva byla zpracována pro Zastoupení Evropské komise v České republice.

Dokument nereprezentuje stanoviska Evropské komise. Názory a interpretace v něm obsažené reprezentují výhradně pohled autora.

Obsah

OBSAH.....	2
SHRNUTÍ.....	3
1. NÁZOROVÉ KLIMA V ČESKÉ REPUBLICE.....	10
1.1 Spokojenost s životní situací a očekávání do budoucnosti.....	10
1.2 Problémy, kterým čelí Česká republika.....	13
2. NÁZORY NA FUNGOVÁNÍ EU	16
2.1 Hodnocení členství v EU	16
2.2 Atributy, které popisují EU.....	21
2.3 Poměry v EU.....	22
2.4 Rozhodování v EU.....	24
2.5 Postoje k vybraným skutečnostem evropské agendy	24
3. DŮVĚRA V INSTITUCE	27
3.1 Důvěra v instituce ČR.....	27
3.2 Důvěra v instituce Evropské unie	30
3.3 Transparentnost české státní správy a institucí EU	32
3.4 Důvěra vůči médiím	33
4. BUDOUCNOST EVROPSKÉ UNIE	35
4.1 Pocity spojené s budoucností EU	35
4.2 Stěžejní úkoly EU v nadcházejících letech	35
4.3 Názory na rozšiřování EU	36
5. GLOBALIZACE.....	39
5.1 Názory na globalizaci.....	39
5.2 Role EU v procesu globalizace	40
ZÁVĚRY	42
TECHNICKÉ SPECIFIKACE.....	44
DOTAZNÍK	46

Shrnutí

Spokojenost s životní situací a očekávání do budoucnosti

Česká veřejnost je se svojí životní situací převážně spokojena. Podíl občanů označujících se za spokojené v České republice přesahuje 80 %, což je o pět procentních bodů více než je průměr Evropské unie. Mezi nejspokojenější Evropany dlouhodobě patří obyvatelé Dánska, Nizozemska, Lucemburska, Švédska a Finska. Nejméně spokojení jsou naopak Bulhaři a Maďaři.

Pokud jde o výhled na následujících 12 měsíců, jsou Češi mírnými optimisty. Ve zlepšení podmínek svého života věří 26 % populace, zatímco ve zhoršení 19 %. Pozitivní očekávají převažují ještě v oblasti možností zaměstnání v ČR (24 % : 21 %) a u vývoje ekonomické situace v EU (22 % : 18 %). Spíše negativní jsou pak očekávání u hodnocení finanční situace vlastní domácnosti (17 % : 28 %) a ekonomické situace v ČR (21 % : 36 %).

Ve většině členských zemí EU (převážně v západoevropských) došlo ve srovnání s poslední vlnou Eurobarometru k poměrně výraznému zhoršení vyhlídek do budoucna. **V Česku však zůstala očekávání poměrně stabilní a u hodnocení ekonomické situace v zemi a života obecně došlo dokonce ke zlepšení.** Významnou roli v očekáváních lidí pravděpodobně hraje současný příznivý vývoj českého hospodářství. Hrubý domácí produkt ČR již několik let přesahuje 5 % a nezaměstnanost má dlouhodobě klesající tendenci.

Mezinárodní srovnání vyznívá pro Českou republiku kriticky. **Většina lidí se domnívá, že situace v ČR je ve srovnání s ostatními členskými zeměmi EU horší. Podobného názoru jsou však vzhledem ke své zemi obyvatelé velké většiny ostatních členských států a Češi se tak řadí spíše k průměru.**

Nejhůře jsou občany ČR vnímány životní náklady, které považuje za lepší než v ostatních zemích EU jen 12 % veřejnosti. **Nejlépe dopadla zaměstnanost,** kterou v mezinárodním srovnání hodnotí jako lepší 42 % populace. Třetina občanů pak vnímá jako lepší situaci české ekonomiky a kvalitu života v ČR.

Problémy, kterým čelí Česká republika

Dvěma největšími problémy, kterým naše země v současnosti čelí, zůstávají pro českou veřejnost stejně jako na podzim 2007 zdravotnictví a rostoucí ceny. **Obě témata byla vybrána téměř 40 % populace. Zdravotnictví je v České republice vnímáno jako problém dvakrát častěji než v průměru EU,** kde je mezi hlavní výzvy řazeno 19 % veřejnosti. Aktuálnost tohoto problému v ČR souvisí s probíhající reformou zdravotnického systému a intenzivní politickou i veřejnou diskusí o jeho budoucí podobě. **Rostoucí ceny jsou naproti tomu problémem celoevropským,** neboť průměr Evropské unie činí 37 %. Oproti minulému šetření to znamená nárůst o 11 procentních bodů.

Druhým nejpalčivějším problémem po růstu cen je v rámci celé EU nezaměstnanost, kterou zminila celkem čtvrtina Evropanů. V Česku však nezaměstnanost mezi hlavní výzvy nepatří. Za poslední tři roky závažnost tohoto problému výrazně poklesla a nyní ji mezi dva největší problémy řadí jen 14 % obyvatel. Jako naléhavější než nezaměstnanost se české veřejnosti jeví ještě kriminalita (mezi dva největší problémy zařazena ve 24 %), důchody (20 %) a ekonomická situace (16 %).

Hodnocení členství v EU

Hodnocení členství České republiky v Evropské unii se mírně zlepšilo a přiblížilo se veřejnému mínění v EU jako celku. Jako dobrou věc naše členství označuje 48 % obyvatel ČR, za špatnou jej považuje 11 %. V EU 27 je průměr pozitivních hodnocení 52 %. Důvodem kritičtějšího pohledu Čechů na EU mohou být často projevované postoje prezidenta ČR Václava Klause, který má podle různých průzkumů důvěru přibližně 2/3 populace, a také názory části největší vládní strany ODS. **Čeští příznivci pravice jsou však členství v EU nakloněni mnohem více než lidé levicově orientovaní.** Za dobrou věc označilo členství 64 % pravicově orientovaných občanů oproti 39 % levicově orientovaných.

Většina lidí také spatřuje v členství České republiky v Evropské unii převážně prospěch a výhody. O jeho výhodnosti jsou přesvědčeny dvě třetiny českých občanů (64 %) a jen čtvrtina je toho názoru, že Česká republika z členství výhody a prospěch nemá. Výhodnost českého členství v EU oceňují častěji lidé mladí, vzdělaní a podobně jako u obecného hodnocení členství také příznivci pravice.

Hlavním důvodem, proč si lidé v ČR myslí, že naše země má z členství výhody, je přesvědčení, že Evropská unie přináší Čechům nové pracovní příležitosti. Tento názor je uváděn ve 45 % případů, kdy lidé označili členství za výhodné. **Dalšími významnými důvody jsou zlepšená spolupráce mezi ČR a ostatními zeměmi a také fakt, že EU přispívá k ekonomickému růstu a posílení bezpečnosti republiky.**

Ve vnímání přínosu pracovních příležitostí existují významné rozdíly mezi veřejným míněním v nových a starých členských zemích Evropské unie. **Obyvatelé nových členských zemí zmiňují přínos pracovních příležitostí stejně jako v Česku ve 45 %, zatímco ve starých členských zemích jde jen o necelou pětinu populace (18 %).** Důvodem jsou rozdílné ekonomické podmínky v těchto zemích. Státy východní Evropy mohou těžit z výhod levnější pracovní síly a mnohdy nižších daní, než je tomu na „západě“ a přilákat tak zahraniční investory často právě ze zemí evropské patnáctky. V zemích E 15 je však přesun firem „na východ“ hodnocen pochopitelně odlišně. Proto je v nich také častěji než v nových členských zemích zastoupen názor, že Evropská unie ohrožuje pracovní místa v zemi.

Hlavním důvodem názoru, že země z členství v EU nemá výhody, je však u nás i v Evropě nespokojenost s rozhodováním v Unii. Více než třetina občanů EU 27 (36 %) a téměř polovina Čechů (47 %) si myslí, že lidé mají velmi malý vliv na rozhodnutí, která se přijímají na úrovni Evropské unie. Další více než čtvrtina (26 % v průměru EU 27, 29 % v ČR) pak uvádí, že otázky, které jsou pro lidi v jednotlivých členských zemích důležité, jsou nejlépe řešeny na vnitrostátní úrovni.

Atributy, které popisují EU

Lidé v ČR si s Evropskou unií spojují zdaleka nejčastěji svobodu cestování, studia i práce kdekoliv v EU. Tuto možnost zmínilo 58 % veřejnosti. **Druhou nejčtenější asociací je společná měna euro, uváděná ve 28 %.** **Stejné pořadí asociací je také v Evropské unii celkově, i když tam je svoboda cestování, studia a práce uváděna o něco méně často a euro naopak častěji.** Je pochopitelné, že **společnou měnu si s EU častěji spojují země náležící do eurozóny (42 %) než ty, které ji zatím nepoužívají (22 %).**

Poměry v EU

Češi jsou velmi skeptičtí, pokud jde o vnímání vlivu na veřejné dění, a to jak na úrovni státní, tak na úrovni evropské. **Podíl lidí, kteří si myslí, že má jejich hlas v České republice váhu, činí 22 %, což je jedno z nejmenších čísel v celé EU. Čeští občané mají také jen zřídka pocit, že jsou zájmy naší země v EU brány dostatečně v úvahu.** S tímto tvrzením souhlasí 36 % lidí, průměr Evropské unie je však o 10 procentních bodů vyšší. **Podle nadpoloviční většiny lidí navíc hlas České republiky nemá v Evropské unii váhu. V mnoha státech Unie jsou přitom o vlivu hlasu své země v EU přesvědčení více než tři lidé ze čtyř.**

Je možné, že vnímání vlivu hlasu té které země v EU souvisí s délkou jejího členství. Za průměrem EU totiž zůstaly s výjimkou Polska, Malty a Kypru všechny ostatní nové členské země a přední příčky jsou naopak obsazeny státy, které se na evropské integraci podílejí již několik desetiletí.

Postoje k vybraným skutečnostem evropské agendy

Z vybraných politik Evropské unie má **největší podporu obyvatel společná obranná a bezpečnostní politika**. S touto souhlasí 85 % Čechů a 76 % občanů EU. **Dvoutřetinovou podporu má také společná zahraniční politika**, a to jak u nás, tak v průměru EU 27. Poměrně výrazný rozdíl v názorech existuje u tématu dalšího rozšiřování Unie. **Pro rozšíření jsou téměř dvě třetiny obyvatel ČR (63 %), v průměru nových členských zemí je to ještě o něco více (69 %), avšak v tradičních státech evropské patnáctky je pro jen 42 % populace.** Jak v České republice, tak i v Evropské unii jako celku podpora rozšiřování klesá se zvyšujícím se věkem občanů a mírně roste s jejich vzděláním. Závislost na politické orientaci se však projevuje jen u nás. Levicově orientovaní občané podporují rozšiřování v 53 %, středově orientovaní v 67 % a pravicoví dokonce v 69 % případů.

Menší rozdíl mezi názory v ČR a evropským průměrem existuje ještě u **programu společné evropské měny**. **V české populaci má podporu 53 % lidí, zatímco v EU jako celku to je 60 %.** Také občané nových členských zemí s eurem souhlasí o 6 procentních bodů častěji než Češi. Je možné se domnívat, že názory veřejnosti na tento evropský projekt ovlivnila známá stanoviska oponenta českého přijetí eura Václava Klause a některých dalších českých politiků, neboť podpora Čechů společné měně od loňského jara o 7 procentních bodů poklesla. Také v tomto případě se však projevuje „eurooptimismus“ českých příznivců pravice. Se společnou měnou souhlasí celé dvě třetiny pravicově orientovaných a jen 42 % levicově orientovaných lidí. **Větší podporu má euro také u samostatně výdělečně činných osob, manažerů a dalších povolání označovaných jako „bílá límečky“.** **Paradoxem české politické scény je, že strana, která by zájmy těchto osob měla bránit a prosazovat, má na jednotnou evropskou měnu opačný názor.** Pro evropskou měnovou unii jsou v České republice také mladí lidé ve věku 15 – 24 let a podstatný vliv má rovněž vzdělání. Lidé se základním vzděláním podporují euro z 29 %, středoškolsky vzdělaní z poloviny a vysokoškoláci v 61 %. U současných studentů pak je podpora eura vůbec nejvyšší, a to 80 %.

Důvěra v instituce

Obyvatelé ČR mají velmi malou důvěru v národní politické instituce. **Vládě u nás důvěřuje pouhá pětina populace, parlamentu 16 % a politickým stranám dokonce jen 11 % občanů. O poznání jinak tomu je v případě důvěry k Evropské unii. Tam je poměr Čechů, kteří EU důvěřují, k nedůvěřivým dlouhodobě okolo 60 % : 30 %.** Vyšší důvěru národním i evropským institucím projevují mladí a vzdělaní lidé a rovněž lidé hlásící se k pravici.

Významnou příčinou nízké důvěry ve vládu a parlament ČR může být rozčarování lidí z úrovně politické kultury a nedořešených politických a korupčních afér. V mezinárodním

srovnání se však ukázalo, že podobně nízká důvěra politickým institucím jako v ČR existuje také v mnoha dalších státech bývalého „východního bloku“. Dá se tak usuzovat, že s podobnými problémy jako ČR se na transformační cestě k rozvinutému, stabilnímu demokratickému státu zřejmě potýkají i ostatní dříve socialistické země a že občané tyto problémy také podobně reflektují.

Z dalších státních institucí se největší důvěře těší armáda. Té důvěřují dvě třetiny obyvatel ČR. Důvěra k policii je na úrovni 40 % a českým soudům a právnímu systému důvěřuje jen necelá třetina populace (32 %).

Mezi institucemi Evropské unie je nejdůvěryhodnější Evropský parlament před Evropskou centrální bankou a Evropskou komisí. Relativně nejméně důvěryhodná je Rada Evropy. Rozdíly v projevované důvěře jsou však velmi nízké a pro všechny čtyři instituce platí, že jim důvěřuje přibližně polovina lidí a nedůvěřuje čtvrtina. Je to tím, že v případech Rady Evropy a Evropské komise se k problematice více lidí nedokáže vyjádřit. Lze se tím pádem domnívat, že lidé mezi jednotlivými evropskými institucemi nejsou schopni dostatečně rozlišovat.

Kritický je pohled české veřejnosti také co se týče transparentnosti státní správy. **Za transparentní ji označuje pouhých 17 % občanů a plných 74 % ji považuje za netransparentní.** Nutno však upozornit, že ani obyvatelé ostatních členských zemí Evropské unie nehodnotí situaci ve svých zemích o mnoho jinak. **V evropském průměru je poměr názorů 24 % : 68 %.** Patnáct starých členů EU však hodnotí transparentnost své státní správy přeci jen lépe než nové členské země, a to v průměru o 10 procentních bodů.

Instituce Evropské unie jsou hodnoceny o něco lépe. I tak je ale za transparentní považuje jen čtvrtina Evropanů (26 %). Znatelnější je rozdíl u nových členských zemí. Jejich obyvatelé **hodnotí instituce EU jako transparentní dvakrát častěji než vlastní státní správu.** Tento fakt souvisí s vyšší mírou důvěry k institucím EU v těchto zemích. **V České republice jsou instituce EU transparentní pro 26 % veřejnosti, proti je 54 %.**

Naopak velmi důvěřiví jsou Češi v evropském srovnání vůči médiím. **V důvěře rozhlasu, televizi a tisku obsazují přední příčky a internetu věří dokonce nejvíce ze všech zemí Evropské Unie. Nejvyšší důvěru obyvatel má rozhlas, kterému v České republice důvěřují téměř tři čtvrtiny lidí (73 %).** O něco méně lidí (70 %) důvěřuje televizi. **Zatímco v průměru EU 27 zaujímá třetí místo před internetem tisk, v České republice jsou obě tato média na stejné úrovni s důvěrou 56 % populace.**

Důvěra internetovým stránkám je však v populaci silně diferencována. Nejmarkantnější jsou odlišnosti podle věku a vzdělání. Mladí lidé do 24 let internetu věří v 73 %, zatímco ve věkové skupině 55 let a více to je jen 30 %. Téměř polovina lidí z nejstarší věkové kategorie tuto otázku nebyla schopna odpovědět. Také u občanů se základním vzděláním zůstává polovina bez odpovědi a důvěru internetu v této kategorii vyjadřuje jen každý pátý. U vysokoškoláků to však jsou již více než dva lidé ze tří (68 %).

Pocity spojené s budoucností EU

Pokud jde o budoucnost EU, jsou v české populaci stabilně dvě třetiny optimistů (66 %) a o něco více než čtvrtina pesimistů (28 %). Výraznými optimisty jsou mladí lidé, naopak v nejstarší věkové skupině od 55 let je to jen o něco více než polovina. V mezinárodním srovnání najdeme nejvíce optimistů v Dánsku, Holandsku a Polsku (více než tři čtvrtiny). Nejméně, necelou polovinu, jich najdeme v Británii a Rakousku. Češi jsou 3 procentní body nad průměrem EU, který je 63 %. Nové členské země jsou však obecně ještě optimističtější (71 % v průměru za NČZ 12).

Stěžejní úkoly EU v nadcházejících letech

Oblastmi, na které by měla klást Evropská unie v nadcházejících letech největší důraz, jsou podle mínění evropské veřejnosti **boj se zločinem, životní prostředí a dále imigrační a energetické otázky**. Tohoto mínění je přibližně třetina občanů EU. **Češi oproti průměru EU 27 výrazně upřednostňují sociální otázky, které považuje za stěžejní úkol 38 % obyvatel ČR oproti 24 % v EU 27**. Naopak **menší důraz** je v českém veřejném mínění kladen **na imigrační otázky**. Ty jsou důležité pro třetinu evropských, ale jen pro 18 % českých občanů. V české společnosti tak imigrace není vnímána jako problém, a to i přes rostoucí počet cizinců usazujících se v ČR (v roce 2007 šlo o rekordních 84,000 registrovaných osob).

Názory na rozšiřování EU

Z nečelenských zemí EU mají od evropských občanů největší podporu vstupu do Unie Švýcarsko, Norsko a Island. **Norsko a Švýcarsko by v Unii přivítaly více než tři čtvrtiny obyvatel EU, v případě Islandu je to 71 %**. Ze zemí na jih a východ od hranic EU má největší podporu vstupu Chorvatsko. Pro jeho členství je mírná většina obyvatel Unie. U dalších zemí je pak podíl lidí, kteří by si přáli jejich členství, menšinový. **Nejméně lidí by rádo Unii rozšířilo o Turecko (31 %)**, což je významný údaj, neboť Turecko je jednou ze tří kandidátských zemí EU. **Turci samotní jsou většinově pro vstup, ačkoli oproti podzimu 2006 podpora přistoupení poklesla o 7 procentních bodů na 61 %**.

Obyvatelé nových členských zemí jsou podstatně více nakloněni rozšiřování než obyvatelé států E 15. Nejvýraznější je tento rozdíl u zemí východní a jižní Evropy, kde v případě Ukrajiny a Chorvatska dosahuje až 25 %.

V České republice má nadpoloviční podporu vstupu do Unie kromě tří zmíněných západoevropských zemí jen Chorvatsko (73 %). Pro vstup Černé hory je pak přesně polovina populace. Vysoká míra souhlasu s chorvatským členstvím pramení nepochybně z toho, že Češi Chorvatsko dobře znají a hojně navštěvují. S přibližně sedmi sty tisíci českých turistů ročně je Chorvatsko pro občany ČR nejvyhledávanější turistickou zemí vůbec.

Názory na globalizaci

Češi chápou globalizaci spíše jako proces skýtající mnohé možnosti. Dvě třetiny obyvatel ČR souhlasí s tím, že globalizace znamená **více zahraničních investic v zemi**, a 58 % lidí také uznává, že **je příležitostí k ekonomickému růstu**. **Evropané jako celek naproti tomu v globalizaci vidí častěji rizika**. Kladou např. větší důraz na užitečnost globalizace jen pro velké firmy a nikoli pro lidi a častěji zmiňují slabou ochranu proti rostoucím cenám.

Druhou **odlišností mezi českým a evropským veřejným míněním je fakt, že Evropané vnímají globalizaci nejen v ekonomickém, ale také v kulturním rozměru**. Častěji než Češi totiž souhlasí s tvrzením, že globalizace umožňuje lidem, aby byli otevřenější k jiným kulturám.

V některých oblastech existují mezi skupinami lidí v České republice významné názorové rozdíly. Mladší populace v globalizaci častěji vidí příležitosti pro ekonomický rozvoj a možnost otevřít se jiným kulturám. Vysokoškolsky vzdělaní lidé silněji vnímají příležitost k hospodářskému růstu než ostatní vzdělanostní skupiny. Lidé hlásící se k pravici vyjadřují vyšší souhlas s tvrzeními, která zdůrazňují pozitiva globalizace (např. více zahraničních investic v zemi, příležitost k ekonomickému růstu, rozvoj chudých zemí atp.), zatímco

příznivci levice zdůrazňují častěji její negativa (její užitečnost výhradně pro velké firmy, zvyšování sociálních nerovností).

Role EU v procesu globalizace

Podle mínění 44 % evropských občanů pomáhá Evropská unie chránit své občany před negativními důsledky globalizace a třetina s tímto výrokem nesouhlasí. Občané ČR jsou ve svých názorech o něco skeptičtější a jejich odpovědi jsou rozděleny přesně půl na půl. Souhlas s výrokem, stejně jako nesouhlas, vyjadřuje 41 % Čechů.

Ve srovnání ekonomiky Evropské unie s ekonomikami dalších významných globálních hráčů **hodnotí Evropané nejlépe hospodářství dvou nejvýznamnějších asijských zemí, Japonska a Číny. Srovnatelně s ekonomikou EU hodnotí lidé ekonomiku USA a výrazně lépe vychází hospodářství EU v porovnání s Ruskem.**

Úvod

Eurobarometr průběžně shromažďuje názory o evropských záležitostech v členských a kandidátských zemích Evropské unie a dvakrát ročně je zveřejňuje formou národních zpráv.

Sběr dat pro průzkum Eurobarometru 69.2 probíhal v období od 25. března do 4. května 2008 v 27 členských zemích Evropské unie, 3 kandidátských zemích (Chorvatsku, Turecku a bývalé jugoslávské republiky Makedonii) a v oblastech Kyperské republiky, které nejsou pod vládní kontrolou. Průzkum prováděl TNS Opinion & Social, konsorcium složené z Taylor Nelson Sofres a EOS Gallup Europe. V České republice průzkum probíhal od 2. do 17. dubna 2008 mezi 1014 respondenty.

Názory české veřejnosti jsou v této zprávě¹ porovnávány nejčastěji s průměrem v 27 členských zemích Evropské unie (EU 27), v některých případech ale i s průměrnou hodnotou v „nových“ členských zemích (NČZ 12), průměrnou hodnotou „starých“ členských zemí Evropské unie (EU 15) a také s míněním v jednotlivých členských a kandidátských státech. Aktuální výsledky jsou rovněž porovnávány s předchozími vlnami Eurobarometru a u vybraných otázek jsou na základě časového srovnání tvořeny časové řady.

Zpráva předkládá výsledky průzkumu, který proběhl v době předsednictví první postkomunistické členské země v Radě EU, Slovinska. Pozornost Evropské unie se soustřeďovala na ratifikaci tzv. Lisabonské smlouvy, která měla za cíl reformovat institucionální uspořádání Unie po neúspěchu Evropské ústavy. V době realizace výzkumu byl významným ekonomickým tématem růst cen energií, zejména ropy, která dosáhla historicky rekordních hodnot. V době slovinského předsednictví také vznikl v Evropě nový stát: odtržením od Srbska se osamostatnilo Kosovo.

V České republice se pozornost orientovala jak na domácí, tak na zahraničněpolitické otázky. V zimě proběhla v ČR volba prezidenta, ve které byl do funkce znovuzvolen Václav Klaus. Pokračovaly také vládní reformy, z nichž nejvíce pozornosti budila reforma zdravotnická. V mezinárodních otázkách dominovalo téma možného vybudování americké radarové základny na českém území. Přípravě českého předsednictví v EU, kterého se naše země ujme 1. ledna 2009, bylo věnováno jen málo pozornosti.

Problematika budoucnosti Evropské unie a role České republiky v ní nebyla politickou reprezentací ani nadále prezentována příliš pozitivně. Koaliční vláda ve shodě s postoji prezidenta Klause dávala i nadále najevo, že evropská integrace nepatří k jejím prioritám. Přesto požívá Evropská unie jako taková i její instituce poměrně velkou důvěru české veřejnosti a jeví se jako daleko důvěryhodnější než česká vláda i Poslanecká sněmovna. Paradoxní je, že čeští pravicoví voliči jsou evropské integraci nakloněni více než voliči levicoví, zatímco hlavní pravicová politická strana, tedy ODS, se k evropské integraci staví opačně.

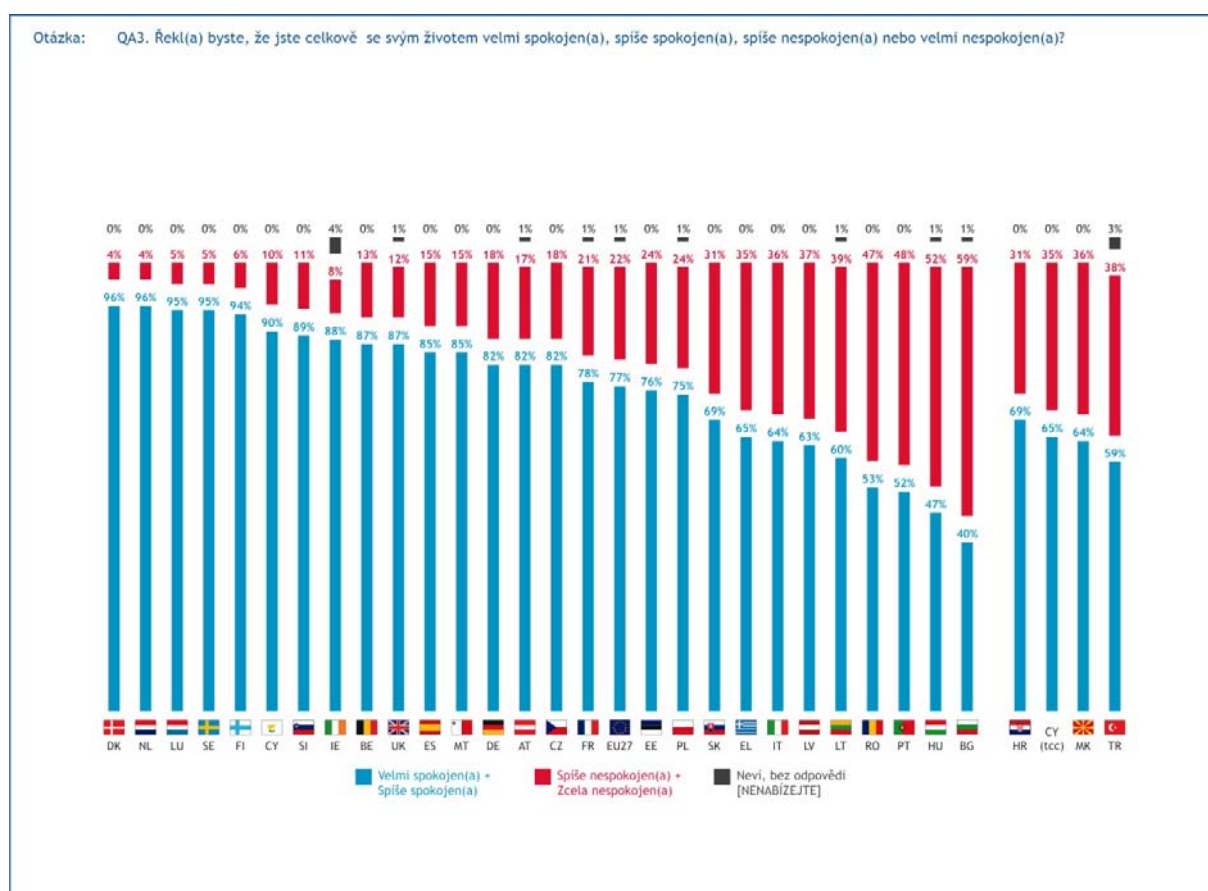
---

¹ Národní zprávu pro Zastoupení Evropské komise v České republice zpracoval Pavel Ševera.

1. Názorové klima v České republice

1.1 Spokojenost s životní situací a očekávání do budoucnosti

Převážná většina české veřejnosti je se svým životem celkově spokojena. Spokojených občanů je 82 %, což je o pět procentních bodů více než je průměr Evropské unie. Nejspokojenější jsou lidé v Dánsku, Holandsku, Lucembursku, Švédsku a Finsku, u nichž součet odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“ činí přes 90 %. Nejméně spokojeni jsou naopak obyvatelé Bulharska a Maďarska, kde podíl nespokojených lidí převažuje nad podílem spokojených. Z dvanácti nových členských zemí EU jsou spokojenější než Češi pouze obyvatelé Kypru, Slovinska a Malty.

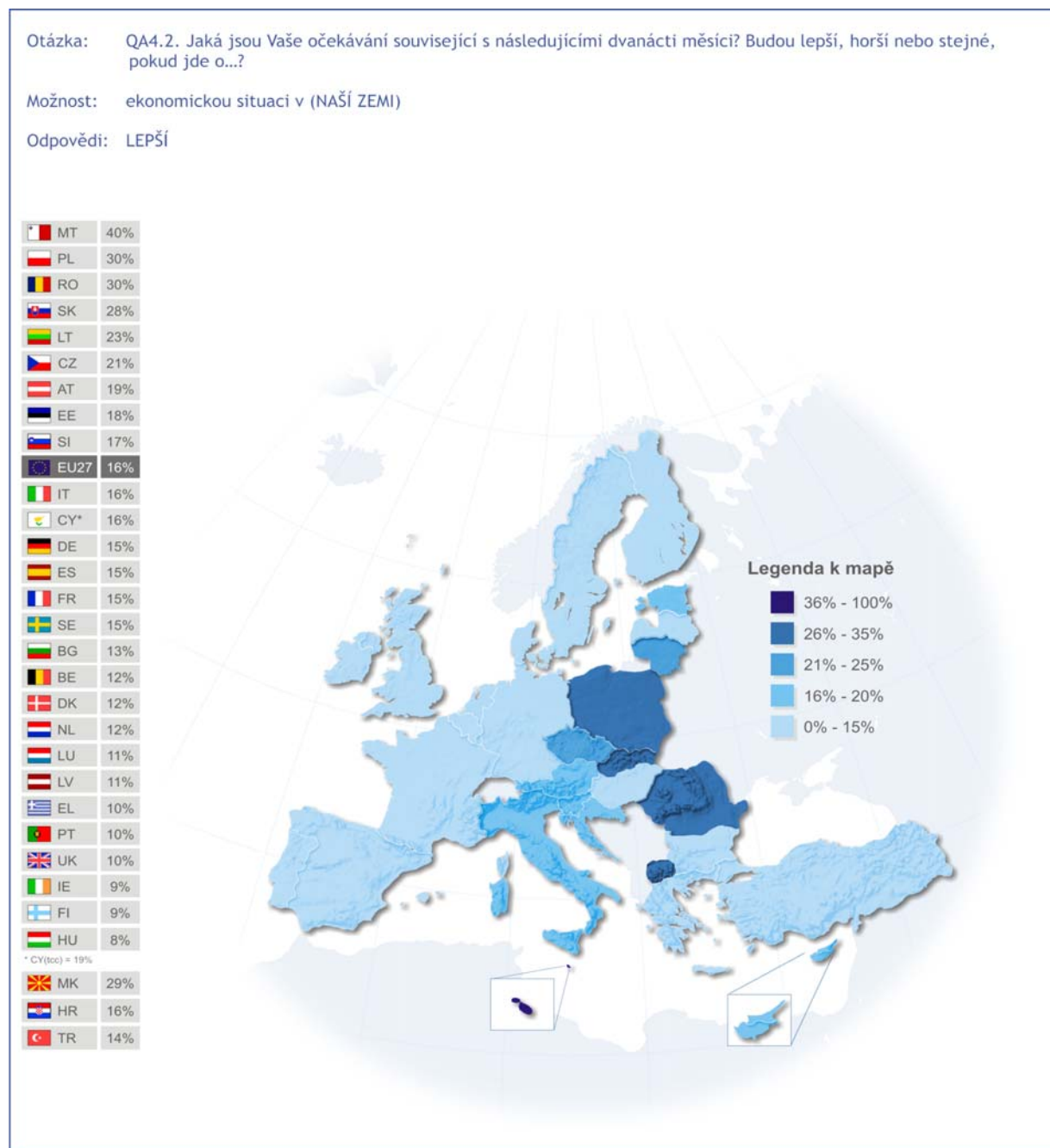

Ve vyjadřování intenzity pocitu spokojenosti jsou však Češi poměrně zdrženliví. Za velmi spokojené se označuje 13 % občanů, což je šest procentních bodů za průměrem EU. Také v tomto ohledu jsou nejspokojenější Dánové, Holanďané a Švédové, u kterých je velmi spokojených lidí více než polovina.

Spokojenost Čechů s životní situací zůstává v čase stabilní a za poslední tři roky se prakticky nezměnila. Podobná je, s ohledem na vývoj, také situace na prvních a posledních místech tohoto „žebříčku spokojenosti“. Ke spokojenější části obyvatel České republiky dlouhodobě patří mladší a vzdělanější lidé a také lidé spíše pravicově orientovaní².

² V tomto ohledu je třeba upozornit na korelaci „pravicovosti“ se vzděláním a příjmem, resp. vlastnictvím jedince. Majetní a vzdělaní lidé jsou se svým životem častěji spokojeni a zároveň se častěji přiklání k pravici. Důvodem spokojenosti tedy není pravicovost sama o sobě, nýbrž charakteristiky s ní spojené.

Co se týče výhledu na následujících 12 měsíců, **nejvíce lidí** (přibližně polovina) **neočekává v analyzovaných oblastech žádné velké změny**. Pozitivní očekávání převažují v hodnocení života obecně (26 % občanů očekává zlepšení, 19 % zhoršení životní situace), v oblasti možností zaměstnání v ČR (24 % očekává zlepšení, 21% zhoršení) a ve vývoji ekonomické situace v EU (22 % očekává zlepšení, 18 % zhoršení). Spíše negativní jsou pak očekávání vývoje finanční situace vlastní domácnosti (17 % očekává zlepšení, 28 % zhoršení) a ekonomické situace ČR (21 % očekává zlepšení, 36 % zhoršení).

Oproti minulým létům však již **Češi nejsou výrazně pesimističtější, než je průměr EU 27**. Může za to místy poměrně výrazně zhoršené očekávání ve většině ostatních členských zemí Unie, ale také pokles pesimismu a nárůst optimismu mezi českými občany. V oblastech týkajících se hospodářské situace v naší zemi i v Evropské unii a možností zaměstnání podíl optimistů v České republice dokonce evropský průměr předstihl. Za průměrem EU 27

zůstává očekávání obyvatel ČR co do vývoje finanční situace vlastní domácnosti a života obecně, avšak i zde došlo k poměrně výraznému přiblížení. Ve srovnání s průměrem dvanácti „nových“ členských zemí vidí ale Češi své vyhlídky do budoucnosti ve zmíněných oblastech horší.

Časové srovnání aktuálních výsledků za ČR a EU s minulou vlnou Eurobarometru ukazuje následující tabulka:

		Ekonomická situace ČR		Ekonomická situace v EU		Možnosti zaměstnání v ČR		Finanční situace domácnosti		Život obecně	
		Podzim 2007	Jaro 2008	Podzim 2007	Jaro 2008	Podzim 2007	Jaro 2008	Podzim 2007	Jaro 2008	Podzim 2007	Jaro 2008
EU27	Lepší	24%	16%	25%	18%	26%	21%	25%	22%	30%	32%
	Horší	26%	46%	13%	26%	25%	39%	19%	25%	13%	16%
	Stejná	44%	33%	45%	38%	43%	34%	53%	50%	54%	49%
ČR	Lepší	18%	21%	24%	22%	26%	24%	18%	17%	22%	26%
	Horší	41%	36%	14%	18%	25%	21%	38%	28%	27%	19%
	Stejná	38%	40%	52%	48%	46%	51%	42%	54%	50%	53%

Uvedené údaje se můžeme pokusit interpretovat s ohledem na základní makroekonomické ukazatele. Ekonomickou situaci ČR lze podle nich hodnotit příznivě. Hrubý domácí produkt České republiky v posledních třech letech přesahoval 6 % a přestože v prvním čtvrtletí roku 2008 došlo k mírnému zpomalení růstu, vzrostlo tuzemské hospodářství meziročně o 5,3 %. Míra nezaměstnanosti navíc již několik let klesá, na jaře 2008 se pohybovala mezi pěti a šesti procenty. To by mohlo být důvodem převážně pozitivních očekávání možností zaměstnání a také zlepšení vyhlídek ekonomické situace ČR.

Na druhou stranu v Česku počátkem letošního roku skokově narostla inflace, v meziročním srovnání přesáhla 7 %. I přesto však o deset procentních bodů ubylo negativních očekávání vývoje finanční situace vlastní domácnosti. Zdá se tak, že ani vyšší ceny energií a potravin, ani reformy současné vlády (např. probíhající zdravotnická reforma, jejíž dopad mohli občané od 1. ledna 2008 osobně pocítit při placení poplatků u lékaře) se na jejich očekávání neodrazila nijak negativně.

Jedinou oblastí, ve které Češi jednoznačně očekávají zhoršení situace je ekonomická situace v Evropské unii (zde klesl podíl pozitivních a zároveň vzrostl podíl negativních očekávání). S ohledem na poměrně malé tempo růstu ve většině „starých“ členských zemí Unie to však je pochopitelné.

Po roce se Eurobarometr vrátil také k otázce, **jak občané hodnotí situaci ve vlastní zemi ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie**. Výzkum ukázal, že **ve většině zemí převládají negativní hodnocení nad pozitivními** a že Češi v tom nejsou výjimkou. **Svým hodnocením se řadí spíše k evropskému průměru**. Zdá se tak, že lidé mají obecně tendenci posuzovat vlastní situaci spíše kriticky a svou úroveň porovnávat s úrovněmi vyššími.

Platí to zejména pro **vnímání životních nákladů v zemi**. **Tato oblast je hodnocena vůbec nejhuře ze všech**, jen v případě dvou států, Lucemburska a Holandska, převažují kladná hodnocení nad zápornými. **V Česku označuje životní náklady za horší než v ostatních členských zemích EU plných 81 % občanů**. Evropský průměr je 72 %.

Kritické vnímání životních nákladů podtrhuje i fakt, že ve srovnání s loňským rokem v naprosté většině zkoumaných států ke zhoršení hodnocení vlastní situace³. Nepochybně v tom hraje roli rychlý celosvětový růst cen některých komodit, zejména ropy, zemního plynu a potravin.

V dalších oblastech je již porovnání situace vlastní země s ostatními členskými zeměmi v průměru o poznání příznivější a také mnohem různorodější. Velké rozdíly existují mezinárodně v hodnocení situace národní ekonomiky, zaměstnanosti i kvality života.

Situaci národní ekonomiky označuje přibližně třetina Čechů za lepší než v ostatních zemích EU (31 %) a přibližně dvě třetiny za horší (63 %). To představuje **významný nárůst pozitivních hodnocení**, neboť v minulém roce byl poměr odpovědí 20 % : 72 %. Česko se tak výrazně přiblížilo evropskému průměru, který oproti loňsku mírně poklesl na 35 % : 56 %. Výsledek koresponduje s poznatky o optimističtějších očekáváních lidí do budoucna a je odrazem zdárného hospodářského vývoje České republiky. Přední příčky jsou obsazeny Dánskem, Lucemburskem, Holandskem a Švédskem, jejichž obyvatelé považují hospodářství své země ve srovnání s ostatními za lepší ve více než 80 % případů. Nejhorší hodnocení pak najdeme v Maďarsku a Bulharsku, kde tento podíl nedosahuje ani 5 %.

Další oblastí s velkým rozptylem dobrých a špatných hodnocení je **zaměstnanost**. Tu **považuje za lepší než v ostatních zemích EU 42 % obyvatel ČR, za horší pak 52 %**. Ve srovnání s loňskou jarní vlnou Eurobarometru to **na straně lepších očekávání znamená nárůst o 12 procentních bodů** a Česko se tak již dostalo před unijní průměr, který činí 34 %. Zlepšené hodnocení je ovlivněno rekordním růstem zaměstnanosti a klesající mírou nezaměstnanosti v ČR, která letos na jaře dosáhla devítiletého minima.

V mezinárodním srovnání hodnocení zaměstnanosti jasně dominuje Dánsko s poměrem lepších hodnocení k horším 92 % : 5 %. Nejhůře nahlíží svou situaci opět obyvatelé Maďarska a Bulharska, tentokrát spolu s Řeckem. V žádné z těchto zemí podíl pozitivních hodnocení nepřesahuje 10 %.

V posuzování kvality života jsou Češi opět o něco kritičtější, než je průměr EU 27. I zde však došlo k přiblížení a nyní **hodnotí kvalitu života v ČR jako lepší než v ostatních zemích třetina občanů (34 %)**, zatímco **jako horší 62 %** (evropský průměr je 46 % : 48 %). Jako nejlepší označují kvalitu života lidé v Dánsku, Lucembursku a Finsku (přes 85 % odpovědí „lepší“), jako nejhorší opět obyvatelé Bulharska a Maďarska (přes 90 % odpovědí „horší“).

Ve srovnání s obyvateli nových členských zemí EU jsou Češi v mezinárodním srovnání poměrně sebevědomí. Srovnatelné hodnocení jako oni uvádějí ještě obyvatelé Slovinska a Malty a lépe hodnotí všechny uvedené oblasti jen Kyprané.

1.2 Problémy, kterým čelí Česká republika

Dvěma největšími problémy, kterým naše země čelí, zůstávají pro českou veřejnost stejně jako na podzim zdravotnictví (uvádělo 39 %) a rostoucí ceny (uvádělo 38 %).

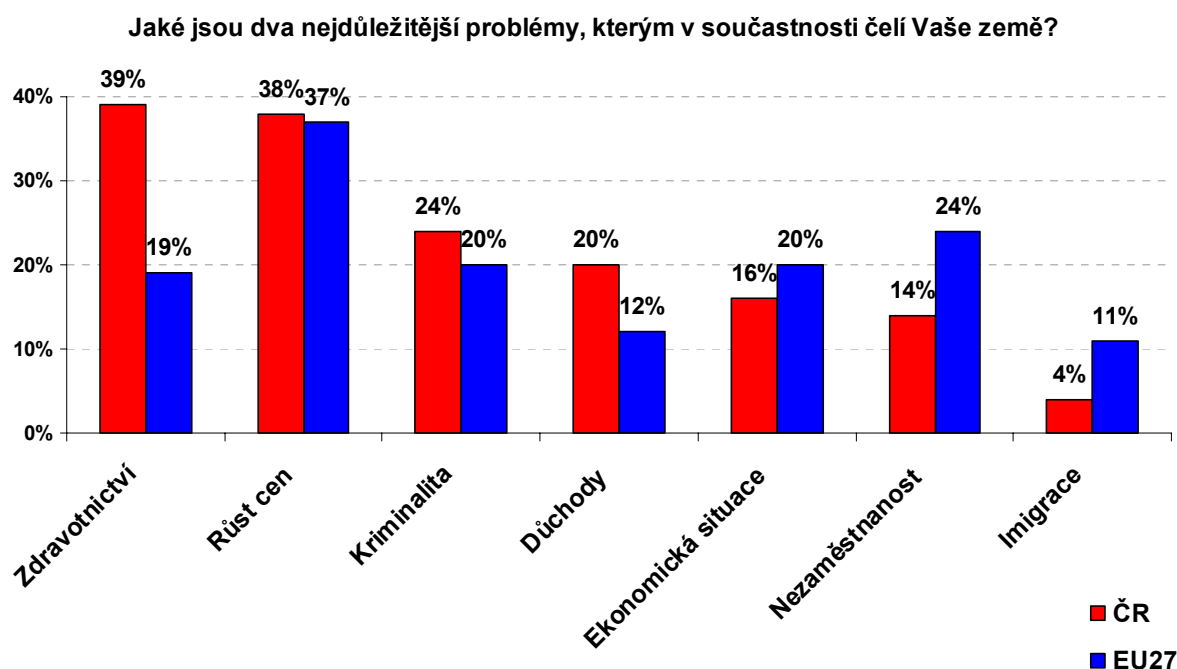
Rostoucí ceny, neboli inflace, jsou problémem celoevropským, neboť průměr Evropské unie činí 37 %. **Pro Čechy se růst cen stal závažným problémem poměrně nedávno.** Ještě před dvěma lety, na jaře 2006, byl zmiňován jen 12 % obyvatelstva, loni na podzim už to bylo 42 %. Nyní tento podíl o 4 procentní body poklesl (což je vzhledem k již zmiňované vysoké aktuální míře inflace poněkud překvapivé), ale i tak jde o číslo poměrně vysoké. V některých

³ Státy, ve kterých došlo ke zlepšení, jsou Dánsko, Lucembursko, Malta, Holandsko, Portugalsko a Rumunsko.

zemích je však inflace vnímána ještě vážněji. V Lotyšsku a Slovinsku ji za problém označuje shodně 71 % občanů.

Obavy Čechů z inflace klesají s rostoucím vzděláním, jsou vyšší u levicově orientovaných lidí než u pravicových a častěji se vyskytují, což je pochopitelné, u manuálně pracujících a nezaměstnaných.

Zdravotnictví je naproti tomu problémem typicky českým⁴, a to bez větších rozdílů mezi různými skupinami v populaci. Již přes dva roky se jeho četnost v ČR pohybuje okolo hranice 40 %. Je to jistě ovlivněno dlouhodobou a intenzivní politickou i veřejnou diskusí a také nedávnou úpravou financování zdravotnického systému. Vzhledem k aktuálnímu dění, při kterém se rozhoduje o slučování ústavů a privatizaci nemocnic, se dá očekávat, že zdravotnictví zůstane na horních příčkách i nadále.

Další oblastí často zmiňovanou mezi problematickými tématy je kriminalita, kterou mezi hlavní problémy řadí 24 % občanů ČR. Tato hodnota je v čase poměrně stabilní a je také blízko průměru Evropské unie (20 %).

Důchody označila za jeden z hlavních problémů pětina lidí. To je o 8 procentních bodů více, než je evropský průměr. Důvodem mohou být rovněž občasná diskuse o možných podobách a nutnosti penzijní reformy a projevit by se zde mohl také růst cen. Obavy pochopitelně stoupají s rostoucím věkem jedinců.

Rozdíly mezi českým a celoevropským veřejným míněním existují ještě u témat nezaměstnanosti, imigrace a terorismu.

Nezaměstnanost byla vnímána jako jeden z nejdůležitějších problémů České republiky do podzimu 2005, kdy zastoupení takových názorů přesahovalo 50 %. Od roku 2005 se však ekonomické oživení projevuje na postojích veřejnosti. **Procento občanů, kteří nezaměstnanost řadí mezi dva nejdůležitější problémy, pokleslo v ČR od podzimu 2004 za tři roky z 54 % postupně na 13 %.** Letos na jaře se pokles zastavil a současná

⁴ Není to však problém výhradně český. Stejně často jako u nás považují zdravotnictví za problém také obyvatelé severovýchodních zemí Dánska, Finska a Švédska, Irové s Poláky dokonce ještě častěji.

hodnota je 14 %. Zdá se tak, že tvrzení odborníků, že současnou hospodářskou výzvou Česka již není nezaměstnanost, nýbrž inflace, je přijímáno také širokou veřejností⁵.

V Evropské unii je nezaměstnanost vnímána o poznání vážněji. Jako jeden ze dvou hlavních problémů ji označuje průměrně čtvrtina občanů EU 27 (24 %).

Také **palčivost ekonomické situace v ČR** za poslední tři pololetí **poklesla**. Mezi nejdůležitější problémy ji řadí 16 %, což je 4 procentní body pod evropským průměrem.

Imigrace v české společnosti není vnímána jako problém. Mezi dva nejvýznamnější problémy ji řadí pouze 4 % české veřejnosti, a to i přes nezanedbatelný počet cizinců, kteří se v Česku usadili v posledních letech (v roce 2007 šlo o rekordních 84,000 registrovaných osob). Česká společnost je ale i přesto nadále poměrně homogenní. Cizinci tvoří přibližně 4 % české populace. **V Evropské unii jako celku je imigrace označována za jeden ze dvou hlavních problémů častěji**, a sice v 11 % případů.

Nižší než evropský průměr je také hodnota u položky **terorismus**. V průměru EU je na úrovni 7 %, zatímco v Česku na 2 %. V tomto případě však průměrná hodnota není tím pravým ukazatelem. Ve většině členských zemí EU je naléhavost terorismu na podobně nízké úrovni jako u nás, průměr je však „vytažen“ zeměmi, které buď zasáhly teroristické atentáty nebo které prošly konfliktními událostmi vztahujícími se k soužití s islámskou menšinou: Španělskem (31 %), Holandskem (16 %), Velkou Británií a Dánskem (oba 13 %).

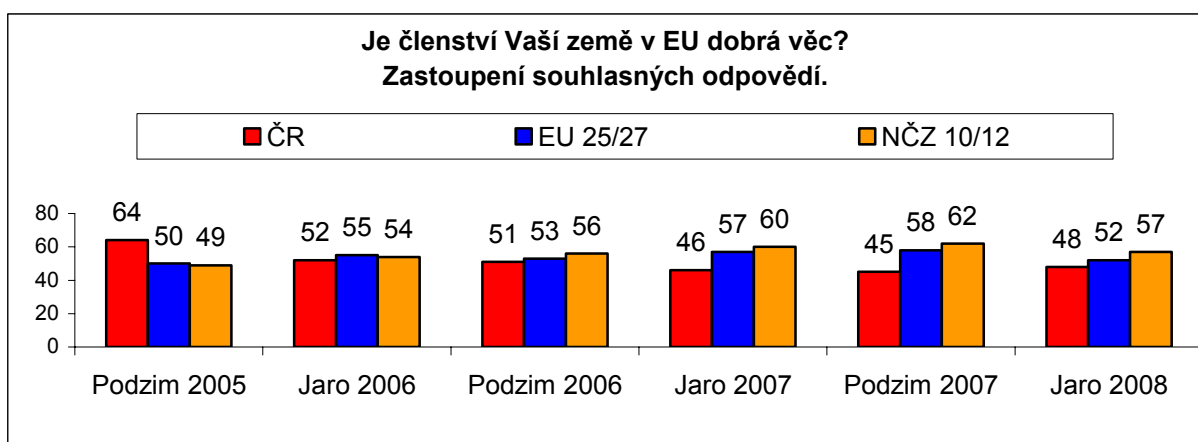
⁵ Někteří analytici mluví dokonce o fenoménu přezaměstnanosti a poukazují na fakt, že český trh práce v současné době vykazuje historicky největší množství volných pracovních míst (přes 150,000).

2. Názory na fungování EU

2.1 Hodnocení členství v EU

Zastoupení názoru, že členství v Evropské unii je dobrá věc, mělo v České republice již delší dobu klesající tendenci. V předchozí vlně Eurobarometru se dostalo 13 procentních bodů pod dlouhodobě mírně rostoucí evropský průměr. Současné výsledky však jdou proti oběma těmto trendům. **Členství ČR v EU považuje za dobrou věc 48 % Čechů, což je mírný vzestup** (o 3 procentní body), **zatímco v Evropě došlo k poklesu o 6 procentních bodů na 52 %**. Jako špatnou věc označuje členství v EU jen 11 % české populace, což je oproti loňským 15 % také pokles. Průměr EU je o něco vyšší: 14 %. Další 38 % občanů ČR zastává nerozhodný nebo ambivalentní postoj a neshledávají naše členství věcí ani dobrou, ani špatnou.

Oproti „novým“ členským zemím jsou však lidé v Česku k členství v EU, i přes přiblížení v zastoupení souhlasných odpovědí, **poměrně kritičtí** (aktuální průměrná hodnota NČZ 12 je 57 %). Jedním z důvodů může být často projevovaný postoj prezidenta ČR, kterému podle různých průzkumů důvěřuje okolo 2/3 populace, a také názor části největší vládní strany ODS. Vzhledem k tomu, že se zastavil klesající trend pozitivního hodnocení a že došlo k výraznému přiblížení celoevropské úrovni, je však možné se též domnívat, že se postoje české veřejnosti obecně začínají podobat spíše zemím „staré“ evropské patnáctky než novým členům.

Tomuto tvrzení nasvědčují i výsledky předcházejících otázek. U spokojenosti se životem a ve většině oblastí srovnávajících očekávání do budoucna i hodnocení situace své země vzhledem k ostatním jsou Češi blíže celoevropskému průměru nebo i průměru starých členských zemí, než průměru nových členů⁶.

Rozdíly v závislosti na politické orientaci občanů ukazují, že Češi mají odlišné názory od svých politických elit. **Pravicoví voliči hodnotí členství naší země v EU výrazně pozitivněji než příznivci levice**, zatímco pravicová ODS je k EU mnohem skeptičtější než levicová ČSSD. Za dobrou věc označilo členství ČR v Evropské unii 64 % pravicově orientovaných občanů oproti 39 % levicově orientovaných.

⁶ Oblastmi, kde to neplatí, jsou očekávání vývoje ekonomické situace a situace zaměstnanosti. Česká republika a v podstatě všechny nové členské země EU v nich mají znatelně optimističtější vyhlídky než převážná část Unie. To je jistě dáno současným příznivým ekonomickým vývojem zemí střední a východní Evropy.

Podstatné jsou rovněž rozdíly mezi jednotlivými věkovými a vzdělanostními skupinami. S přibývajícím věkem se hodnocení zhoršuje a s růstem vzdělání dochází naopak ke zlepšení. I v nejstarších věkových kategoriích ovšem pozitivní hodnocení výrazně převažuje nad negativním (v kategoriích 25 - 54 let je poměr 1 : 4, v nejstarší kategorii 55+ pak 1 : 2,5). Starší lidé často zaujímají neutrální stanovisko a myslí si, že členství České republiky v EU není ani dobrá, ani špatná věc.

O něco více nakloněni jsou českému členství muži než ženy a z hlediska struktury povolání manažeři.

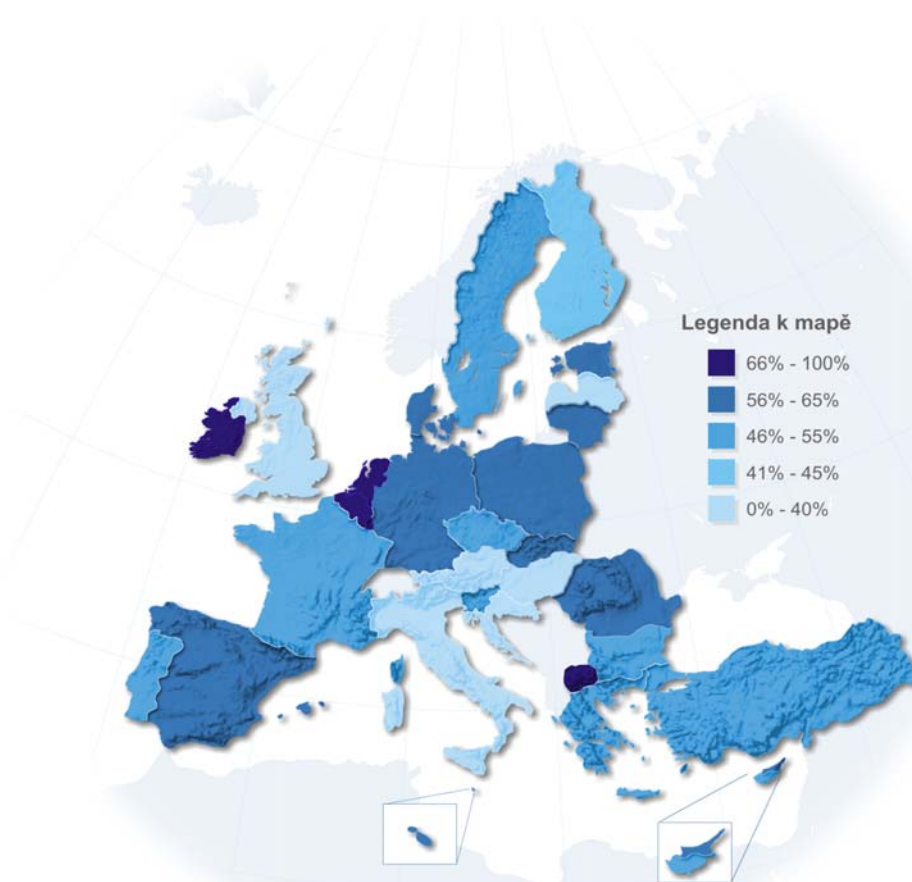
Na špici mezinárodního žebříčku pozitivního hodnocení členství své země v Evropské unii stojí Holanďané (75 % populace jej označuje za dobrou věc), Irové a Lucemburčané (shodně 73 %). Z nových členských zemí to pak jsou obyvatelé Rumunska (64 %), Litvy a Malty (shodně 60 %).

Nejkritičtější jsou vzhledem k EU naopak Britové, u nichž jako u jediných převažuje podíl negativních hodnocení nad pozitivními, a to v poměru 32 % : 30 %.

Otázka: QA7. Řekl(a) byste obecně, že členství (NAŠÍ ZEMĚ) v Evropské unii je...?

Odpovědi: dobrá věc

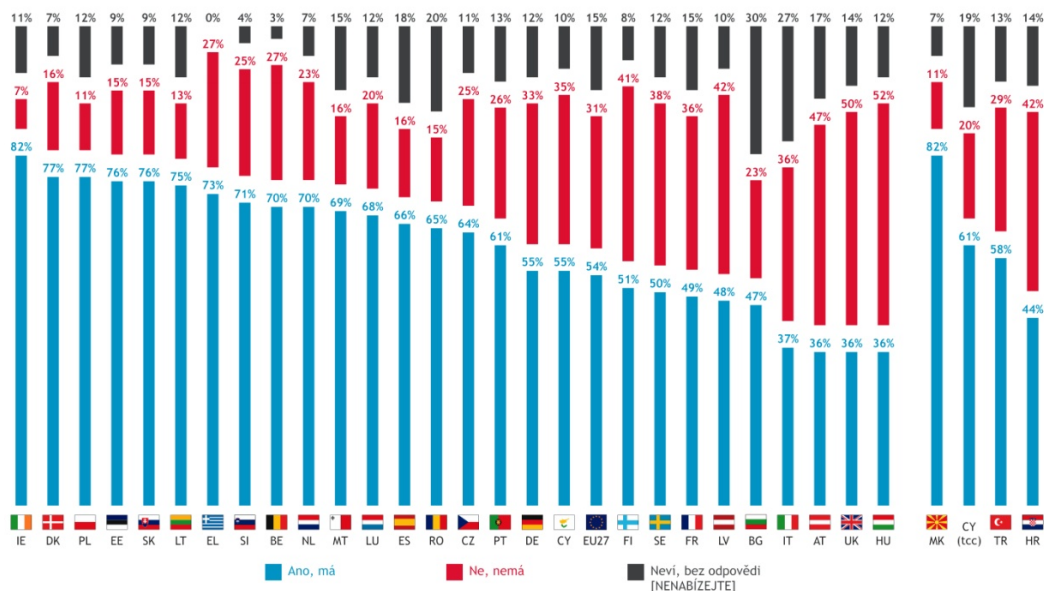
	NL	75%
	IE	73%
	LU	73%
	BE	66%
	DK	65%
	ES	65%
	PL	65%
	RO	64%
	DE	60%
	LT	60%
	MT	60%
	EE	58%
	SK	57%
	SE	54%
	EU27	52%
	CY*	52%
	SI	52%
	BG	51%
	PT	50%
	FR	48%
	CZ	48%
	EL	47%
	FI	44%
	IT	39%
	AT	36%
	HU	32%
	UK	30%
	LV	29%
* CY(toc) = 56%		
	MK	72%
	TR	49%
	HR	30%

Jiný pohled na celkové hodnocení členství v EU nabízí otázka, zda má ta která země **z členství v Evropské unii** převážně **prospěch a výhody** nebo ne. Téměř dvě třetiny **Čechů** (64 %) si **myslí, že tomu tak je**, o opaku je přesvědčena rovná čtvrtina. Stejně jako v předešlé otázce se postoje obyvatel ČR oproti minulé vlně zlepšily a zastoupení pozitivních odpovědí, tedy že má naše země z členství v Unii převážně prospěch, **je v Česku o deset procentních bodů vyšší než průměr EU 27**.

Zemí, ve které lidé vnímají přínosy z členství v EU nejsilněji, je Irsko (poměr odpovědí 82 % : 7 % ve prospěch pozitivních hodnocení), následováno Polskem, Dánskem, Estonskem, Slovenskem a Litvou. Na opačné straně najdeme Maďarsko, Velkou Británii a Rakousko. Náзор, že tyto země z členství v EU nemají prospěch, zastává v Maďarsku 52 %, ve Velké Británii rovná polovina občanů a v Rakousku o tři procentní body méně.

Otázka: QA8. Když uvážíte všechny souvislosti, řekl(a) byste, že (NAŠE ZEMĚ) má nebo nemá prospěch a výhody ze vstupu do Evropské unie?

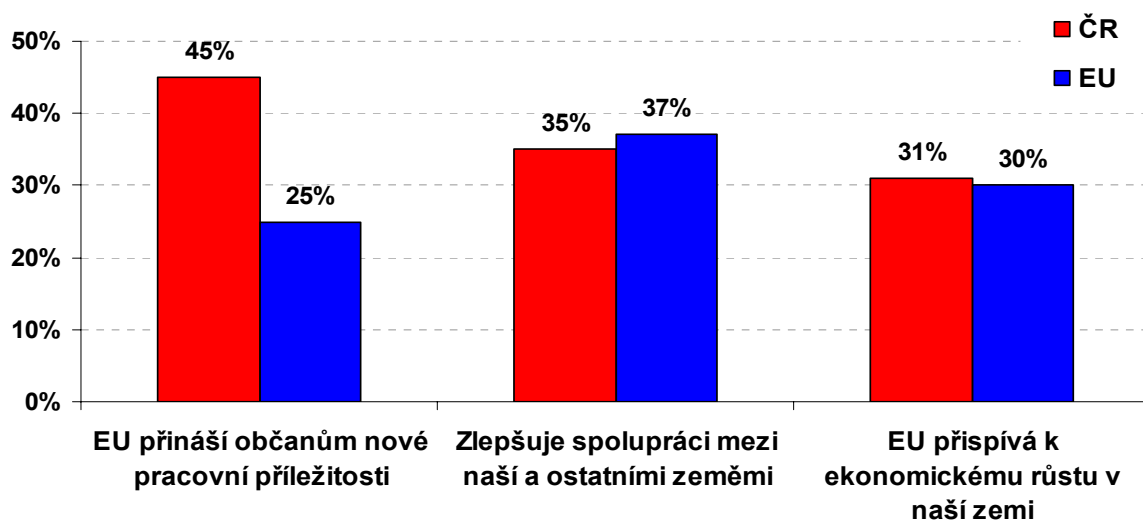
Co se týče sociodemografického třídění v ČR, rozložení je podobné jako u předchozí otázky. Také zde platí, že **vzdělanější a pravicově orientovaní lidé vidí v členství České republiky v EU častěji výhody** a že tento postoj se stává méně častým s rostoucím věkem.

Hlavním důvodem, proč si lidé v ČR myslí, že naše země má z členství výhody, je **přesvědčení, že Evropská unie přináší Čechům nové pracovní příležitosti**. Tento názor je uváděn ve 45 % případů, kdy lidé označili členství za výhodné. Dalšími významnými důvody jsou zlepšená spolupráce mezi ČR a ostatními zeměmi a také fakt, že EU přispívá k ekonomickému růstu a posílení bezpečnosti republiky.

Zlepšení spolupráce s ostatními zeměmi a ekonomický růst oceňují Češi srovnatelně s občany EU jako celku. V případě pracovních příležitostí je však český průměr o celých 20 % vyšší než evropský.

Hlavní důvody pro názor, že má ČR prospěch a výhody z členství v EU

N = 651 (lidé, kteří uvedli, že ČR má prospěch z členství v EU)

Přínos pracovních příležitostí je uváděn jako výhoda členství v EU v nových členských zemích Unie stejně často jako v Česku (ve 45 %), zatímco občané ze zemí staré evropské patnáctky tento důvod zmiňují jen v 18 %. Vysvětlení je tak třeba hledat v obecnější rovině než jen v české klesající míře nezaměstnanosti.

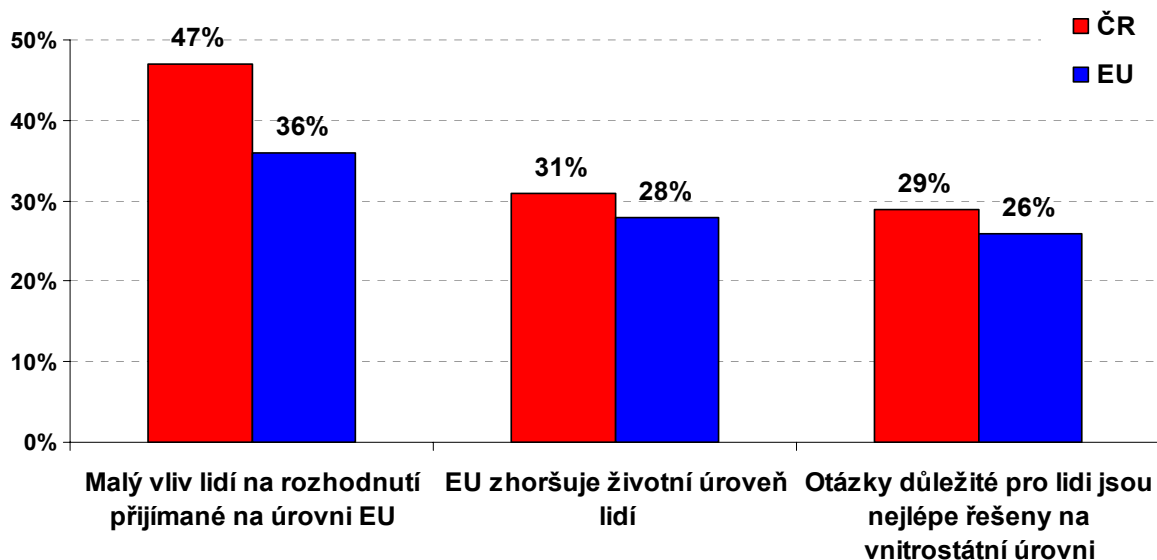
Vstupem do Evropské unie se obyvatelům zemí nových členských zemí zjednodušil vstup na trh práce některých vyspělých západních států, čehož mnozí alespoň krátkodobě využili. Dále mohou nové členské země stále těžit z výhod levnější pracovní síly a mnohdy nižších daní než na Západě, což láká zahraniční investory a některé firmy přivádí k rozhodnutí přesunout do nich svou výrobu. Je pochopitelné, že přesun firem „na východ“ je hodnocen v zemích E15 o mnoho kritičtěji.

To také jistě přispívá k opačnému názoru, totiž že Evropská unie ohrožuje pracovní místa v dané zemi. Tento postoj je v průměru EU třetím nejfrekventovanějším a dosahuje 28 % mezi lidmi s názorem, že daná země z členství nemá výhody. V České republice i v průměru nových členských zemí se toto přesvědčení vyskytuje o 5 procentních bodů méně často.

Hlavním důvodem názoru, že naše země nemá výhody z členství v EU, je u nás i v Evropě nespokojenost s rozhodováním v Unii. Více než třetina občanů EU 27 (36 %) a téměř polovina Čechů (47 %) si myslí, že **lidé mají velmi malý vliv na rozhodnutí, která se přijímají na úrovni Evropské unie.** Více než čtvrtina (26 % v průměru EU 27, 29 % v ČR) pak uvádí, že otázky, které jsou pro lidi v ČR důležité, jsou nejlépe řešeny na vnitrostátní úrovni. Další významnou kategorií, zastoupenou v ČR 31 % a podobně i v EU 27, je obecnější tvrzení, že Evropská unie zhoršuje životní úroveň lidí v dané zemi.

Hlavní důvody pro názor, že ČR nemá prospěch a výhody z členství v EU

N = 252 (lidé, kteří uvedli, že ČR má prospěch z členství v EU)

2.2 Atributy, které popisují EU

Poměrně obsáhle Eurobarometr zkoumá asociace, které si lidé spojují s Evropskou unií. **V České republice** si s ní lidé spojují **nejčastěji svobodu cestování, studia i práce kdekoli v EU** (tuto možnost zmínilo 58 %). Druhou nejčtenější asociací je společná měna **euro**, uváděná ve 28 %. Dále následuje několik variant vybraných přibližně pětinou populace: demokracie (21 %), ekonomická prosperita (rovněž 21 %), byrokracie (20 %) a mír (19 %).

Podobné je rozložení i v průměru Evropské unie. Nejčastěji byla zmiňována svoboda cestovat, studovat a pracovat kdekoli v EU, ačkoli oproti ČR ji uvedla „jen“ necelá polovina občanů EU (49 %).

Druhá příčka patří rovněž euru, které je v průměru EU 27 uváděno častěji než u nás (35 %). Je pochopitelné, že **společnou měnu si s EU častěji spojují země eurozóny (42 %) než země, které ji zatím nepoužívají (22 %)**. Zajímavé jsou v tomto ohledu výsledky ze Slovinska a sousedního Slovenska. Tyto země díky vysokému podílu občanů, kteří si Evropskou unii spojují s eurem (43 %), nápadně vybočují z průměru nových členských zemí EU, který je 24 %. Vysvětlení je nasnadě: Slovinsko používá euro již od ledna 2007 a Slovensko se k tomuto kroku chystá k 1. lednu příštího roku. Lidé v těchto zemích tak již zřejmě začali častěji chápat společnou měnu jako jeden z identifikačních znaků EU.

Ještě další dva státy zavedly euro jako svou národní měnu na počátku tohoto roku: Kypr a Malta. Na Kypru si Evropskou unii spojuje s eurem 33 % občanů, což je rovněž nad průměrem nových členských zemí. Maltané však s 23 % do tohoto schématu nezapadají.

Patrnější rozdíly mezi ČR a průměrem EU 27 pak najdeme ještě u asociace míru a kulturní rozmanitosti. Mír je v EU 27 uváděn čtvrtinou populace (26 %), zatímco v ČR jen 19 % a rovněž kulturní rozmanitost je vnímána jako atribut Unie častěji mezi ostatními evropskými občany než v Česku. Tento poměr činí 22 % : 13 %.

Zajímavé je, že oproti předchozímu Eurobarometru jsou nyní prakticky všechny asociace zmiňovány méně často, a to jak u nás, tak i v Evropské unii. Stejný počet lidí jako před půl

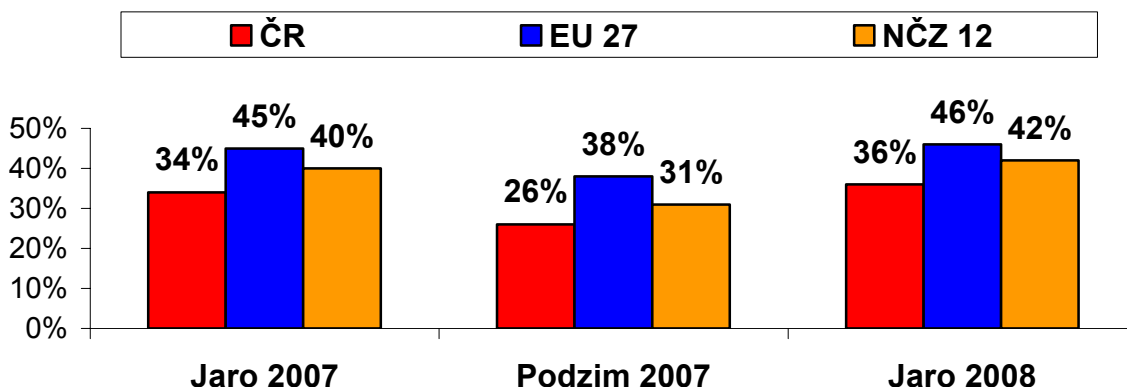
rokem tentokrát na otázku „co znamená EU pro Vás osobně“ vybral méně odpovědí než v minulé vlně.

	ČR			EU 25 / EU 27 ⁷		
	Jaro 2006	Jaro 2007	Jaro 2008	Jaro 2006	Jaro 2007	Jaro 2008
Svoboda cestování, studia i práce kdekoli v Evropské unii	67 %	63 %	58 %	50 %	52 %	49 %
Euro	35 %	34 %	28 %	39 %	39 %	35 %
Mír	30 %	27 %	19 %	33 %	33 %	26 %
Byrokracie	27 %	27 %	20 %	21 %	21 %	18 %
Větší kriminalita	21 %	25 %	18 %	16 %	17 %	15 %
Ekonomická prosperita	29 %	24 %	21 %	18 %	20 %	17 %
Demokracie	26 %	23 %	21 %	24 %	22 %	21 %
Silnější slovo ve světě	27 %	19 %	18 %	26 %	26 %	22 %
Plytvání peněz	18 %	19 %	16 %	22 %	20 %	19 %
Kulturní rozmanitost	17 %	16 %	13 %	26 %	27 %	22 %
Nezaměstnanost	14 %	14 %	9 %	39 %	14 %	11 %
Nedostatečná kontrola na vnějších hranicích	20 %	12 %	14 %	19 %	20 %	18 %
Ztráta kulturní identity	9 %	11 %	11 %	13 %	12 %	11 %
Sociální ochrana	9 %	6 %	7 %	10 %	10 %	9 %
Jiné odpovědi	1 %	-	1 %	2 %	2 %	1 %
Neví, neodpověděl	2 %	1 %	3 %	4 %	3 %	4 %

2.3 Poměry v EU

Eurobarometr opakovaně ukazuje, že čeští občané mají jen zřídka pocit, že jsou zájmy České republiky v EU dostatečně brány v úvahu. Podíl lidí, kteří s tímto tvrzením souhlasí, sice ve srovnání s loňským podzimem vzrostl o 10 procentních bodů na 36 %, ale i to je o 10 procentních bodů méně než je průměr Evropské unie.

Jsou zájmy Vaší země v EU dostatečně brány v úvahu?

Ještě skeptičtější jsou Češi v názoru na to, zda má hlas České republiky v EU váhu. S tím nesouhlasí 51 % občanů, což je nejvíc z celé Evropské unie. Nedůvěřivější jsou jen

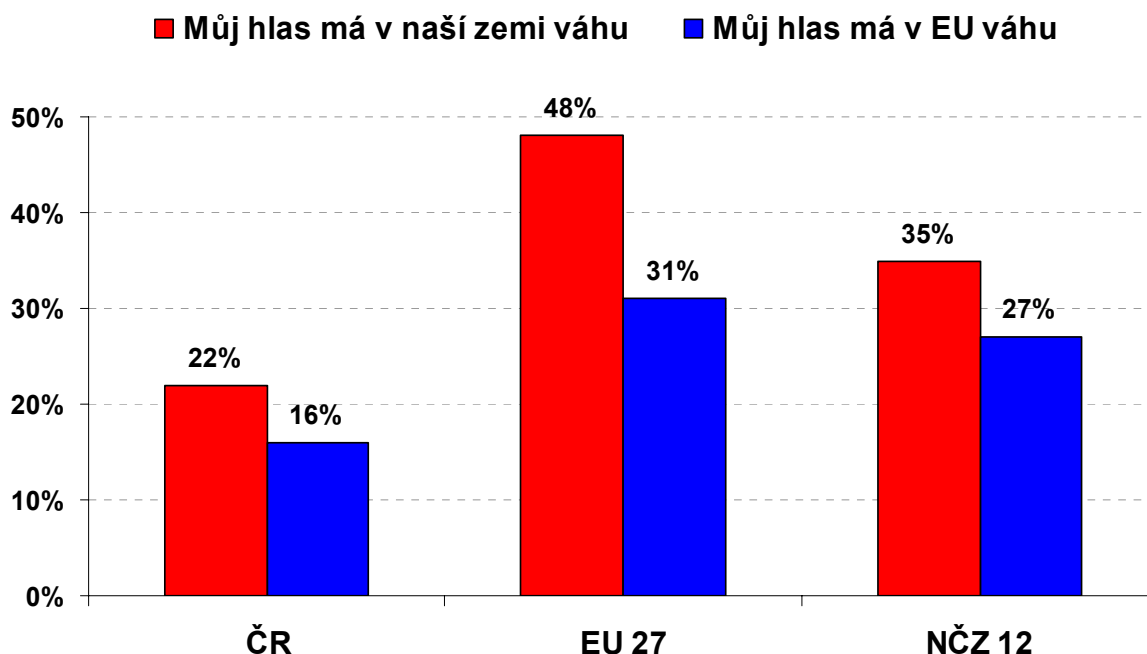
⁷ Za jaro 2006 jsou uváděny údaje za EU 25, za jaro 2007 a 2008 údaje za EU 27.

v Itálii, kde si také polovina lidí myslí, že hlas jejich země nemá v EU váhu, ještě méně než u nás si však myslí, že váhu má (34 % proti 41 % v ČR). 1. ledna se Česká republika poprvé ujme předsednictví v Radě Evropské unie. Dá se očekávat, že se v jeho průběhu vnímání váhy hlasu ČR v EU českými občany poněkud posílí.

Na druhou stranu existuje mnoho států, kde jsou o vlivu hlasu své země v EU přesvědčeni více než tři lidé ze čtyř. Zajímavé je, že pořadí nesouvisí s velikostí země. Mohlo by být však ovlivněno délkou členství v Unii, neboť za průměrem EU zůstaly s výjimkou Polska, Malty a Kypru všechny ostatní nové členské země. Souhlas s tvrzením, že hlas jejich země má v EU váhu, vyjadřují nejčastěji Švédové, Lucemburčané, Dánové, Holanďané, Francouzi, Belgičané a Němci. Vyjma dvou skandinávských zemí jsou to občané ze států, které se na evropské integraci podílejí již několik desetiletí.

V této vlně Eurobarometru byla nově položena otázka umožňující srovnat vnímání osobního vlivu ve státě a v EU. Výsledky naznačují, že **Češi nejsou pochybovační jen vzhledem k Evropské unii. Na úrovni státu totiž uznávají, že má jejich hlas váhu jen o málo častěji než na úrovni evropské.** Podíl těch, kteří si myslí, že jejich hlas má v ČR váhu, je opět jeden z nejnižších v celé EU: 22 % Naproti tomu 74 % si myslí, že jejich hlas nemá váhu. V průměru Evropské unie je přitom podíl lidí, kteří jsou přesvědčeni o vlivu svého hlasu ve státě více než dvojnásobný (48 %) a opačný názor je méně častý (45 %). Nové členské země jsou pak přibližně uprostřed.

Lze spekulovat, nakolik je tato jistá apatičnost či rezignovanost české veřejnosti výrazem zklamání z politiky. Jak ještě uvidíme, důvěra, kterou mají Češi ke svému politickému zastoupení, je také na nízké úrovni a hluboce pod průměrem EU. Projevovat se zde může také reflexe vývoje situace kolem umístění americké radarové základny na českém území. Oproti kladnému stanovisku vlády je totiž postoj české veřejnosti podle průzkumů veřejného mínění přibližně ze dvou třetin negativní. Časové srovnání však bohužel v tomto případě není k dispozici.

Eurobarometr se dále ptal, zda lidé rozumí tomu, jak Evropská unie funguje. Tento pocit má v ČR 38 % občanů. **Většina, 54 %, uvádí, že fungování EU spíše nerozumí.** Oproti minulé

vně Eurobarometru to znamená mírné zlepšení. Jelikož k němu však došlo také v Unii jako celku, zaostáváme za evropským průměrem o 6 procentních bodů.

Tento poznatek nesouvisí, jak by se mohlo zdát, s krátkostí našeho členství v EU. V téměř všech nových členských zemích mají totiž lidé častěji pocit, že fungování EU rozumí. Jen na Slovensku a v Bulharsku jsou názory podobné jako u nás.

2.4 Rozhodování v EU

Česká i evropská veřejnost se domnívá, že by se v některých oblastech mělo namísto na úrovni národní vlády rozhodovat společně v Evropské unii. **Největší podporu rozhodování na evropské úrovni Eurobarometr opakovaně signalizuje** v „silových“ oblastech: **v boji proti terorismu a zločinu a také v obraně a zahraniční politice**. Významné množství lidí by však svěřilo do kompetence EU také rozhodnutí týkající se vědeckého a technologického výzkumu a ochrany životního prostředí.

Naopak **oblastmi, ve kterých by občané nejčastěji rádi zachovali rozhodování na národní úrovni, jsou daně, důchody a sociální péče**.

	ČR		EU 27	
	Na úrovni vlády ČR	Společně v EU	Na úrovni vlády	Společně v EU
Boj proti terorismu	14%	85%	18%	79%
Obrana a zahraniční politika	26%	72%	32%	64%
Vědecký a technologický výzkum	26%	72%	25%	70%
Boj proti zločinu	29%	70%	39%	58%
Ochrana životního prostředí	30%	69%	26%	71%
Daně	73%	24%	68%	28%
Důchody	69%	29%	73%	24%
Sociální péče	68%	31%	67%	30%

V mnoha oblastech byly zjištěny určité rozdíly v závislosti na sociodemografických charakteristikách. Nejzajímavější je zjištění, které již bylo zmíněno výše, že totiž příznivci pravice jsou evropské integraci nakloněni více než příznivci levice. Pravicově orientovaní by výrazně častěji upřednostnili společné rozhodování na úrovni EU i v takových oblastech jako jsou boj s nezaměstnaností, obrana a zahraniční politika, vzdělávací systém, ochrana životního prostředí, ochrana spotřebitele, energetika či hospodářství.

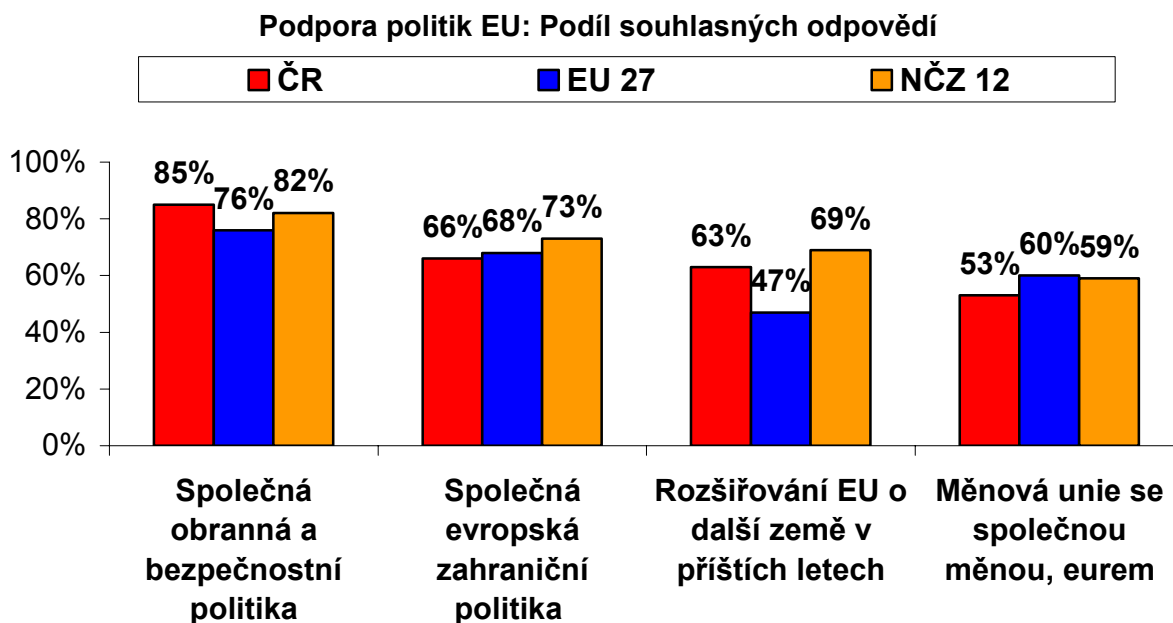
2.5 Postoje k vybraným skutečnostem evropské agendy

Dalším tématem zabývajícím se fungováním Evropské unie je zmapování podpory či nesouhlasu s některými jejími politikami. Z předložených návrhů **jsou obyvatelé ČR nejčastěji pro společnou obrannou a bezpečnostní politiku EU**. Tu schvaluje 85 % obyvatel a jen 12 % je proti. **Společnou evropskou zahraniční politiku podporují dvě třetiny českých občanů** a 27 % je proti. U budoucího rozšiřování Unie je poměr 63 % : 26 % a relativně nejméně, byť více než z poloviny, jsou lidé pro měnovou unii s jedinou společnou měnou, eurem.

Až na jednu oblast se názory české veřejnosti výrazně neodlišují od názorů v ostatních členských zemích. Výjimkou je rozšiřování EU v dalších letech. Oproti Česku, a ještě více oproti skupině nových členských zemí, kde se další rozšiřování těší podpoře 69 % lidí, s ním v průměru EU souhlasí 47 % a v tradičních státech evropské patnáctky dokonce jen 42 % populace. Tyto hodnoty jsou již po dva roky v podstatě stabilní.

Výrazně větší nadšení pro rozšiřování Unie u nových členů EU je názorně vidět také na celkovém pořadí podle míry souhlasu s touto politikou EU. Nejvíce jsou jí nakloněni lidé v Polsku a Slovinsku, kde má přijetí nových členů téměř tříčtvrtinovou podporu. Následují Litva, Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko, Malta, Kypr, Česko, Estonsko a Slovensko s podílem obyvatel pro rozšíření mezi 60 % a 70 %. Z nových členských zemí Unie tedy chybí jen Lotyšsko, které je o další tři pozice dále za Řeckem a Španělskem s podporou rozšiřování 57 %.

Na druhé straně spektra najdeme Rakousko, Francii, Lucembursko a Německo. Jde o země, ve kterých si další rozšiřování přeje jen necelá třetina obyvatel. V polovině případů jsou proti přijímání dalších zemí ještě Britové a Finové.

Většinová podpora rozšiřování v nových členských zemích by mohla mít příčinu v geografické i sociální blízkosti těchto států k některým potenciálním budoucím členům EU ve východní a jihovýchodní Evropě. Jedním z jejích zdrojů také může být fakt, že nové členové jsou téměř výhradně chudší země, než je průměr Unie, a tedy také většinoví příjemci evropských financí. Lidé si tak dokáží snadněji představit, že by Evropská unie přispěla k rozvoji případných nových členů v podobném duchu, jako tomu bylo v jejich zemích.

Lidé na „západě“ však mají častěji pocit, že „klub je plný“. Důvodem může být, že si obyvatelé tradičních členů s dalším rozšiřováním spojují spíše prohloubení některých problémů. Vrátime-li se nyní ještě jednou podrobněji k výše probírané otázce, co pro lidi Evropská unie znamená, zjistíme nápadné odlišnosti mezi výsledky starých členských zemí EU ve srovnání s novými. S ekonomickou prosperitou si EU spojují obyvatelé NČZ v 24 %, zatímco v tradičních ze 14 %. Naopak s plýtváním peněz a nedostatečnými kontrolami na hranicích je to na západě více než pětina a mezi novými členskými zeměmi 8 %, resp. 9%.

Jak v České republice, tak i v Evropské unii jako celku podpora rozšiřování klesá se zvyšujícím se věkem občanů a mírně roste s jejich vzděláním. Závislost na politické orientaci se však projevuje jen u nás. Levicově orientovaní občané podporují rozšiřování v 53 %, středově orientovaní v 67 % a pravicoví dokonce v 69 % případů.

Menší rozdíl mezi názory v ČR a evropským průměrem existuje ještě u programu společné evropské měny. V české populaci má podporu 53 % lidí, zatímco v EU jako celku to je 60 %. Také občané nových členských zemí s eurem souhlasí o 6 procentních bodů častěji než Češi.

Přestože jsou čeští občané většinou pro euro, v pořadí evropských zemí se řadí rozhodně k vlažným příznivcům. Suverénně nejnižší podporu má společná evropská měna

v Británii, kde s ní souhlasí jen třetina lidí a plné dvě třetiny jsou k ní v opozici. Nižší než poloviční podporu má euro také ve Švédsku a Polsku. Kromě těchto zemí vykazují menší souhlas než občané ČR ještě Řekové a Dánové (shodně podpora 51 %). Vezmeme-li však v úvahu, že Dánsko, Švédsko ani Británie na zavedení společné evropské měny nikterak neaspírují, jsou v tomto ohledu Češi velmi euroskeptickou zemí.

Je možné se domnívat, že názory veřejnosti na tento evropský projekt ovlivnila známá stanoviska oponenta českého přijetí eura Václava Klause a některých dalších českých politiků. Od loňského jara totiž podpora Čechů společné měně o 7 procentních bodů poklesla. Podíváme-li se ale na postoje české veřejnosti k euru detailněji, projeví se znovu „eurooptimismus“ českých příznivců pravice. Se společnou měnou souhlasí celé dvě třetiny pravicově orientovaných a jen 42 % levicově orientovaných lidí. Větší podporu má euro také u samostatně výdělečně činných osob, manažerů a jiných povolání označovaných jako „bílé límečky“. Paradoxem české politické scény je, že strana, která by zájmy těchto osob měla bránit a prosazovat, má na jednotnou evropskou měnu spíše opačný názor. S nižší podporou se setkáme nejčastěji u manuálně pracujících občanů.

Pro evropskou měnovou unii jsou v České republice především mladí lidé ve věku 15 – 24 let. Souhlasí s ní ve třech čtvrtinách případů. Ve skupině 25 – 39 let je podpora také ještě nadprůměrná: 60 %. Lidé ve věku 40 – 54 let jsou již ve svých názorech nerozhodní, 47 % jich je pro a stejný podíl proti. Občané ve věku 55 let a více euro schvalují jen v 41 %. Nejsilnější vliv má však vzdělání. Lidé se základním vzděláním podporují euro z 29 %, středoškolsky vzdělaní z poloviny a vysokoškoláci v 61 %. U studentů pak je podpora eura vůbec nejvyšší, a to 80 %.

3. Důvěra v instituce

3.1 Důvěra v instituce ČR

Řada průzkumů včetně šetření Eurobarometr opakovaně ukazuje **slabou důvěru Čechů v národní ústavní instituce**. Letošní jarní vlna to znovu potvrdila, když se výsledky ve srovnání s minulým šetřením vůbec nezměnily. **Vládě u nás důvěřuje pouhá pětina populace a parlamentu dokonce jen 16 %**. Důvěra přitom zůstává nízká již delší dobu. **V Evropské unii své národní vládě a parlamentu důvěřuje průměrně třetina lidí.**

O poznání jinak tomu je v případě důvěry k Evropské unii. Tam je poměr Čechů, kteří EU důvěřují, k nedůvěřivým dlouhodobě okolo 60 % : 30 %. V Evropské Unii je tento poměr nižší, a sice 50 % : 36 %.

Důvěřujete následujícím institucím? ⁸			Spíše důvěřuje	Spíše nedůvěřuje	Neví, bez odpovědi
Evropské unii	ČR	podzim 2006	62 %	30 %	9 %
		jaro 2007	61 %	32 %	7 %
		podzim 2007	58 %	33 %	9 %
		jaro 2008	59 %	30 %	11 %
	EU 25/27	podzim 2006	45 %	41 %	14 %
		jaro 2007	57 %	32 %	11 %
		podzim 2007	48 %	36 %	16 %
		jaro 2008	50 %	36 %	14 %
Vládě ČR (příslušné země)	ČR	podzim 2006	27 %	69 %	4 %
		jaro 2007	27 %	70 %	3 %
		podzim 2007	21 %	76 %	3 %
		jaro 2008	21 %	77 %	2 %
	EU 25/27	podzim 2006	30 %	62 %	8 %
		jaro 2007	41 %	53 %	6 %
		podzim 2007	34 %	59 %	7 %
		jaro 2008	32 %	62 %	6 %
Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (příslušné země)	ČR	podzim 2006	19 %	77 %	4 %
		jaro 2007	21 %	76 %	3 %
		podzim 2007	16 %	81 %	3 %
		jaro 2008	16 %	81 %	3 %
	EU 25/27	podzim 2006	33 %	58 %	9 %
		jaro 2007	43 %	50 %	7 %
		podzim 2007	35 %	56 %	9 %
		jaro 2008	34 %	58 %	8 %

České vládě i parlamentu více důvěřují mladí lidé, ani u nich však nejde o více než třetinu (konkrétně ve věkové skupině 15 – 24 let důvěřuje vládě 31 % a parlamentu 27 %, ve skupině 55 a více let je to 18 %, resp. 13 %).

Důvěra se také zvyšuje s růstem vzdělání, ale i mezi vysokoškolsky vzdělanými lidmi dosahuje jen 26 % u vlády a 20 % u parlamentu. Ze současných studentů důvěřuje vládě třetina a parlamentu čtvrtina.

Evidentní je závislost na politické orientaci. Lidé hlásící se k levici důvěřují vládě jen v 7 %, zatímco lidé pravicově orientovaní ve 35 % případů. U důvěry vůči Parlamentu je tento poměr menší, ale přesto znatelný: 9 % : 22 %.

⁸ Za podzim 2006 jsou uváděny údaje pro EU 25, za rok 2007 pro EU 27.

Stejné sociodemografické znaky také ovlivňují postoje k Evropské unii. Opět jí více důvěřují lidé mladší, vzdělanější a pravicově orientovaní, což se již dalo na základě předešlých poznatků o eurooptimismu českých voličů pravice a euroskepticismu voličů levicových očekávat.

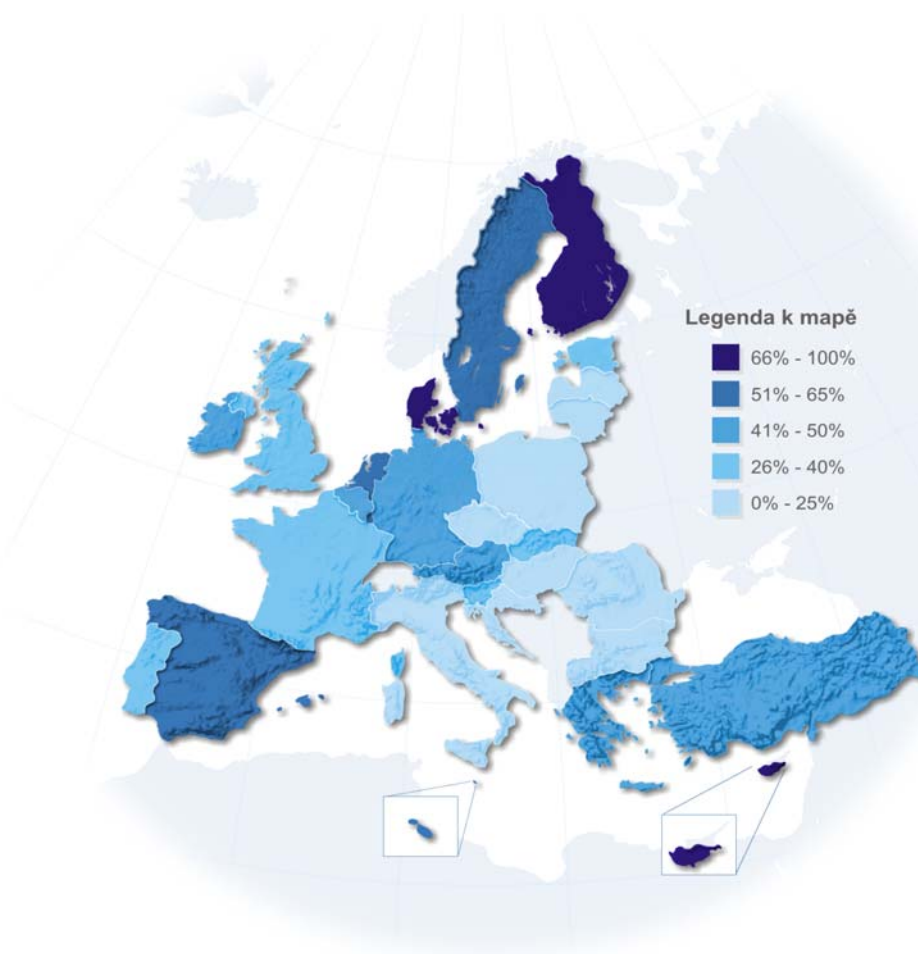
Významnou příčinou nízké důvěry ve vládu a parlament ČR může být rozčarování lidí z úrovně politické kultury a nedořešených politických a korupčních afér. Následující grafická mapa však ukazuje, že důvěra podobně nízká jako v České republice existuje také v mnoha dalších zemích Unie. S výjimkou Itálie se jedná o nové členské země z bývalého „východního bloku“. Dá se tak usuzovat, že s podobnými problémy jako ČR se na transformační cestě k rozvinutému, stabilnímu demokratickému státu zřejmě potýkají i ostatní dříve socialistické země a že občané tyto problémy také podobně reflektují.

Otázka: QA12.10. Rád bych se Vás zeptal(a), nakolik důvěřujete různým institucím. Řekněte mi prosím o každé z následujících institucí, zda ji spíše důvěřujete nebo spíše nedůvěřujete.

Možnost: (PARLAMENT STÁTU)

Odpovědi: SPÍŠE DŮVĚŘUJE

	DK	76%
	CY	69%
	FI	66%
	SE	60%
	NL	56%
	LU	55%
	ES	54%
	MT	54%
	EL	49%
	BE	48%
	AT	46%
	IE	42%
	DE	41%
	PT	39%
	EE	36%
	FR	35%
	EU27	34%
	SK	34%
	SI	31%
	UK	27%
	RO	22%
	IT	16%
	CZ	16%
	PL	16%
	HU	15%
	LV	12%
	LT	12%
	BG	12%
	TR	47%
	MK	24%
	HR	21%

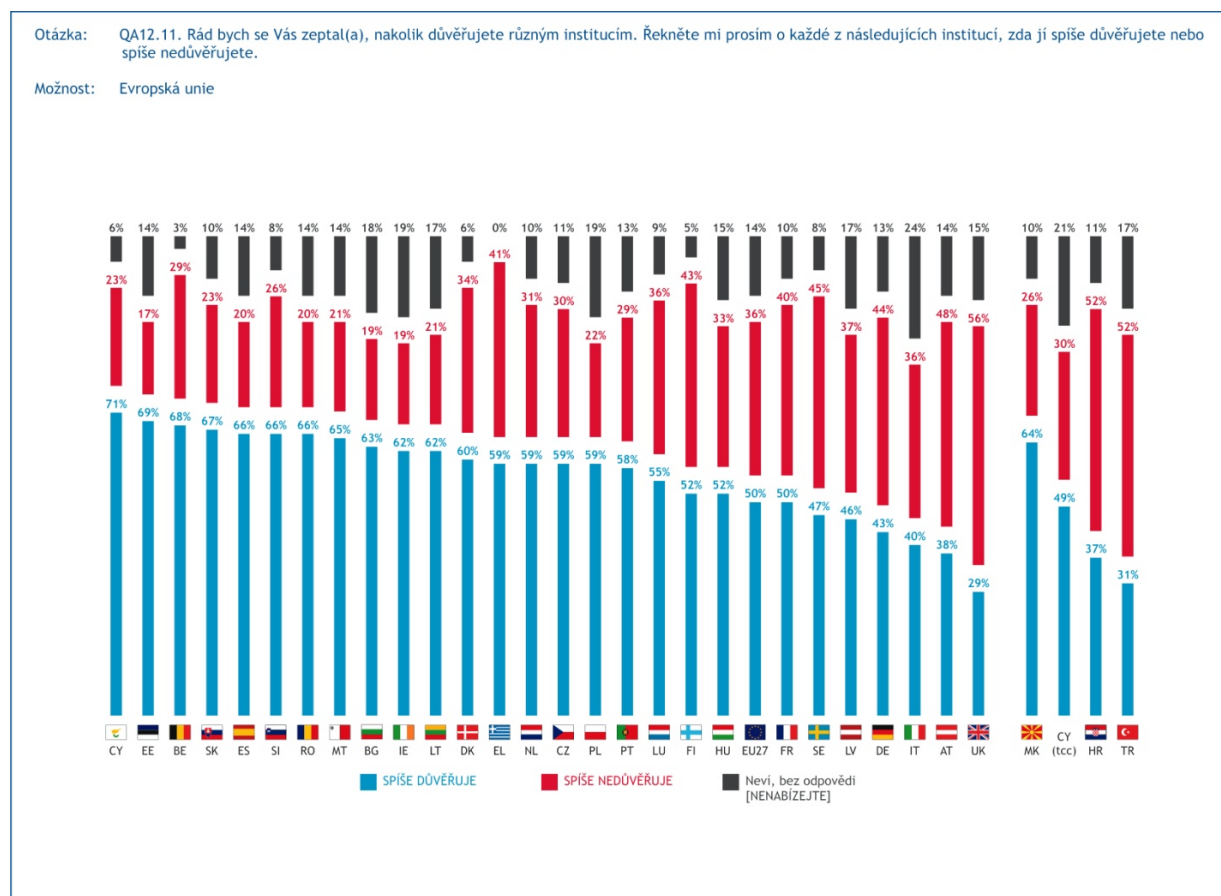
Největší důvěru vládě projevují Kypřané a Finové (přes 60 % populace). Nejmenší naopak Litevci a Maďaři (15 %, resp. 13 %). V případě parlamentu jsou na špičce Dánové před Kypřany a Fíny. Nejmenší důvěru pak ve svůj parlament mají Bulhaři, Litevci a Lotyšci.

V mezinárodním srovnání důvěry k Evropské unii si nové členské země vedou zcela jinak. Evropské unii důvěřuje polovina všech jejích občanů, ve 12 nových členských zemích je však průměr 61 % proti 47 % v zemích staré „patnáctky“. Česká republika se v tomto směru ostatním novým členským zemím podobá, neboť Evropské unii důvěřuje 59 % českých občanů.

Pro obyvatele nově přistoupivších zemí může Evropská unie představovat ve srovnání s jejich národními politickými institucemi dobře fungující a důvěryhodnější útvar. Viděli jsme již, že jejich asociace s EU nejsou tak negativní jako u obyvatel starých členských zemí.

Největší důvěru Evropské unii projevují Kypřané, Estonci, Belgičané, Slováci, Španělé, Rumuni a Slovinci (více než 65 % populace). Nejmenší důvěru projevují Britové spolu s Rakušaný, z nichž přibližně polovina EU nedůvěřuje a důvěra se pohybuje na 38 % v případě Rakouska a 29 % v případě Velké Británie.

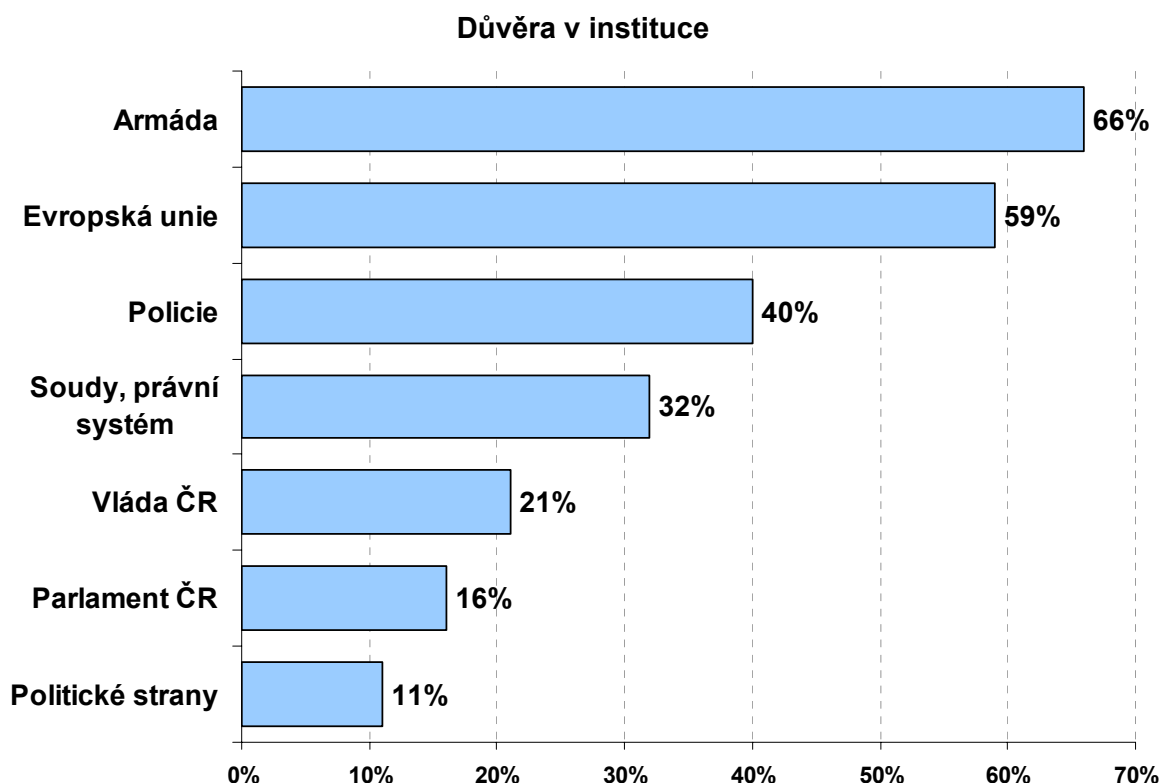
Mezi kandidátskými zeměmi Evropské unii nejvíce důvěřují Makedonci. Důvěra u nich dosahuje téměř dvou třetin (64 %). Kandidátskou zemí s nejmenší důvěrou vůči EU je Turecko. Za důvěryhodnou ji označuje jen 31 % obyvatel.

Můžeme se také podívat na **srovnání důvěry k politickým a nepolitickým institucím v České republice**. V něm se **české politické instituce** ukážou jako **nejméně důvěryhodné**. Pod oběma ústavními institucemi, vládou a parlamentem, skončily ještě politické strany s důvěrou pouhých 11 %. **Nejvíce důvěry sklízí armáda** (66 % veřejnosti).

To je možná trochu s podivem, neboť obraz armády ČR nebyl v minulosti vždy pozitivní. Její prestiž se však jistě zvedla po profesionalizaci a také několika úspěšných nasazeních v zahraničních misích. Mezi spojenci jsou české branné síly považovány za platné a kvalitní jednotky.

Důvěra projevovaná českou veřejností institucím je ustálená. Oproti loňsku se dvoutřetinová důvěra v armádu nezměnila a stejná zůstala i u všech ostatních zkoumaných institucí. Vztah k nim si lidé patrně utvářejí delší čas a ten je pak trvalejšího rázu než jiné postoje.

3.2 Důvěra v instituce Evropské unie

Eurobarometr se zajímá také o důvěru k hlavním institucím Evropské unie: Evropské komisi, Evropskému parlamentu, Radě Evropy a také Evropské centrální bance. **V EU jako celku jsou všechny důvěryhodné pro přibližně polovinu občanů a nedůvěryhodné pro čtvrtinu. Největší důvěře občanů EU se těší Evropský parlament (52 %) před Evropskou centrální bankou (50 %) a Evropskou komisí (47 %). Relativně nejméně důvěryhodná je Rada Evropy (43 %).**

V České republice je důvěra obyvatel ještě o 5 – 7 procentních bodů vyšší. Zajímavé zjištění přináší srovnání s ostatními novými členskými zeměmi. Češi se v projevované důvěře blíží průměru 12 nových členů, který je vyšší než v zemích staré patnáctky. V nedůvěře se však podobají spíše starým členským státům. V nových členských zemích panuje totiž nedůvěra menší (průměrně 17 % občanů). Lze spekulovat, nakolik je to způsobeno častými kritickými hlasy euroskeptické části českých politických elit. Nedůvěřivější než Češi jsou z nových členů jen Lotyšů a v případě Evropského parlamentu a Evropské centrální banky také Maďaři.

Mezi země s největší důvěrou k institucím EU se řadí Belgie, Kypr, Portugalsko, Španělsko, Holandsko a Slovensko. Nedůvěřiví jsou naopak Britové, Rakušané a Litevci. Zajímavé je, že umístění zemí v pořadí podle důvěry vůči jednotlivým institucím se mnoho nemění. Zdá se, že důvěra k evropským institucím (minimálně vynecháme-li Evropskou centrální banku jako specifický případ) je ve vzájemné korelaci. Jinými slovy, důvěřují-li občané některé země např. Evropskému parlamentu, mají tendenci důvěřovat také Evropské komisi a Radě Evropy. Je tedy otázkou, nakolik jsou lidé schopni mezi jednotlivými institucemi rozlišovat, a tím pádem je fundovaně hodnotit. Pro tuto pochybnost svědčí i fakt, že v případě všech institucí existuje 20 – 30 % lidí, kteří otázku po důvěře nedokáží zodpovědět.

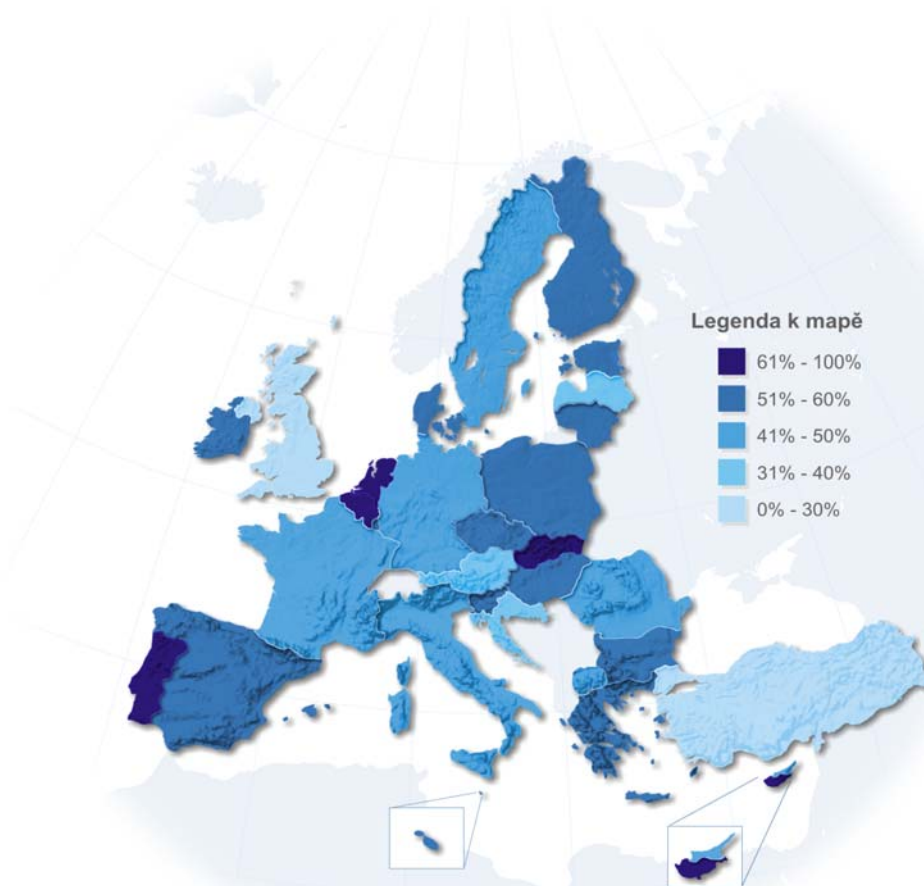
Hypotéza o vzájemné korelaci odpovědí nasvědčuje i změna v projevované důvěře v ČR. Oproti loňsku poklesla u Evropského parlamentu, Evropské komise i Rady Evropy o několik procentních bodů. Ne však, že by u lidí vzrostla nedůvěra. Ve všech případech shodně přibýlo lidí, kteří se nedokáží rozhodnout.

Otázka: QA18.2. Řekněte mi, prosím, zda uvedeným institucím spíše důvěřujete nebo nedůvěřujete.

Možnost: Evropská komise

Odpovědi: SPÍŠE DŮVĚŘUJE

	BE	69%
	CY*	63%
	NL	62%
	PT	62%
	SK	61%
	ES	58%
	MT	58%
	SI	58%
	EL	57%
	EE	56%
	DK	55%
	IE	54%
	LU	54%
	HU	54%
	PL	54%
	FI	53%
	CZ	51%
	LT	51%
	BG	51%
	SE	50%
	RO	50%
	IT	48%
	EU27	47%
	FR	44%
	DE	41%
	AT	37%
	LV	37%
	UK	24%
* CY(toc) = 41%		
	MK	49%
	HR	36%
	TR	23%

Důvěra evropským institucím je v ČR rozložena obdobně jako důvěra v instituce národní. Větší důvěru projevují lidé hlásící se k pravici a menší lidé levicoví. Důvěra také stoupá s rostoucím vzděláním a klesá s rostoucím věkem.

Kromě mapování úrovně důvěry výzkum zjišťoval také hlavní důvody, které lidi k jejich stanovisku vedou.

Občané EU důvěřující Evropskému parlamentu tak činí nejčastěji z přesvědčení, že **rozhodnutí** v něm přijímaná **jsou přijímána demokratickým způsobem**. V Unii je nositelů tohoto názoru 36 %, v ČR 31 %. Dalšími důvody důvěry jsou názory, že **Evropský parlament dobře ochraňuje zájmy všech evropských občanů** a že jeho poslanci mají nejlepší pozici pro rozhodování o Evropské unii jako celku (sdílí je přibližně čtvrtina populace EU 27 i ČR).

Naopak lidé, kteří chovají k Evropskému parlamentu spíše nedůvěru, se nejčastěji domnívají, že **je příliš daleko od běžných občanů**. Tento názor zastává 40 % Čechů, stejně jako v průměru EU 27. Druhou nejčastější námitkou je, že **lidé nejsou o činnosti Parlamentu dostatečně informováni**. V ČR je tento problém o něco naléhavější, 31 % lidí u nás se necítí dobře informováno oproti 25 % v EU 27. Třetí příčinou pak je (především v Česku) nedůvěra vůči poslancům EP. V ČR ji jako důvod nedůvěry v celý parlament uvádí každý čtvrtý člověk, v průměru EU 27 každý sedmý.

Pokud jde o Evropskou komisi, tam jsou nejčastější důvody k důvěře také demokratičnost přijímání rozhodnutí (28 % v EU 27, 23 % v ČR), dobrá ochrana zájmů všech evropských občanů (26 % v EU 27, 23 % v ČR) a její dobrá pozice pro přípravu užitečných návrhů pro Evropskou unii jako celek (23 % v EU 27, 25 % v ČR).

Nedůvěra vzniká hlavně v Česku kvůli tomu, že je Evropská komise obyčejným občanům příliš vzdálená (34 % v EU 27, 43 % v ČR). Čtvrtina občanů ČR i EU se necítí být o činnosti Komise dobře informována. Češi navíc z 28 % uvádí jako důvod nedůvěru k eurokomisařům. V EU jako celku je tento důvod zastoupen ze 17 %.

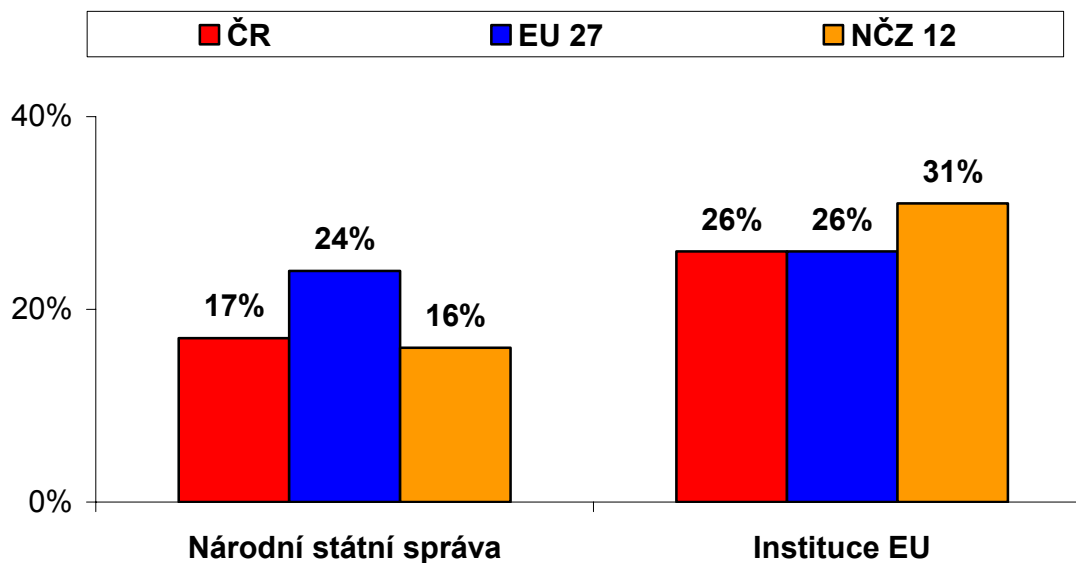
3.3 Transparentnost české státní správy a institucí EU

Pohled české veřejnosti na transparentnost státní správy je velmi kritický. Pouhých 17 % občanů ji označuje za transparentní a plných 74 % za netransparentní. Nutno však upozornit, že ani obyvatelé ostatních členských států nehodnotí situaci ve svých zemích o mnoho jinak. V evropském průměru je poměr názorů 24 % : 68 %. Patnáct starých členů EU však hodnotí transparentnost své státní správy přeci jen lépe než nové členské země, a to v průměru o 10 procentních bodů.

Transparentnost institucí Evropské unie je evropskými občany hodnocena o něco lépe. I tak je o ní ale přesvědčeno jen 26 % Čechů a většina (54 %) je proti. Občané nových členských zemí však považují instituce EU za transparentní dvakrát častěji než vlastní státní správu. Tento fakt může také souviset s vyšší mírou důvěry k institucím EU v těchto zemích, jak o tom pojednávala předchozí kapitola.

Pozice České republiky je opět zařaditelná k oběma skupinám. V hodnocení transparentnosti domácí správy je srovnatelná s novými členy, avšak v hodnocení evropských institucí se podobá spíše tradičním zemím evropské patnáctky.

Podíl odpovědí velmi transparentní a spíše transparentní podle skupin zemí EU:

Hodnocení transparentnosti institucí je v ČR rozloženo rovnoměrněji. Přesto se některé rozdíly projevují, například závislost na věku. Mladí lidé hodnotí státní správu i evropské instituce častěji jako transparentní než občané starší. Totéž platí i o občanech vzdělaných oproti méně vzdělaným. Mezi levicově a středově orientovanými občany tentokrát není rozdíl, avšak lidé hlásící se k pravici hodnotí instituce častěji kladně.

3.4 Důvěra vůči médiím

Eurobarometr opakovaně zjišťuje také **důvěru v hlavní média** – tisk, rozhlas, televizi a internet. **Češi jsou** v tomto ohledu poměrně **důvěřiví**. **Ve srovnání se zbytkem EU obsazují v důvěře médiím vždy přední příčky, internetu věří dokonce nejvíce z celé Unie.**

Jak v ČR, tak v EU 27 zaujímá **dlouhodobě první příčku pořadí důvěryhodnosti rozhlas**, kterému důvěřují téměř tři čtvrtiny Čechů (73 %) a šest z deseti všech občanů EU 27 (61 %). O něco méně lidí důvěřuje **televizi**. V Česku to je 70 %, v EU 27 potom 53%. Zatímco **v průměru EU 27 zaujímá třetí místo tisk** s důvěrou 44 % populace, **v České republice je na stejné úrovni s internetem** (shodně 56 % důvěry). Tisku však v ČR oproti internetu téměř dvojnásobně lidí nedůvěřuje (42 % u tisku a 23 % u internetu). Je tomu tak proto, že mnoho lidí stále nemá s internetem dostatečné zkušenosti a na jeho důvěryhodnost nemají názor (21 % u internetu oproti 2 % u tisku).

Ve srovnání s podzimem 2007 nedošlo v Evropské unii jako celku takřka k žádným posunům důvěry vůči médiím. V České republice média zaznamenala obecně mírný vzestup důvěry.

Důvěřujete médiím? ⁹			Spíše důvěřuje	Spíše nedůvěřuje	Neví, bez odpovědi
Rozhlas	ČR	Podzim 2006	74 %	22 %	4 %
		Jaro 2007	75 %	22 %	3 %
		Podzim 2007	70 %	25 %	5 %
		Jaro 2008	73 %	22 %	5 %
	EU 25/27	Podzim 2006	63 %	29 %	8 %
		Jaro 2007	66 %	28 %	6 %
		Podzim 2007	60 %	31 %	9 %
		Jaro 2008	61 %	32 %	7 %
Televize	ČR	Podzim 2006	73 %	25 %	2 %
		Jaro 2007	70 %	28 %	2 %
		Podzim 2007	68 %	30 %	2 %
		Jaro 2008	70 %	28 %	2 %
	EU 25/27	Podzim 2006	53 %	42 %	5 %
		Jaro 2007	58 %	37 %	5 %
		Podzim 2007	52 %	43 %	5 %
		Jaro 2008	53 %	43 %	4 %
Internet	ČR	Podzim 2006	55 %	21 %	24 %
		Jaro 2007	62 %	19 %	19 %
		Podzim 2007	55 %	19 %	26 %
		Jaro 2008	56 %	23 %	21 %
	EU 25/27	Podzim 2006	35 %	35 %	30 %
		Jaro 2007	39 %	39 %	26 %
		Podzim 2007	33 %	35 %	32 %
		Jaro 2008	36 %	37 %	27 %
Tisk	ČR	Podzim 2006	60 %	38 %	2 %
		Jaro 2007	56 %	42 %	2 %
		Podzim 2007	54 %	44 %	2 %
		Jaro 2008	56 %	42 %	2 %
	EU 25/27	Podzim 2006	44 %	49 %	7 %
		Jaro 2007	47 %	48 %	5 %
		Podzim 2007	44 %	49 %	7 %
		Jaro 2008	44 %	50 %	6 %

Českým médiím obecně více důvěřují mladší lidé a důvěra s věkem mírně klesá. Také pravicově orientovaní lidé mají k médiím s výjimkou televize větší důvěru než lidé hlásící se k levíci. Nejmarkantnější rozdíly se týkají internetu, což je jistě dáno hlavně jeho zatím omezenou dostupností a relativní novostí.

Je známým faktem, že starší občané mají s internetem obecně menší zkušenosti než mladší generace. Z toho také pramení propastné rozdíly v důvěře k internetovým stránkám podle věku: mladí lidé do 24 let jim věří v 73 % a i ve věkové skupině 40 – 54 let to je ještě 59 %. Z občanů ve věku 55 let a více však k internetu chová důvěru jen 30 %, téměř polovina z nich tento problém nedokáže posoudit.

Podobně tomu je také se vzděláním. Polovina lidí se základním vzděláním zůstává bez odpovědi a důvěru internetu v této kategorii vyjadřuje jen každý pátý. U vysokoškoláků to jsou však více než dva lidé ze tří (68 %).

Pravicovní voliči důvěřují internetu také častěji než lidé středově a levicově orientovaní (71 % proti 53 %, resp. 48%). O deset procentních bodů vyšší důvěru než je průměr všech ostatních regionů má internet také v Praze.

⁹ Za podzim 2006 jsou uváděny údaje pro EU 25, za rok 2007 pro EU 27.

4. Budoucnost Evropské unie

4.1 Pocity spojené s budoucností EU

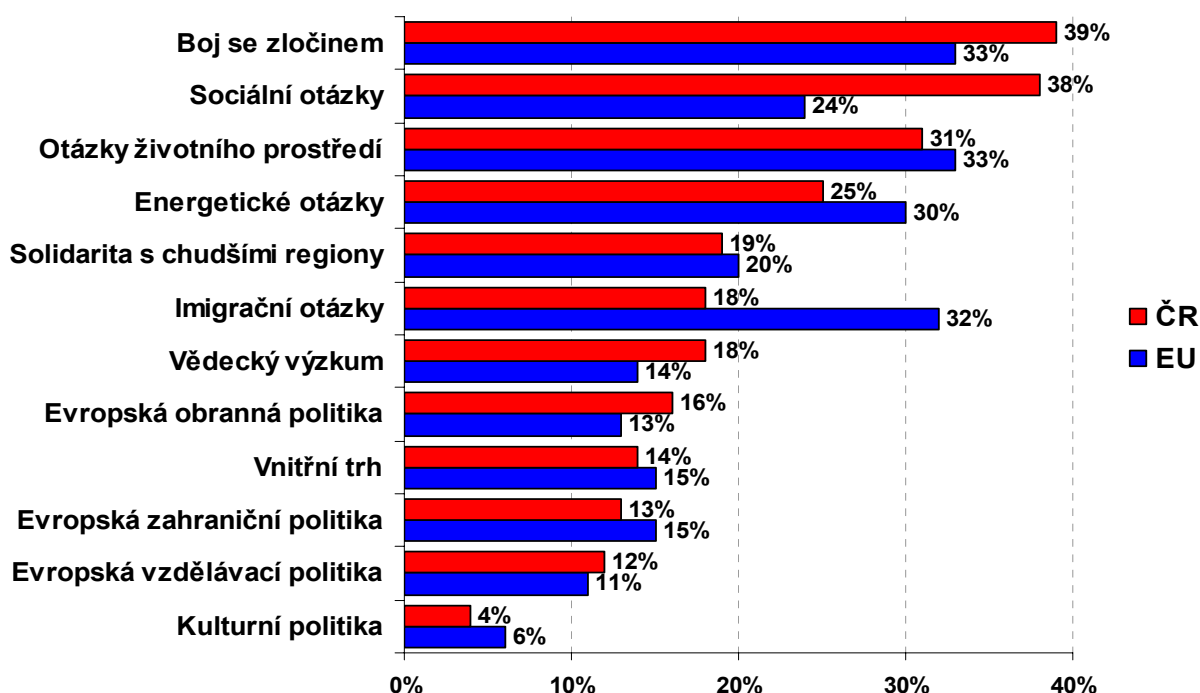
Pokud jde o budoucnost EU, v české populaci jsou stabilně dvě třetiny optimistů (66 %) a o něco více než čtvrtina pesimistů (28 %),

Výraznými optimisty jsou mladí lidé. V nejnižší věkové skupině do 24 let je 82 % optimistů. Naopak v nejstarší skupině nad 55 let včetně je to jen 54 %. Podíl optimistů také prudce roste se vzděláním. Mezi vysokoškolsky vzdělanými je oproti lidem se základním vzděláním téměř dvojnásobný (77 % : 44 %). Levicově orientovaní občané jsou s ohledem na budoucnost Unie skeptičtější než středoví a pravicoví voliči. Podíl optimistů je u nich 54 %, v politickém středu 66 % a na pravici 85 %.

V mezinárodním srovnání najdeme nejvíce optimistů v Dánsku, Holandsku a Polsku (více než tři čtvrtiny). Nejméně, necelou polovinu, jich najdeme v Británii a Rakousku. Češi jsou 3 procentní body nad průměrem EU, který je 63 %. Nové členské země jsou však obecně ještě optimističtější (71 % v průměru za NČZ 12).

4.2 Stěžejní úkoly EU v nadcházejících letech

Oblastmi, na které by měla Evropská unie v nadcházejících letech klást největší důraz, jsou podle mínění evropské veřejnosti boj se zločinem, životní prostředí a dále imigrační a energetické otázky. Tohoto mínění je přibližně třetina občanů EU. V Česku jsou tyto oblasti kromě imigračních otázek považovány rovněž za prioritní, avšak jejich podpora je různě frekventovaná.

Největší část Čechů podporuje EU v boji se zločinem (39 %). Češi také oproti průměru EU 27 výrazně častěji upřednostňují sociální otázky (38 % v ČR, 24 % v EU 27). Třetina obyvatel EU a necelá třetina obyvatel ČR požaduje věnovat se problematice životního

prostředí. Energetika je zastoupena ve 30 % v EU 27 a ve čtvrtině případů v ČR. Pětinový podíl má ještě jak u nás, tak v Unii solidarita s chudšími regiony. Na rozdíl od průměru EU u nás veřejnost neklade důraz na roli EU v imigrační tematice, která je spolu s vědeckým výzkumem na 6. – 7. místě českého žebříčku s 18 %, zatímco v evropském průměru drhá se 32 %.

Názory občanů starých členských zemí se v mnohém liší od postojů nových členů. Nejvýraznější je to v důrazu na imigrační otázky. Ty považuje za důležité 37 % lidí v EU15, zatímco v nových členských státech je to 15 %. Vyšší prioritu dávají tradiční země také ekologii, tento poměr je 35 % : 27 % v jejich prospěch.

Jsou však také oblasti, které vidí obyvatelé nových členských zemí jako prioritu častěji. Z pochopitelných důvodů jde o témata více spojená s hospodářskými otázkami: solidarita s chudšími regiony je upřednostňována ve 26 % případů v NČZ a 18 % ve starých členských zemích, v sociálních otázkách je rozdíl ještě o 2 procentní body vyšší - 32 % : 22 %.

Preferované sféry zájmu EU se v České republice také liší podle sociodemografických charakteristik obyvatelstva. Boj se zločinem a sociální otázky jsou častěji zmiňovány staršími lidmi než mladšími a také spíše levicově než pravicově orientovanými. Důraz na sociální otázky navíc klesá s rostoucím vzděláním občanů.

Opačně je tomu například u problematiky životního prostředí. Tu naopak akcentují častěji mladí lidé oproti starším. Větší důraz na ni kladou také příznivci pravice (z 38 %) ve srovnání s lidmi levicově orientovanými (26 %). Ukazuje se tak, že příznivci pravice v ČR často nesdílejí kritické názory současného prezidenta a bývalého předsedy nejsilnější české pravicové strany ODS Václava Klause.

4.3 Názory na rozšiřování EU

V kapitole 2.5 bylo pojednáváno o dalším rozšiřování Evropské unie v obecné rovině s ohledem na to, které členské státy je podporují a které nikoliv. Eurobarometr se však této problematice věnuje také podrobněji, za jednotlivé mimounijní země odděleně. **Míra akceptace přijetí dalších států do EU je totiž výrazně diferencována podle toho, o jaké státy se jedná.**

Největší podporu má případný vstup Švýcarska, Norska a Islandu do EU. Jedná se o rozvinuté a demokratické státy západní Evropy, jimž v členství nebrání nic jiného než vlastní vůle. Nory a Švýcarsko by v Unii přivítaly více než tři čtvrtiny evropských občanů, v případě Islandu je to 71 %.

Ze zemí na jih a východ od hranic EU má největší podporu vstupu Chorvatsko. Pro jeho členství je mírná většina obyvatel Unie. U dalších zemí je pak podíl lidí, kteří by si přáli jejich členství, menšinový. **Nejméně lidí by rádo Unii rozšířilo o Turecko (31 %)**, což je poměrně podstatné, neboť Turecko je jednou ze tří kandidátských zemí. Turci samotní jsou většinově pro vstup své země do EU, ačkoli oproti podzimu 2006 podpora přistoupení poklesla o 7 procentních bodů na 61 %. Jen třetina populace EU podporuje vstup Albánie a nyní již samostatného Kosova.

Rozdíl v podpoře rozšiřování Unie mezi novými a starými členskými zeměmi je markantní, podobný jako v názorech na rozšiřování obecně (viz. kapitola 2.5). **Obyvatelé nových členských zemí jsou více nakloněni rozšiřování** v případě všech sledovaných zemí s výjimkou Islandu. Pokud jde o podporu přijetí západoevropských nečlenských států, tento rozdíl není velký, činí 6 procentních bodů v případě Norska a 8 v případě Švýcarska. U východních potenciálních členů je to však již průměrně 18 procentních bodů.

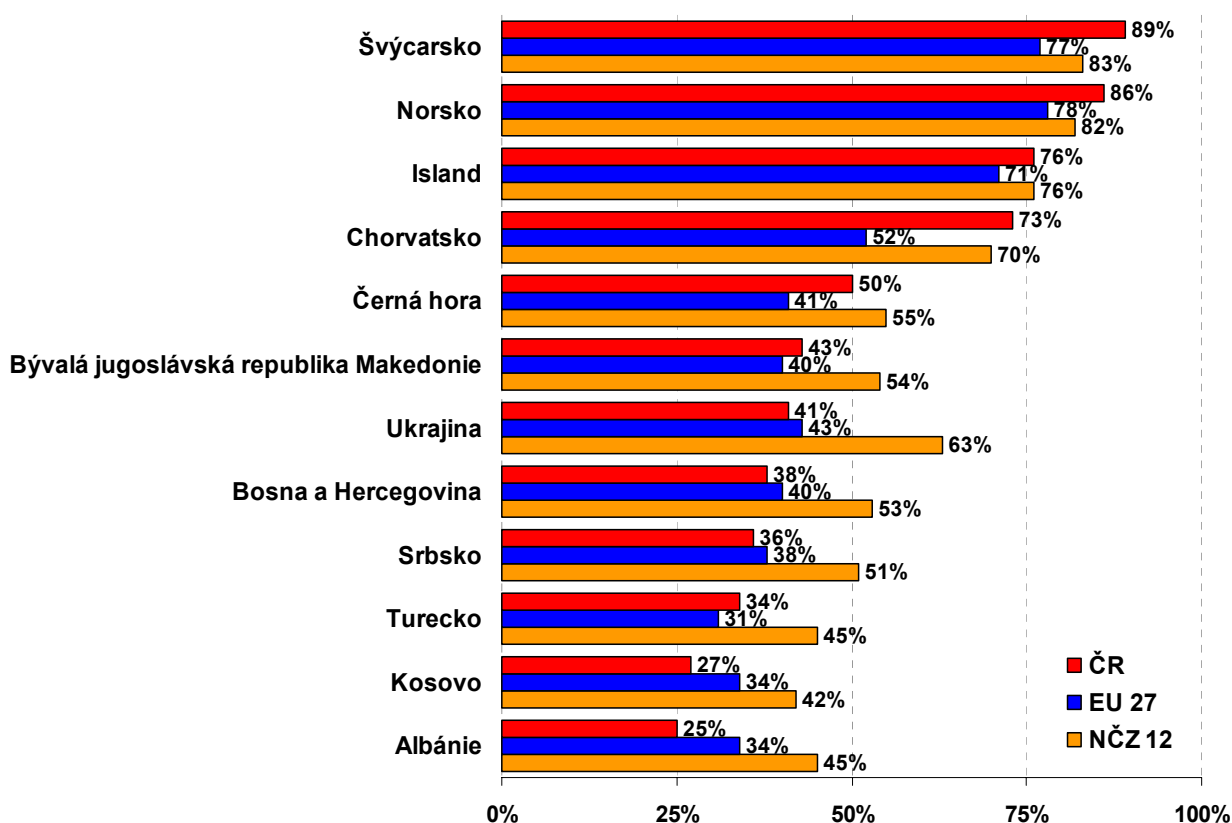
S ohledem na konkrétní země je názorový rozdíl nejvýraznější u Ukrajiny a Chorvatska - čtvrtinový. Relativně nejnižší je naopak v případě Kosova, které by do Unie vzalo 42 %

obyvatel nových členských zemí a 31 % obyvatel staré patnáctky. Dalo by se spekulovat, nakolik je to způsobeno nedávným odtržením Kosova od Srbska, které bylo představiteli všech západoevropských zemí kromě Španělska a Portugalska uznáno. Občané těchto států by mohli podobně jako jejich vlády cítit ke Kosovským Albáncům jistý závazek a odpovědnost. Nezdá se to však příliš pravděpodobné, jelikož veřejnost klíčových západních zemí (Německa, Francie a Británie) je kosovskému členství nakloněna téměř nejméně ze všech (do 30 %, v Německu je dokonce jen 22 %). Naopak Španělé jsou většinově pro vstup Kosova do EU, schvaluje jej 48 % obyvatel a proti je 28 %. Největší, téměř dvoutřetinovou podporu má kosovské členství v Chorvatsku, nadpoloviční pak ještě ve Švédsku, Slovinsku, Bývalé jugoslávské Republice Makedonii, Dánsku, Rumunsku a Turecku.

Rozdíl v postojích starých a nových členů EU je názorně vidět také na porovnání „mezery“ v souhlasu s přijetím Islandu a Chorvatska. Tyto země symbolicky oddělují průměrně vyšší podporu západním a nižší východním potenciálním členům. Zatímco rozdíl mezi souhlasem s přijetím Islandu a Chorvatska činí v případě nových členských zemí pouhých 6 procentních bodů (76 % pro členství Islandu, 70 % pro členství Chorvatska), mezi obyvateli EU 15 je to plných 32 procentních bodů (78 % je pro případné islandské a 42 % pro chorvatské členství). Můžeme tedy zopakovat závěr z kapitoly 2.5: obyvatelé zemí bývalého východního bloku si zřejmě na základě vzájemných dlouhodobějších a intenzivnějších zkušeností dokáží členství dalších bývalých socialistických států v Evropské unii představit snadněji. Přistoupení Ukrajiny má jejich téměř dvoutřetinovou podporu a více než polovina obyvatel je také pro přistoupení všech zemí bývalé Jugoslávie s výjimkou odděleného Kosova.

Podíl občanů s kladným názorem na vstup níže uvedených zemí do EU.¹⁰

¹⁰ Pořadí grafu je uspořádáno sestupně podle procenta odpovědí v ČR.

Jak již víme, Češi jsou pro další rozšiřování Unie v poměru 63 % : 26 %. Nadpoloviční podporu však má kromě tří západoevropských zemí jen Chorvatsko, jehož přistoupení schvaluje 73 % českých občanů. Pro vstup Černé hory je pak přesně polovina populace. Vysoká míra souhlasu s chorvatským členstvím pramení nepochybně z toho, že Chorvatsko je pro Čechy velmi dobře známé a tradičně hojně navštěvované. S přibližně sedmi sty tisíci českých turistů ročně je Chorvatsko pro občany ČR vůbec nejvyhledávanější turistickou zemí.

V mezinárodním srovnání se občané ČR ve většině případů podobají spíše celoevropskému průměru než novým členům. Švýcarsko a Norsko mají pro svůj případný vstup do Unie podporu drtivé většiny Čechů, a to přes 85 %, což je více než odpovídá průměru NČZ 12 a podstatně více než činí průměr EU 27. Co se týče Islandu, Chorvatska a Černé hory, tam se Češi v míře souhlasu podobají ostatním novým členům. V případě dalších dříve socialistických republik a také Turecka však již odpovídají srovnatelně s občany EU jako celku. Kosovo a Albánie mají mezi českou veřejností suverénně nejmenší podporu vstupu, jen čtvrtinovou.

V aktuální a kontroverzní otázce tureckého členství v Unii se občané EU měli vyjádřit také k tomu, jaký by byl jejich postoj, kdyby Turecko splnilo všechny podmínky uložené Evropskou unií. V tomto případě by se podpora rozšíření o Turecko o něco zvýšila: v EU jako celku o 14 procentních bodů na 45 % a v ČR o 9 procentních bodů na 43 %. Rozhodně pro by však byl jen přibližně každý desátý občan ČR i EU. Další třetina by byla po splnění všech podmínek spíše pro.

5. Globalizace

5.1 Názory na globalizaci

Co pro Evropany znamená globalizace a s čím si ji spojují? To se Eurobarometr pokusil přiblížit posouzením sady výroků, které se k ní vztahují.

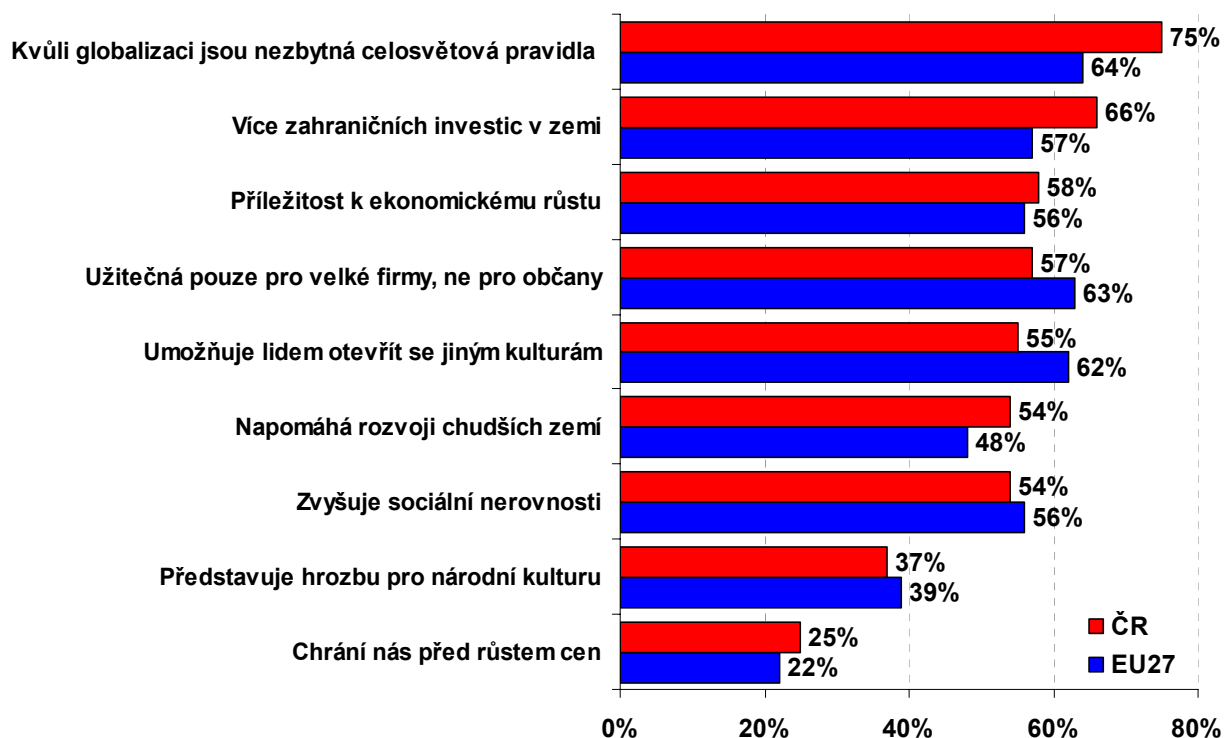
Obecně se dá říci, že **občané Evropské unie** považují globalizaci za příliš živelný proces a rádi **by zavedli nějakou formu společných celosvětových pravidel**. V EU jako celku s tímto názorem souhlasí téměř dvě třetiny lidí, v České republice dokonce tři čtvrtiny. V dalším srovnání jsou však již postoje evropské a české veřejnosti poněkud odlišné.

Čeští občané častěji souhlasí s tím, že globalizace znamená více zahraničních investic v zemi (v ČR 66 %, v EU 27 pak 57 %). Podstatná část lidí v Česku také uznává, že globalizace je příležitostí k ekonomickému růstu (58 %). Přestože **Češi chápou globalizaci spíše jako proces skýtající mnohé možnosti**, uvědomují si také možná rizika s ní spojená: 57 % lidí souhlasí s názorem, že globalizace je užitečná pouze pro velké firmy a ne pro občany, dalších 59 % odmítá, že by nás chránila před růstem cen.

Naproti tomu **Evropané jako celek v globalizaci vidí častěji rizika**. Kladou např. větší důraz na užitečnost globalizace jen pro velké firmy a nikoli pro lidi nebo na slabou ochranu proti rostoucím cenám. Méně často naopak pocítují vliv na zahraniční investice s ní spojené. Dobře to je vidět na souhlasu obyvatel patnácti tradičních států s těmito výroky. S profitem pouze pro velké firmy souhlasí 65 % občanů EU 15 a jen 57 % v České republice i v průměru NČZ 12. Zahraniční investice naopak zmiňuje častěji veřejnost nových členů včetně ČR: 63 % (u nás dokonce 66 %) oproti 55 % v EU 15.

Obavy mnoha západoevropanů jsou samozřejmě opodstatněné, neboť ze zahraničních investic profitují především nové členské země s levnější kvalifikovanou i nekvalifikovanou pracovní silou. Naopak velkým firmám se tak otevírá výborná možnost pro investice, expanzi a zlevnění výroby. **Evropané si však zřejmě uvědomují, že to může znamenat ekonomický rozvoj na obou stranách**, neboť souhlas s výrokem, že globalizace přispívá k hospodářskému růstu, je jak v nových, tak ve starých členských zemích na téměř shodné úrovni (57 %, resp. 56 %,).

Druhou **odlišností mezi českým a evropským veřejným míněním je fakt, že Evropané jako celek vnímají globalizaci častěji nejen v ekonomickém, ale také v kulturním rozměru**. Častěji než Češi totiž souhlasí s tvrzením, že globalizace umožňuje lidem, aby byli otevřenější k jiným kulturám. Nedá se však říct, že by se také zde projevoval nějaký systematický rozdíl mezi starými a novými členskými zeměmi. Souhlas obou skupin je na srovnatelné úrovni.

V některých oblastech existují mezi skupinami lidí v České republice významné názorové rozdíly. Vybrané aspekty globalizace kladně hodnotí spíše mladí lidé. Jedná se zejména o vnímání příležitosti pro ekonomický rozvoj (souhlas klesá ze 71 % ve skupině do 24 let až na poloviční úroveň ve skupině 55 a více let). Podobné je to v otázce možnosti otevřít se jiným kulturám.

Samozřejmě se výrazně projevuje také vliv vzdělání. Vysokoškoláci vidí v globalizaci příležitost k hospodářskému růstu mnohem častěji (70 %) než další vzdělanostní skupiny (54 % se středním a 41 % se základním vzděláním).

Jistě nepřekvapí, že lidé hlásící se k pravici vyjadřují vyšší souhlas s tvrzeními, která zdůrazňují pozitiva a možnosti v důsledku globalizačních procesů (např. více zahraničních investic v zemi, příležitost k ekonomickému růstu, rozvoj chudých zemí atp.). Lidé levicově orientovaní naopak souhlasí častěji s možnými negativy globalizace (její užitečnost výhradně pro velké firmy, zvyšování sociálních nerovností). Celosvětová pravidla pro regulaci globalizačních procesů však častěji zdůrazňují voliči pravice.

5.2 Role EU v procesu globalizace

Podle mínění 44 % evropských občanů pomáhá Evropská unie lidem chránit před negativními důsledky globalizace. Souhlasí s tím v průměru 6 % veřejnosti rozhodně a 38 % spíše. Čtvrtina spíše nesouhlasí a 9 % nesouhlasí rozhodně. Každý pátý však k tomuto tvrzení nebyl schopen zaujmout žádné stanovisko. Občané ČR jsou ve svých názorech o něco skeptičtější a jejich odpovědi jsou rozděleny přesně půl na půl. Souhlas s výrokem, stejně jako nesouhlas, vyjadřuje 41 % Čechů.

Rozdíly v populaci tentokrát nejsou, co se týče politické orientace a také věku, nikterak výrazné. Čím déle však lidé studovali, tím častěji si myslí, že nás EU pomáhá před negativními důsledky globalizace chránit.

Ani v mezinárodním srovnání nebyly zaznamenány velké rozdíly. Pocit ochrany mají lidé hlavně v tradičně proevropských zemích: Dánsku, Belgii a Holandsku (okolo 60 %). O opaku, tedy že Evropská unie před dopady globalizace odpovídající ochranu neposkytuje, jsou přesvědčeni hlavně Lotyšci, Rakušané a Řekové, kde s výrokem nesouhlasí většina populace.

Ve srovnání ekonomiky Evropské unie s ekonomikami dalších významných globálních hráčů **hodnotí Evropané nejlépe hospodářství dvou nejvýznamnějších asijských zemí, Japonska a Číny.** Jen pětina občanů EU se domnívá, že si ekonomika Unie vede lépe ve srovnání s Japonskem, a 30 % je téhož mínění vzhledem k Číně. **Oproti ekonomice USA si evropská vede podle celkového mínění Evropanů lépe. Rozdělení názorů však není nijak přesvědčivé:** 36 % lidí si myslí, že lépe, 28 % že hůře. Ještě na podzim 2007 bylo americké hospodářství hodnoceno podobně jako japonské a o mnoho lépe než čínské. Ve veřejném mínění se však zřejmě projevily některé signály amerického oslabení, např. klesající cena dolaru či hypoteční krize. Za posledního půl roku poklesl o 15 procentních bodů podíl lidí, podle jejichž názoru si ekonomika USA vede lépe než evropská, v Česku dokonce o pětinu.

Jasně lépe vychází hospodářství EU v porovnání s Ruskem. V tomto případě je polovina lidí přesvědčena, že si EU vede lépe, opačného názoru je jen 17 %. Názory české veřejnosti jdou v tomto srovnání ještě dále. Plných 70 % občanů ČR si myslí, že evropská ekonomika výkonnější je.

Je třeba také poukázat na to, že ne všichni lidé jsou schopni hospodářské výsledky porovnat. Otázku nechala bez odpovědi zpravidla pětina obyvatel EU. Často se v tomto případě jedná o nejstarší věkovou skupinu a ještě častěji o lidi s pouhým základním vzděláním.

Závěry

Jarní vlna Eurobarometru 2008 se uskutečnila více než rok po rozšíření Evropské unie o dva nové členské státy, Bulharsko a Rumunsko. Pozornost Evropské unie se soustřeďovala na ratifikaci Lisabonské smlouvy, která měla za cíl reformovat institucionální uspořádání Unie po neúspěchu předešlé Smlouvy o ústavě pro Evropu.

V České republice pokračoval příznivý ekonomický vývoj. Hrubý domácí produkt přesahoval 5 %, nezaměstnanost se dostala v průměru pod 6 % a česká koruna překonávala vůči euru i dolaru historické rekordy. Začala se však také projevovat rostoucí inflace. V politické rovině pokračovaly vládní reformy, z nichž nejvíce pozornosti budila reforma zdravotnického systému. Přípravě českého předsednictví v EU, kterého se naše země ujme 1. ledna 2009, bylo věnováno jen málo pozornosti.

Vyhlídky obyvatel ČR do budoucna se ve srovnání s minulou vlnou Eurobarometru mírně zlepšily. Největší množství lidí však v následujících 12 měsících i nadále neočekává žádné velké změny. Jelikož se ve většině ostatních evropských zemí očekávání lidí zhoršila, hodnotí Češi některé oblasti nadprůměrně. Zlepšení předpokládají u ekonomické situace EU a možností zaměstnání v ČR a optimističtí jsou i co se týče jejich života obecně.

Situaci ve vlastní zemi ve srovnání se situací v ostatních členských státech EU hodnotí čeští občané rovněž lépe než v loňském podzimním šetření. Ke zlepšení došlo u hodnocení národní ekonomiky, zaměstnanecké situace i kvality života. Jedinou oblastí, kde se hodnocení zhoršilo je vnímání životních nákladů.

Dvěma největšími problémy, kterým naše země čelí, zůstávají pro českou veřejnost stejně jako na podzim zdravotnictví a rostoucí ceny. Zatímco zdravotnictví je problematickým tématem již delší dobu, růst cen se stal závažným teprve v poslední době.

Dlouhodobě se zhoršující hodnocení českého členství v EU se zastavilo a za dobrou věc je nyní považuje 48 % obyvatel ČR proti 11 %, kteří je hodnotí negativně. V Evropské unii došlo naopak k obecnému zhoršení. Ve srovnání s českým veřejným míněním je však to evropské stále o něco pozitivnější. V průměru EU 27 považuje členství své země v Unii za dobrou věc 52 % populace. Ještě častěji než za dobrou věc Češi členství ČR v EU označují za výhodné. Prospěch a výhody v něm vidí dvě třetiny veřejnosti.

Pokud jde o vnímání vlivu na veřejné dění, jsou Češi jedním z nejskeptičtějších národů v Evropské unii. Jen přibližně každý pátý člověk má pocit, že má jeho hlas v České republice váhu a pouze o něco více než třetina občanů si myslí, že jsou zájmy naší země v EU brány dostatečně v úvahu. Dá se předpokládat, že se vnímání vlivu ČR v EUlepší v průběhu nebo po skončení blížícího se historicky prvního předsednictví země v Radě Evropské unie.

Česká i evropská veřejnost se domnívá, že by se rozhodování v některých oblastech mělo dělat namísto na úrovni národních vlád společně v Evropské unii. Největší podporu rozhodování na evropské úrovni Eurobarometr opakovaně signalizuje v „silových“ oblastech: v boji proti terorismu a zločinu a také v obraně a zahraniční politice. Naopak oblastmi, ve kterých by občané nejčastěji rádi zachovali rozhodování na národní úrovni, jsou daně, důchody a sociální péče.

Z iniciativ evropské agendy Češi nejčastěji schvalují společnou obrannou a bezpečnostní politiku EU, se kterou souhlasí 85 % populace. Dvoutřetinovou podporu má také společná zahraniční politika.

Politické instituce Evropské unie se v České republice těší výrazně větší důvěře než instituce národní. České vládě, parlamentu ani politickým stranám nedůvěřuje více než pětina populace, což je v evropském srovnání výrazně podprůměrné. Důvěra Evropské unii jako celku však dosahuje 60 % a i její jednotlivé instituce mají důvěru přibližně poloviny občanů ČR.

Z dalších českých institucí je pak nejdůvěryhodnější armáda před policií. Médii Češi důvěřují častěji než průměrní Evropané a internetu věří Češi dokonce nejvíce z celé EU.

S ohledem na budoucnost Evropské unie je česká veřejnost dlouhodobě optimistická. Optimistů jsou dvě třetiny a pesimistů jen o něco více než čtvrtina. V českém kontextu je zajímavé, že z hlediska politické orientace jsou výrazně optimističtější příznivci pravice než lidé levicově orientovaní, zatímco dvě největší politické strany, ODS a ČSSD mají názory spíše opačné. Eurooptimismus příznivců pravice se projevuje např. také ve schvalování evropské měnové unie, v hodnocení členství ČR v EU nebo v názorech na výhodnost českého členství.

Podle českého veřejného mínění by se Evropská unie měla v následujících letech zaměřovat hlavně na boj se zločinem, sociální otázky a otázky životního prostředí. Evropská veřejnost jako celek nedává tolik důrazu na sociální otázky, častěji však upřednostňuje otázky energetické a imigrační.

Největší, přibližně tříčtvrtinovou podporu případného vstupu do Unie mají Švýcarsko, Norsko a Island. Z kandidátských zemí by si lidé přáli nejčastěji rozšíření o Chorvatsko, pro jehož členství je mírná většina občanů EU. Nejméně lidí by naopak uvítalo přistoupení Turecka. S tureckým členstvím souhlasí jen 31 % obyvatel Unie. Turci samotní jsou většinově pro vstup, ačkoli oproti podzimu 2006 podpora přistoupení poklesla o 7 procentních bodů na 61 %.

Obyvatelé nových členských zemí jsou podstatně více nakloněni rozšiřování než obyvatelé států E 15. Nejvýraznější je tento rozdíl u zemí východní a jižní Evropy, kde v případě Ukrajiny a Chorvatska dosahuje až 25 %.

Globalizaci považují občané Evropské unie obecně za příliš živelný proces a rádi by zavedli nějakou formu společných celosvětových pravidel. V EU jako celku s tímto názorem souhlasí téměř dvě třetiny lidí, v České republice dokonce tři čtvrtiny. Češi však obecně chápou globalizaci spíše jako proces skýtající mnohé možnosti, zatímco Evropané jako celek v globalizaci vidí častěji rizika. Podle mínění 44 % evropských občanů pomáhá Evropská unie chránit své občany před negativními důsledky globalizace. Třetina lidí však s tímto výrokem nesouhlasí.

Technické specifikace

V období od 25. března do 4. května 2008 uskutečnilo TNS Opinion & Social, konsorcium složené z Taylor Nelson Sofres a EOS Gallup Europe, na základě žádosti Generálního ředitelství pro komunikaci Evropské komise vlnu 69.2 výzkumu Eurobarometr.

Standardní Eurobarometr 69 je součástí vlny 69.2 a zahrnuje občany všech členských států Evropské unie, kteří sídlí v těchto členských státech a dovršili 15 let věku. Standardní Eurobarometr 69 proběhl také ve třech kandidátských zemích (Chorvatsku, Turecku a Bývalé Jugoslávské republice Makedonii) a v Tureckém kyperském společenství¹¹. V těchto zemích výzkum pokrývá populaci občanů všech zúčastněných zemí, která vládne jedním z jazyků těchto zemí v takové míře, která umožňuje odpovědět na otázky dotazníku. Základní formou výběrového postupu používaného ve všech zemích je vícestupňový náhodný (pravděpodobnostní) výběr. V každé zemi byl počet výběrových bodů stanoven s pravděpodobností úměrnou počtu obyvatelstva (pro celkové pokrytí státu) a hustotě obyvatelstva.

Za tímto účelem byly výběrové body vybrány systematicky z každé „administrativní regionální jednotky“ po stratifikaci dle jednotlivých jednotek a typu oblasti. Reprezentují tedy celé území každé prozkoumané země podle jednotek EUROSTAT NUTS II (nebo ekvivalentních) a podle rozdělení rezidentní populace příslušných národností v metropolitních, městských a venkovských oblastech. V každém ze stanovených výběrových bodů byla náhodně vybrána startovací adresa. Další adresy (každá N-tá adresa) byly vybírány standardní procedurou „náhodné procházky“ počínaje výchozí adresou. V každé domácnosti byl rovněž náhodně vybrán respondent (na základě „pravidla nejbližších narozenin“). Všechny rozhovory byly provedeny face-to-face v domácnostech respondentů v příslušném národním jazyce. Pokud jde o způsob zaznamenávání dat, byla v zemích, kde je to možné, používána metoda CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*).

Pro každou zemi bylo provedeno srovnání výběrového souboru se základním. Údaje o základním souboru byly získány z populačních dat Eurostatu a z národních statistických úřadů. Pro všechny země, kde průzkum proběhl, byla aplikována procedura vážení založená na popisu základního souboru a využívající marginální a mezibuněčné vážení. Ve všech zemích byly do vážení zahrnuty pohlaví, věk, region a velikost místa bydliště. Pro mezinárodní vážení (např. průměry za EU) využil TNS Opinion & Social oficiální populační údaje Eurostatu nebo národních statistických úřadů. Celkové hodnoty pro základní populaci vstupující do procedur vážení jsou uvedeny níže.

Čtenáře upozorňujeme, že výsledky výzkumu jsou odhady, jejichž přesnost (za jinak shodných podmínek) závisí na velikosti výběrového souboru a zjištěné procentní hodnotě. U výběrových souborů o rozsahu cca 1000 interview kolísají skutečné procentuální hodnoty v rámci následujících intervalů spolehlivosti:

Hodnota v procentech	10 % nebo 90 %	20 % nebo 80 %	30 % nebo 70 %	40 % nebo 60 %	50 %
Interval spolehlivosti	± 1,9 %	± 2,5 %	± 2,7 %	± 3,0 %	± 3,1 %

¹¹ Jedná se o oblasti Kyperské republiky, které nejsou pod vládní kontrolou.

Přehled průběhu výzkumu v jednotlivých zemích

ZKRATKY	ZEMĚ	INSTITUTY	POČET ROZHOVORŮ	TERMÍN SBĚRU DAT		POPULACE 15+
BE	Belgie	TNS Dimarso	1.003	01/04/2008	04/05/2008	8.786.805
BG	Bulharsko	TNS BBSS	1.000	27/03/2008	07/04/2008	6.647.375
CZ	Česká republika	TNS Aisa	1.014	02/04/2008	17/04/2008	8.571.710
DK	Dánsko	TNS Gallup DK	1.005	02/04/2008	04/05/2008	4.432.931
DE	Německo	TNS Infratest	1.534	29/03/2008	28/04/2008	64.546.096
EE	Estonsko	Emor	1.006	27/03/2008	21/04/2008	887.094
EL	Řecko	TNS ICAP	1.000	28/03/2008	17/04/2008	8.691.304
ES	Španělsko	TNS Demoscopia	1.033	27/03/2008	26/04/2008	38.536.844
FR	Francie	TNS Sofres	1.040	27/03/2008	27/04/2008	46.425.653
IE	Irsko	TNS MRBI	1.004	28/03/2008	30/04/2008	3.375.399
IT	Itálie	TNS Abacus	1.022	25/03/2008	26/04/2008	48.892.559
CY	Kyperská republika	Synovate	504	31/03/2008	24/04/2008	638.900
CY(tcc)	Turecké kyperské společenství ¹²	KADEM	500	28/03/2008	30/04/2008	143.226
LV	Lotyšsko	TNS Latvia	1.008	02/04/2008	29/04/2008	1.444.884
LT	Litva	TNS Gallup Lithuania	1.021	01/04/2008	22/04/2008	2.846.756
LU	Lucembursko	TNS ILReS	501	26/03/2008	29/04/2008	388.914
HU	Maďarsko	TNS Hungary	1.000	28/03/2008	26/04/2008	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	26/03/2008	16/04/2008	335.476
NL	Nizozemsko	TNS NIPO	1.041	01/04/2008	26/04/2008	13.017.690
AT	Rakousko	Österreichisches Gallup-Institut	1.000	27/03/2008	20/04/2008	7.004.205
PL	Polsko	TNS OBOP	1.000	30/03/2008	23/04/2008	32.155.805
PT	Portugalsko	TNS EUROTESTE	1.001	26/03/2008	24/04/2008	8.080.915
RO	Rumunsko	TNS CSOP	1.019	25/03/2008	23/04/2008	18.246.731
SI	Slovinsko	RM PLUS	1.003	01/04/2008	27/04/2008	1.729.298
SK	Slovensko	TNS AISA SK	1.085	01/04/2008	20/04/2008	4.316.438
FI	Finsko	TNS Gallup Oy	1.004	02/04/2008	04/05/2008	4.353.495
SE	Švédsko	TNS GALLUP	1.007	28/03/2008	27/04/2008	7.562.263
UK	Velká Británie	TNS UK	1.306	01/04/2008	24/04/2008	50.519.877
HR	Chorvatsko	Puls	1.000	28/03/2008	24/04/2008	3.734.300
TR	Turecko	TNS PIAR	1.003	29/03/2008	27/04/2008	47.583.830
MK	Bývalá jugoslávská republika Makedonie	TNS Brima	1.006	29/03/2008	06/04/2008	1.648.012
CELKEM			30.170	25/03/2008	04/05/2008	453.865.399

12 Jedná se o oblasti Kyperské republiky, které nejsou pod vládní kontrolou.

Dotazník

A	Číslo průzkumu (AISA) (101-105) <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>				
	EB69.1 A				
B	Kód země (106-107) <input type="text"/> <input type="text"/>				
	EB69.1 B				
C	Číslo výzkumu (klient) (108-110) <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>				
	EB69.1 C				
D	Číslo rozhovoru (111-116) <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>				
	EB69.1 D				
E	Verze dotazníku (117) <table border="1"> <tr> <td>A</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>2</td> </tr> </table>	A	1	B	2
A	1				
B	2				
	EB68.1 E				
Q1	Jaké jste státní příslušnosti? Prosím uveďte název státu nebo států, jejichž jste občanem.				

Více možných odpovědí (138-170)	
Belgie	1,
Dánsko	2,
Německo	3,
Řecko	4,
Španělsko	5,
Francie	6,
Irsko	7,
Itálie	8,
Lucembursko	9,
Nizozemsko	10,
Portugalsko	11,
Velká Británie	12,

Rakousko	13,
Švédsko	14,
Finsko	15,
Kypr (jižní část)	16,
Česká republika	17,
Estonsko	18,
Maďarsko	19,
Lotyšsko	20,
Litva	21,
Malta	22,
Polsko	23,
Slovensko	24,
Slovinsko	25,
Bulharsko	26,
Rumunsko	27,
Turecko	28,
Chorvatsko	29,
	30,
	31,
Jiná země (VYPIŠTE)...	32,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	33,

EB68.1 Q1

POKUD JINÁ ZEMĚ NEBO NEVÍ, UKONČETE ROZHOVOR.

QA1 Když se sejdete s přáteli, řekl(a) byste, že hovoříte o politických otázkách často, příležitostně nebo nikdy?

(171)

často	1
příležitostně	2
nikdy	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB68.1 QA1

QA2 Pokud máte nějaký vyhraněný názor, přesvědčujete někdy své přátele, příbuzné nebo spolupracovníky o tom, aby se k Vaším názorům připojili? Stává se to ...

Nabídněte.

(172)

často	1
někdy	2
výjimečně	3
nikdy	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB68.1 QA2

--

QA3	Řekl(a) byste, že jste celkově se svým životem velmi spokojen(a), spíše spokojen(a), spíše nespokojen(a) nebo velmi nespokojen(a)?
-----	--

Nabídněte.
----

	(173)
Velmi spokojen(a)	1
Spíše spokojen(a)	2
Spíše nespokojen(a)	3
Zcela nespokojen(a)	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB68.1 QA3

Na QA4a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejdou na QA4b.
--

--

QA4a	Jaká jsou Vaše očekávání související s následujícími dvanácti měsíci? Budou lepší, horší nebo stejné, pokud jde o...?
------	---

	Nabídněte.	LEPŠÍ	HORŠÍ	STEJNÉ	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-------	-------	--------	----------------------------------

(174)	1	Váš život obecně	1	2	3	4
	2	ekonomickou situaci v ČR	1	2	3	4
(175)						
	3	finanční situaci Vaší domácnosti	1	2	3	4
(176)						
	4	možnosti zaměstnání v ČR	1	2	3	4
(177)						
(178)	5	Vaši situaci v zaměstnání	1	2	3	4
	6	ekonomickou situaci v EU	1	2	3	4
(179)						

EB68.1 QA5

Na QA4b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA5a.
--

--

QA4b	Jaká jsou Vaše očekávání související s následujícími dvanácti měsíci? Budou lepší, horší nebo stejné, pokud jde o...?
------	---

	Nabídněte.	LEPŠÍ	HORŠÍ	STEJNÉ	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-------	-------	--------	----------------------------------

(180)	1	Váš život obecně	1	2	3	4
-------	---	------------------	---	---	---	---

(181)	2		1	2	3	4
(182)	3	finanční situaci Vaší domácnosti	1	2	3	4
(183)	4		1	2	3	4
(184)	5	Vaši situaci v zaměstnání	1	2	3	4
(185)	6	ekonomickou situaci v EU	1	2	3	4

NEW (BASED ON EB68.1 QA 5)

Na QA5a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejdou na QA5b.

QA5a Pro každou z následujících oblastí prosím řekněte, zda si myslíte že situace v České republice je lepší nebo horší v porovnání se situací v ostatních evropských zemích?

Předložte kartu QA5a. V každém řádku jedna odpověď.

	Nabídněte. Rotovat.	MNOHEM LEPŠÍ	SPÍŠE LEPŠÍ	SPÍŠE HORŠÍ	URČITĚ HORŠÍ	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------------------	-----------------	----------------	----------------	--------------	--

(186)	1	Situace české ekonomiky	1	2	3	4	5
(187)	2	Zaměstnanost v České republice	1	2	3	4	5
(188)	3	Životní náklady v České republice	1	2	3	4	5
(189)	4	Ceny za energii v České republice	1	2	3	4	5
(190)	5	Kvalita života v České republice	1	2	3	4	5

EB67.2 QA7a (ITEMS 1-4) - QA7C (ITEM 5) TREND MODIFIED

Na QA5b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA6a.

QA5b

Předložte kartu QA10. V každém řádku 1 odpověď.

	Nabídněte. Rotujte.	MNOHEM LEPŠÍ	SPÍŠE LEPŠÍ	SPÍŠE HORŠÍ	URČITĚ HORŠÍ	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------------------	-----------------	----------------	----------------	--------------	--

(191)	1		1	2	3	4	5
(192)	2		1	2	3	4	5
(193)	3		1	2	3	4	5
(194)	4		1	2	3	4	5
(195)	5		1	2	3	4	5

EB67.2 QA7d (ITEM 1-4) - QA7f (ITEM 5) TREND MODIFIED

Na QA6a se neptejte v CY (tcc) - CY (tcc) přejdou na QA6b.

QA6a Které jsou podle Vás dva nejdůležitější problémy, kterým v současnosti čelí Česká republika?

PŘEDLOŽTE KARTU QA6a, NABÍDNĚTE. Maximálně 2 možné odpovědi.

(196-211)

Kriminalita	1,
Ekonomická situace	2,
Rostoucí ceny, inflace	3,
Daně	4,
Nezaměstnanost	5,
Terorismus	6,
Obrana, zahraniční vztahy	7,
Bydlení	8,
Přistěhovalectví	9,
Zdravotnictví	10,
Vzdělávací systém	11,
Důchody, penze	12,
Ochrana životního prostředí	13,
Záležitosti týkající se energie	14,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	15,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	16,

EB68.1 QA6a

Na QA6b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA7.

QA6b

PŘEDLOŽTE KARTU QA6a, NABÍDNĚTE. Maximálně 2 možné odpovědi.

(212-227)

Kriminalita	1,
Ekonomická situace	2,
Rostoucí ceny, inflace	3,
Daně	4,
Nezaměstnanost	5,
Terorismus	6,
	7,
Bydlení	8,
Přistěhovalectví	9,
Zdravotnictví	10,
Vzdělávací systém	11,
Důchody, penze	12,
Ochrana životního prostředí	13,
Záležitosti týkající se energie	14,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	15,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	16,

EB68.1 QA6b

Na QA7 až QA8a se ptejte pouze v EU27 - FM, TR a HR jdou na QA7b - CY(tcc) jde na QA7c.

QA7a Řekl(a) byste obecně, že členství České republiky v Evropské unii je...?

Nabídněte.

(228)

dobrá věc	1
špatná věc	2
ani dobrá, ani špatná věc	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB68.1 QA12a

QA8a Když uvážíte všechny souvislosti, řekl(a) byste, že Česká republika má nebo nemá prospěch a výhody ze vstupu do Evropské unie?

(229)

Ano, má	1
Ne, nemá	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB68.1 QA13a

Na QA7b a QA8b se ptejte pouze v FM, TR a HR - EU27 jde na QA9a.

QA7b

Nabídněte.

(230)

dobrá věc	1
špatná věc	2
ani dobrá, ani špatná věc	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB68.1 QA12b

QA8b

(231)

	1
	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB68.1 QA13b

Na QA7c a QA8c se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA9a.

QA7c

Nabídněte.

(232)

dobrá věc	1
špatná věc	2
ani dobrá, ani špatná věc	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB68.1 QA12c

QA8c

(233)

	1
	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB68.1 QA13c

Nedotazujte QA9a v CY(tcc) - Na QA9a se ptejte, pouze pokud "ČR má prospěch a výhody ze vstupu do EU" - kod 1 v QA8a nebo QA8b - CY(tcc) přejděte na QA9b - ostatní přejdou na QA10a.

QA9a	Které z následujících věcí jsou hlavní důvody pro to, že si myslíte, že má ČR prospěch a výhody ze členství v Evropské unii?
------	--

Předložte kartu QA9a. Max. 3 odpovědi. Rotovat.

(234-246)

Evropská unie přispívá k demokracii v ČR	1,
Evropská unie přispívá k zachování míru a posílení bezpečnosti	2,
Evropská unie přispívá k ekonomickému růstu v ČR	3,
Některé otázky, které jsou pro lidi v ČR důležité, jsou nejlépe řešeny na úrovni EU	4,
Členství v Evropské unii zlepšuje spolupráci mezi ČR a ostatními zeměmi	5,
Lidé z ČR mají významný vliv na rozhodnutí, která se přijímají na úrovni Evropské unie	6,
Evropská unie dává lidem z ČR silnější slovo ve světě	7,
Evropská unie zlepšuje životní úroveň lidí v ČR	8,
Evropská unie napomáhá lidem v ČR vypořádat se s novými výzvami globalizace	9,
Evropská unie přináší Čechům nové pracovní příležitosti	10,
Jste obecně příznivcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	11,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	12,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	13,

NEW

Na QA9b se ptejte jen v CY(tcc) - ptejte se, pokud "by turecká kyperská komunita měla prospěch z plného přijetí EU legislativy" - kód 1 v QA8c - ostatní přejdou na QA10a.

QA9b	
------	--

(247-259)

	1,
	2,
	3,
	4,

	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
	10,
	11,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	12,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	13,

NEW

Na QA10a se ptejte, pouze pokud "ČR nemá prospěch a výhody ze vstupu do EU" - kod 2 v QA8a nebo QA8b - CY(tcc) přejděte na QA10b - ostatní přejdou na QA11a.

QA10a	Které z následujících věcí jsou hlavní důvody pro to, že si myslíte, že ČR nemá prospěch a výhody ze členství v Evropské unii?
-------	--

Předložte kartu QA10a. Max. 3 odpovědi. Rotovat.

(260-272)

Členství v Evropské unii má negativní vliv na demokracii v ČR	1,
Členství v Evropské unii má negativní vliv na zachování míru a zajištění bezpečnosti	2,
Členství v Evropské unii má negativní vliv na ekonomický růst v ČR	3,
Otázky, které jsou pro lidi v ČR důležité, jsou nejlépe řešeny na vnitrostátní úrovni	4,
Členství v Evropské unii způsobuje napětí mezi ČR a ostatními zeměmi	5,
Lidé z ČR mají velmi malý vliv na rozhodnutí, která se přijímají na úrovni Evropské unie	6,
Členství v Evropské unii oslabuje slovo České republiky ve světě	7,
Evropská unie zhoršuje životní úroveň lidí v ČR	8,
Kvůli členství v Evropské unii je ČR snadněji zranitelná negativními vlivy globalizace	9,
Evropská unie ohrožuje pracovní místa Čechů	10,
Jste obecně odpůrcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	11,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	12,

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

13,

NEW

Na QA10b se ptejte jen v CY(tcc) - ptejte se, pokud "by turecká kyperská komunita neměla prospěch z plného přijetí EU legislativy" - kód 2 v QA8c - ostatní přejdou na QA11a.

QA10b

(273-285)

1,

2,

3,

4,

5,

6,

7,

8,

9,

10,

11,

Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...

12,

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

13,

NEW

Na QA11a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejdou na QA11b.

QA11a

Řekl(a) byste, že v současné době se věci v ... obecně ubírají správným směrem nebo špatným směrem?

Jedna odpověď v každém řádku.

	Nabídněte.	věci se ubírají správným směrem	věci se ubírají špatným směrem	Ani tak, ani tak [NENABÍZEJTE]	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	---------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	----------------------------------

(286)	1	České republiky	1	2	3	4
(287)	2	Evropské Unii	1	2	3	4

EB68.1 QA7

Na QA11b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA12.

QA11b Řekl(a) byste, že v současné době se věci v ... obecně ubírají správným směrem nebo špatným směrem?

Na každém řádku jedna odpověď.

	Nabídněte.	věci se ubírají správným směrem	věci se ubírají špatným směrem	Ani tak, ani tak [NENABÍZEJTE]	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	---------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	----------------------------------

(288)	1		1	2	3	4
(289)	2	Evropské Unii	1	2	3	4

NEW

V QA12 se v CY(tcc) neptejte na 5,7,9 a 10.

QA12 Rád bych se Vás zeptal(a), nakolik důvěřujete různým institucím. Řekněte mi prosím o každé z následujících institucí, zda jí spíše důvěřujete nebo spíše nedůvěřujete.

	Nabídněte.	SPÍŠE DŮVĚŘUJE	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJE	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	----------------	------------------	----------------------------------

(290)	1	Tisk	1	2	3
(291)	2	Rozhlas	1	2	3
(292)	3	Televize	1	2	3
(293)	4	Internet	1	2	3
(294)	5	Soudy, český právní systém	1	2	3
(295)	6	Policie	1	2	3
(296)	7	Armáda	1	2	3

(297)	8	Politické strany	1	2	3
(298)	9	Vláda České republiky	1	2	3
	10	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR	1	2	3
(299)					
(300)	11	Evropská unie	1	2	3
(301)	12	Organizace spojených národů	1	2	3

EB68.1 QA8

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA13 Obecně řečeno, představa, jakou ve Vás vyvolává Evropská unie, je velmi pozitivní, spíše pozitivní, neutrální, spíše negativní nebo velmi negativní?

	(302)
velmi pozitivní	1
spíše pozitivní	2
neutrální	3
spíše negativní	4
velmi negativní	5
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	6

EB68.1 QA14

QA14 Co znamená Evropská unie pro Vás osobně?

Předložte kartu QA14. Nabídněte. VÍCE MOŽNÝCH ODPOVĚDÍ. Rotace shora dolů/zdola nahoru.

	(303-318)
Mír	1,
Ekonomická prosperita	2,
Demokracie	3,
Sociální ochrana	4,
Svoboda cestování, studia i práce kdekoli v EU	5,
Kulturní rozmanitost	6,
Silnější slovo ve světě	7,
Euro	8,
Nezaměstnanost	9,
Byrokracie	10,
Plýtvání peněz	11,
Ztráta kulturní identity	12,
Větší kriminalita	13,
Nedostatečná kontrola na vnějších hranicích	14,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	15,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	16,

EB67.2 QA12

Na QA15a se neptejte v CY(tcc) - na položku 2 se ptejte jen v zemích EU27, které nejsou členy Eurozóny\na položku 3 se ptejte jen v EURO zóně - v FM, HR a TR se ptejte jen na položky 5,9,10 a 12 - CY(tcc) přejdou na QA15b.

QA15a U uvedených tvrzení mi prosím, řekněte, zda s nimi spíše souhlasíte nebo spíše nesouhlasíte.

	Nabídněte.	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
(319)	1 Cítím se bezpečněji, protože Česká republika je členem EU	1	2	3
(320)	2 Mám pocit, že jsme ekonomicky stabilnější, protože Česká republika je členem EU	1	2	3
(321)	3 Mám pocit, že jsme ekonomicky stabilnější, protože Česká republika je členem EURO zóny	1	2	3
(322)	4 Můj hlas má v Evropské unii váhu	1	2	3
(323)	5 Můj hlas má v České republice váhu	1	2	3
(324)	6 Naše vláda mému názoru na evropské otázky naslouchá	1	2	3
(325)	7 Poslanci Evropského parlamentu mému názoru na evropské otázky naslouchají	1	2	3
(326)	8 Evropská komise mému názoru na evropské otázky naslouchá	1	2	3
(327)	9 Rozumím tomu, jak Evropská unie funguje	1	2	3
(328)	10 Hlas České republiky má v EU váhu	1	2	3
(329)	11 Zájmy České republiky jsou v EU dostatečně brány v úvahu	1	2	3
(330)	12 Evropská unie vnucuje České republice své názory	1	2	3

EB68.1 QA9a (ITEMS 4, 9, 10 AND 11) - EB67.2 QA34a (ITEMS 1, 2)

Na QA15b se ptejte pouze v CY(tcc) - neptejte se na položku 3 - ostatní přejdou na QA16.

QA15b U uvedených tvrzení mi prosím, řekněte, zda s nimi spíše souhlasíte nebo spíše nesouhlasíte.

	Nabídněte.	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
(331)	1 Můj hlas má v Evropské unii váhu	1	2	3
(332)	2	1	2	3

(333)	3	Rozumím tomu, jak Evropská unie funguje	1	2	3
(334)	4		1	2	3
(335)	5		1	2	3

EB68.1 QA9b (ITEMS 1 & 3)

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA16 Slyšel(a) jste o ...?

	Nabídněte.	slyšel(a)	neslyšel(a)	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-----------	-------------	-------------------------------------

(336)	1	Evropský parlament	1	2	3
(337)	2	Evropská komise	1	2	3
(338)	3	Rada Evropské unie	1	2	3
(339)	4	Evropská centrální banka	1	2	3

EB68.1 QA15

QA17 A u každé z nich, myslíte si, že hrají nebo nehrají důležitou úlohu v životě Evropské unie?

	Nabídněte.	HRAJE DŮL. ÚLOHU	NEHRAJE DŮL.ÚLOHU	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	------------------------	----------------------	-------------------------------------

(340)	1	Evropský parlament	1	2	3
(341)	2	Evropská komise	1	2	3
(342)	3	Rada Evropské unie	1	2	3
(343)	4	Evropská centrální banka	1	2	3

EB67.2 QA14

QA18 Řekněte mi, prosím, zda uvedeným institucím spíše důvěřujete nebo nedůvěřujete.

	Nabídněte.	SPÍŠE DŮVĚŘUJE	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJE	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-------------------	---------------------	-------------------------------------

(344)	1	Evropský parlament	1	2	3
(345)	2	Evropská komise	1	2	3
(346)	3	Rada Evropské unie	1	2	3
(347)	4	Evropská centrální banka	1	2	3

EB68.1 QA16

Na otázky QA19a až QA26a se ptejte pouze v EU27 - CY(tcc), AM, HR a TR přejdou na QA27. Na QA19a se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Evropskému parlamentu" - kod 1 v QA18, položka 1 - ostatní přejdou na QA20a.

QA19a Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Evropskému parlamentu důvěřujete?

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(348-358)

Rozhodování, která jsou v Evropském parlamentu přijímána, jsou přijímána demokratickým způsobem	1,
Rozhodnutí přijatá Evropským parlamentem přispívají k ekonomickému růstu v ČR	2,
Evropský parlament dobře ochraňuje zájmy všech evropských občanů	3,
O činnosti Evropského parlamentu jste dobře informovaný/á	4,
Poslanci Evropského parlamentu mají nejlepší pozici pro rozhodování o Evropské unii jako celku	5,
Evropský parlament dobře reprezentuje Váš pohled na Evropu	6,
Věříte poslancům Evropského parlamentu	7,
Jste obecně příznivcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Politickým institucím/politikům obecně důvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA19b se ptejte jen v CY(tcc). Na QA19b se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Evropskému parlamentu" - kod 1 v QA18, položka 1 - ostatní přejdou na QA20a.

QA19b

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(359-369)

	1,
--	----

	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA20a se ptejte jen v EU27. Na QA20a se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Evropskému parlamentu" - kod 2 v QA18, položka 1 - CY(tcc) přejděte na QA20b - ostatní přejdou na QA21a.

QA20a Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Evropskému parlamentu nedůvěřujete?

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(370-380)

Rozhodování, která jsou v Evropském parlamentu přijímána, nejsou přijímána demokratickým způsobem	1,
Rozhodnutí přijatá Evropským parlamentem mají negativní vliv na ekonomický růst v ČR	2,
Evropská unie je obyčejným občanům příliš vzdálená	3,
O činnosti Evropského parlamentu nejste dobře informovaný/á	4,
Poslanci Evropského parlamentu nemají nejlepší pozici pro rozhodování o Evropské unii jako celku	5,
Evropský parlament dobře nereprezentuje Váš pohled na Evropu	6,
Nevěříte poslancům Evropského parlamentu	7,
Jste obecně odpůrcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Politickým institucím/politikům obecně nedůvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA20b se ptejte jen v CY(tcc). Na QA20b se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Evropskému parlamentu" - kod 2 v QA18, položka 1 - ostatní přejdou na QA21a.

QA20b

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(381-391)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA21a se neptejte v CY(tcc). Na QA21a se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Evropské komisi" - kod 1 v QA18, položce 2 - CY(tcc) přejděte na QA21b - ostatní přejdou na QA22a.

QA21a

Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Evropské komisi důvěřujete?

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(392-402)

Rozhodování, která jsou Evropskou komisí přijímána, jsou přijímána demokratickým způsobem	1,
Evropská komise přispívá k ekonomickému růstu v ČR	2,
Evropská komise dobře ochraňuje zájmy všech evropských občanů	3,
O činnosti Evropského komise jste dobře informovaný/á	4,

Evropská komise má nejlepší pozici pro připravování užitečných návrhů pro Evropskou unii jako celek	5,
Věříte eurokomisařům	6,
Evropská komise dobře reprezentuje Váš pohled na Evropu	7,
Jste obecně příznivcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Politickým institucím\politikům obecně důvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA21b se ptejte jen v CY(tcc). Na QA21b se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Evropské komisi" - kod 1 v QA18, položce 2 - ostatní přejdou na QA22a.

QA21b

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(403-413)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA22a se ptejte jen ve EU27. Na QA22a se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Evropské komisi" - kod 2 v QA18, položce 2 - CY(tcc) přejděte na QA22b - ostatní přejdou na QA23a.

QA22a

Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Evropské komisi nedůvěřujete?

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(414-424)

Rozhodování, která jsou Evropskou komisí přijímána, nejsou přijímána demokratickým způsobem	1,
Evropská komise má negativní vliv na ekonomický růst v ČR	2,
Evropská komise je obyčejným občanům příliš vzdálená	3,
O činnosti Evropské komise nejste dobře informovaný/á	4,
Evropská komise nemá nejlepší pozici pro připravování užitečných návrhů pro Evropskou unii jako celek	5,
Nevěříte eurokomisařům	6,
Evropská komise dobře nereprezentuje Váš pohled na Evropu	7,
Jste obecně odpůrcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Politickým institucím\politikům obecně nedůvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA22b se ptejte jen v CY(tcc). Na QA22b se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Evropské komisi" - kod 2 v QA18, položce 2 - ostatní přejdou na QA23a.

QA22b

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(425-435)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA23a se neptejte v CY(tcc). Na QA23a se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Radě Evropské unie" - kod 1 v QA18, položce 3 - CY(tcc) přejděte na QA23b - ostatní přejdou na QA24a.

QA23a Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Radě Evropské unie důvěřujete?

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(436-446)

Rozhodování, která jsou Radou Evropské unie přijímána, jsou přijímána demokratickým způsobem	1,
Rozhodnutí přijímaná Radou Evropské unie přispívají k ekonomickému růstu v ČR	2,
Rada Evropské unie dobře ochraňuje zájmy všech evropských občanů	3,
O činnosti Rady Evropské unie jste dobře informovaný/á	4,
Rada Evropské unie dobře reprezentuje zájmy České republiky v Evropské unii	5,
Rada Evropské unie má nejlepší pozici pro rozhodování o otázkách důležitých pro Evropskou unii jako celek	6,
Věříte politikům, kteří v Radě Evropské unie zasedají	7,
Jste obecně příznivcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Politickým institucím/politikům obecně důvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA23a se ptejte jen v CY(tcc). Na QA23a se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Radě Evropské unie" - kod 1 v QA18, položce 3 - ostatní přejdou na QA24a.

QA23b

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(447-457)

	1,
	2,

	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA24a se ptejte jen v EU27. Na QA24a se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Radě Evropské unie" - kod 2 v QA18, položce 3 - CY(tcc) přejděte na QA24b - ostatní přejdou na QA25a.

QA24a Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Radě Evropské unie nedůvěřujete?

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(458-468)

Rozhodování, která jsou Radou Evropské unie přijímána, nejsou přijímána demokratickým způsobem	1,
Rozhodnutí přijímaná Radou Evropské unie mají negativní vliv na ekonomický růst v ČR	2,
Rada Evropská unie je obyčejným občanům příliš vzdálená	3,
O Radě Evropské unie nejste dobře informovaný/á	4,
Rada Evropské unie dobře nereprezentuje zájmy České republiky v Evropské unii	5,
Rada Evropské unie nemá nejlepší pozici pro rozhodování o otázkách důležitých pro Evropskou unii jako celek	6,
Nevěříte politikům, kteří v Radě Evropské unie zasedají	7,
Jste obecně odpůrcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Politickým institucím\politikům obecně nedůvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA24b se ptejte jen v CY(tcc). Na QA24b se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Radě Evropské unie" - kod 2 v QA18, položce 3 - ostatní přejdou na QA25a.

QA24b

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(469-479)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA25a se neptejte v CY(tcc). Na QA25a se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Evropské centrální bance" - kod 1 v QA18, položce 4 - CY(tcc) přejděte na QA25b - ostatní přejdou na QA26a.

QA25a

Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Evropské centrální bance důvěřujete?

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(480-490)

Evropská centrální banka přispívá k ekonomickému růstu v ČR	1,
O činnosti Evropské centrální banky jste dobře informovaný/á	2,
Evropská centrální banka bojuje dobře s inflací	3,

Evropská centrální banka dobře chrání Evropu před (aktuální nebo budoucí) finanční krizí	4,
Evropská centrální banka dobře reprezentuje zájmy zemí Eurozóny ve světě	5,
Evropská centrální banka ochraňuje stabilní měnu - Euro - a to má pozitivní vliv na evropskou ekonomiku	6,
Jste příznivcem Eura	7,
Jste obecně příznivcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Bankám\bankéřům obecně důvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA25b se ptejte jen v CY(tcc). Na QA25b se ptejte, pouze pokud "důvěřuje Evropské centrální bance" - kod 1 v QA18, položce 4 - ostatní přejdou na QA26a.

QA25b

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(491-501)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA26a se ptejte jen v EU27. Na QA26a se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Evropské centrální bance" - kod 2 v QA18, položce 4 - CY(tcc) přejděte na QA26b - ostatní přejdou na QA27a.

QA26a	Které z následujících věcí jsou hlavní důvody, proč Evropské centrální bance nedůvěřujete?
-------	--

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(502-512)

Evropská centrální banka má negativní vliv na ekonomický růst v ČR	1,
O činnosti Evropské centrální banky nejste dobře informovaný/á	2,
Evropská centrální banka nebojuje s inflací efektivně	3,
Evropská centrální banka nechrání dobře Evropu před (aktuální nebo budoucí) finanční krizí	4,
Evropská centrální banka reprezentuje ve světě pouze zájmy zemí eurozóny	5,
Evropská centrální banka ochraňuje stabilní měnu - Euro - a to má negativní vliv na evropskou ekonomiku	6,
Jste odpůrcem Eura	7,
Jste obecně odpůrcem Evropské unie [NENABÍZEJTE]	8,
Bankám\bankérům obecně nedůvěřujete [NENABÍZEJTE]	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

Na QA26b se ptejte jen v CY(tcc). Na QA26b se ptejte, pouze pokud "nedůvěřuje Evropské centrální bance" - kod 2 v QA18, položce 4 - ostatní přejdou na QA27a.

QA26b	
-------	--

Nabídněte. Rotovat. Maximálně 2 možné odpovědi.

(513-523)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,

	8,
	9,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	10,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	11,

NEW

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA27 Když se zamyslíte na svojí kupní silou, tedy tím, co si Vaše domácnost může běžně dovolit, a srovnáte Vaši současnou situaci s obdobím před pěti lety, řekl(a) byste, že se Vaše kupní síla zlepšila, zůstala zhruba stejná, anebo se zhoršila?

Ponechte kartu QA27. Pouze jedna odpověď.

(524)

Zlepšila se	1
Zůstala zhruba stejná	2
Zhoršila se	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

NEW

QA28 Prosím řekněte mi, do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícím výrokem: S placením svých výdajů máte na konci měsíce potíže.

Nabídněte. Pouze jedna odpověď.

(525)

Rozhodně souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Rozhodně nesouhlasím	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB65.1 QA3 TREND MODIFIED

QA29 Myslíte si, že dnešní děti budou mít obecně život jednodušší, složitější anebo ani jednodušší ani složitější, než je život Vaší generace?

Nabídněte. Jedna možná odpověď.

(526)

Jednodušší	1
Složitější	2
Ani jednodušší ani složitější	3

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

4

EB66.3 QA17

Nyní se budeme bavit o něčem jiném.

Na QA30a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejdou na QA30b.

QA30a Jak je podle Vašeho názoru v dnešní době transparentní (průhledná) česká státní správa? Řekl(a) byste, že česká státní správa je velmi transparentní (průhledná), transparentní (průhledná), není příliš transparentní (průhledná) anebo není vůbec transparentní (průhledná)?

Předložte kartu QA30a.

(527)

velmi transparentní

1

transparentní

2

není příliš transparentní

3

není vůbec transparentní

4

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

5

NEW

Na QA30b se ptejte jen v CY(tcc) - CY(tcc) přejdou na QA31a.

QA30b

Předložte kartu QA14.

(528)

1

2

3

4

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

5

NEW

Na QA31a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejdou na QA31b.

QA31a Řekl(a) byste, že je to pro Vás velmi důležité, důležité, spíše nedůležité anebo není vůbec důležité, aby česká státní správa fungovala transparentně (průhledně)?

Předložte kartu QA31a.

(529)

Velmi důležité	1
Důležité	2
Spíše nedůležité	3
Není vůbec důležité	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

NEW

Na QA31b se ptejte jen v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA32.

QA31b

Předložte kartu QA14.

(530)

	1
Důležitá	2
Spíše nedůležitá	3
	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

NEW

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA32

Jak jsou podle Vašeho názoru v dnešní době transparentní (průhledné) instituce Evropské unie? Řekl(a) byste, že jsou velmi transparentní (průhledné), transparentní (průhledné), nejsou příliš transparentní (průhledné) anebo nejsou vůbec transparentní (průhledné)?

Předložte kartu QA32.

(531)

velmi transparentní	1
transparentní	2
nejsou příliš transparentní	3
nejsou vůbec transparentní	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

NEW

QA33

Řekl(a) byste, že je to pro Vás velmi důležité, důležité, spíše nedůležité anebo není vůbec důležité, aby instituce Evropské unie fungovaly transparentně (průhledně)?

Předložte kartu QA33.

(532)

Velmi důležité	1
Důležité	2
Spíše nedůležité	3
Není vůbec důležité	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

NEW

QA34 O každém z následujících výroků týkajících se Evropské unie mi prosím řekněte, zda si myslíte, že je pravdivý či nepravdivý.

	Nabídněte.	Pravdivý	Nepravdivý	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	----------	------------	----------------------------------

(533)

(534)

(535)

(536)

1	EU se skládá z patnácti členských zemí	1	2	3
2	Švýcarsko je členem Evropské unie	1	2	3
3	Každých 6 měsíců se stává jiný členský stát předsedou Rady Evropské unie	1	2	3
4	Eurozóna se v současné době skládá z 12 členských států	1	2	3

EB68.1 QA17 TREND MODIFIED

Na otázky QA35a a QA36a se ptejte pouze v EU27. Ostatní přejdou na QA37.

QA35a U každé z následujících oblastí mi prosím řekněte, zda si myslíte, že rozhodnutí týkající se této oblasti by se měla dělat na úrovni české vlády nebo společně v Evropské unii?

	(NABÍDNĚTE) (ROTUJTE.)	NA ÚROVNI VLÁDY ČR	SPOLEČNĚ V EU	NEVÍ, BEZ ODPOVĚDI (NENABÍZEJTE)
--	------------------------	--------------------	---------------	----------------------------------

(537)

(538)

(539)

(540)

(541)

(542)

(543)

1	Boj proti zločinu	1	2	3
2	Daně	1	2	3
3	Boj proti nezaměstnanosti	1	2	3
4	Boj proti terorismu	1	2	3
5	Obrana a zahraniční politika	1	2	3
6	Imigrace (tzn. stěhování cizinců do ČR)	1	2	3
7	Vzdělávací systém	1	2	3

(544)	8	Důchody	1	2	3
(545)	9	Ochrana životního prostředí	1	2	3

EB68.1 QA20a

Na QA35b nedotazovat.

QA35b					
-------	--	--	--	--	--

	Nabídněte. Rotovat.			Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	---------------------	--	--	--

(546)	1	Boj proti zločinu	1	2	3
(547)	2	Daně	1	2	3
(548)	3	Boj proti nezaměstnanosti	1	2	3
(549)	4	Boj proti terorismu	1	2	3
(550)	5	Obrana a zahraniční vztahy	1	2	3
(551)	6	Přistěhovalectví	1	2	3
(552)	7	Vzdělávací systém	1	2	3
(553)	8	Důchody, penze	1	2	3
(554)	9	Ochrana životního prostředí	1	2	3

EB68.1 QA20b TREND MODIFIED

QA36a	U každé z následujících oblastí mi prosím řekněte, zda si myslíte, že rozhodnutí týkající se této oblasti by se měla dělat na úrovni české vlády nebo společně v Evropské unii?				
-------	---	--	--	--	--

	Nabídněte. Rotujte.	NA ÚROVNI VLÁDY ČR	SPOLEČNĚ V EU	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	---------------------	-----------------------	------------------	--

(555)	1	Zdravotnictví	1	2	3
(556)	2	Sociální péče	1	2	3
(557)	3	Zemědělství a rybolov	1	2	3
(558)	4	Ochrana spotřebitele	1	2	3
(559)	5	Vědecký a technologický výzkum	1	2	3
(560)	6	Podpora regionům s ekonomickými problémy	1	2	3
(561)	7	Energetika	1	2	3
(562)	8	Hospodářská soutěž	1	2	3
(563)	9	Doprava	1	2	3

(564)	10	Hospodářství	1	2	3
(565)	11	Boj s inflací	1	2	3

EB68.1 QA20a TREND MODIFIED

Na QA36b nedotazovat.

QA36b

	Nabídněte. Rotovat.			Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	---------------------	--	--	--

(566)	1		1	2	3
(567)	2		1	2	3
(568)	3	Zemědělství a rybolov	1	2	3
(569)	4	Ochrana spotřebitele	1	2	3
(570)	5	Vědecký a technologický výzkum	1	2	3
(571)	6	Podpora regionům s ekonomickými problémy	1	2	3
(572)	7	Energetika	1	2	3
(573)	8	Hospodářská soutěž	1	2	3
(574)	9	Doprava	1	2	3
(575)	10	Hospodářství	1	2	3
(576)	11		1	2	3

EB68.1 QA20b TREND MODIFIED

PRO VŠECHNY RESPONDENTY - položky 1 - 4 jen v EU27 - jen na položku 4 se ptejte v CY(tcc), FM, HR a TR (na položky 1-3 se v těchto zemích neptejte).

QA37 Jaký je Váš názor na každý z následujících výroků? Řekněte mi prosím u každého z nich, jste-li pro nebo proti tomu.

	Nabídněte. Rotujte.	PRO	PROTI	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	---------------------	-----	-------	--

(577)	1	Evropská měnová unie s jedinou společnou měnou, eurem	1	2	3
(578)	2	Jedna společná zahraniční politika členských států EU vůči ostatním zemím	1	2	3
(579)	3	Společná obranná a bezpečnostní politika členských zemí EU	1	2	3

(580)	4	Budoucí rozšiřování EU o další země v příštích letech	1	2	3
-------	---	---	---	---	---

EB68.1 QA22

QA38 Řekl(a) byste, že jste velmi optimistický(á), spíše optimistický(á), spíše pesimistický(á) nebo velmi pesimistický(á) pokud jde o budoucnost Evropské unie...?

(POUZE JEDNA MOŽNÁ ODPOVĚĎ), NABÍDNĚTE

(581)

velmi optimistický(á)	1
spíše optimistický(á)	2
spíše pesimistický(á)	3
velmi pesimistický(á)	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB68.1 QA24

NA QA39 se ptejte jen v EU27 - CY(tcc), FM, HR a TR přejdou na QA44.

QA39 Evropská integrace se v posledních letech zaměřovala na různé otázky. Na které oblasti by podle Vašeho názoru měly evropské instituce klást důraz v nadcházejících letech, aby se v budoucnu Evropská unie posílila?

Předložte kartu QA41. Nabídněte. Rotovat. Max. 3 odpovědi.

(582-596)

Vnitřní trh	1,
Kulturní politika	2,
Evropská zahraniční politika	3,
Evropská obranná politika	4,
Imigrační otázky	5,
Evropská vzdělávací politika	6,
Otázky životního prostředí	7,
Energetické otázky	8,
Solidarita s chudšími regiony	9,
Vědecký výzkum	10,
Sociální otázky	11,
Boj se zločinem	12,
nic z tohoto [NENABÍZEJTE]	13,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	14,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	15,

EB68.1 QA25

Na QA40 se ptejte jen v EU27 - ostatní přejdou na QA41.

QA40	V Evropské unii se každých 6 měsíců jeden členský stát po druhém stává předsedou Rady Evropské unie. Teď předsedá Slovinsko. Četl(a) jste v novinách, slyšel(a) v rádiu nebo viděl(a) v televizi nebo na Internetu v poslední době něco o slovinském předsednictví?
------	---

(597)

Ano	1
Ne	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB68.1 QA18a TREND MODIFIED

Na QA41 se ptejte jen v SI - ostatní přejdou na QA42.

QA41	
------	--

Nabídněte.

(598)

	1
	2
	3
	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB68.1 QA18b TREND MODIFIED

Na QA42 se ptejte jen v EU27 - ostatní přejdou na QA43.

QA42	V Evropské unii se každých 6 měsíců jeden členský stát po druhém stává předsedou Rady Evropské unie. Od 1.června 2008 bude předsedat Francie. Četl(a) jste v novinách, slyšel(a) v rádiu nebo viděl(a) v televizi nebo na Internetu v poslední době něco o francouzském předsednictví?
------	--

(599)

Ano	1
Ne	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB68.1 QA18c TREND MODIFIED

Na QA43 se ptejte jen v FR - ostatní přejdou na QA44.

QA43	
------	--

Nabídněte.

(600)

	1
	2
	3
	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB68.1 QA18d TREND MODIFIED

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA44 Pro každou ze zemí nebo území, které Vám nyní nabídnu, mi prosím řekněte, zda byste byl(a) pro nebo proti jejímu přijetí do Evropské unie v budoucnosti.

Rotujte.

	Nabídněte.	Pro přijetí	Proti přijetí	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-------------	---------------	----------------------------------

(601)	1	Bosna a Hercegovina	1	2	3
(602)	2	Srbsko	1	2	3
(603)	3	Černá Hora	1	2	3
(604)	4	Kosovo	1	2	3
(605)	5	Bývalá jugoslávská republika Makedonie	1	2	3
(606)	6	Chorvatsko	1	2	3
(607)	7	Albánie	1	2	3
(608)	8	Turecko	1	2	3
(609)	9	Ukrajina	1	2	3
(610)	10	Švýcarsko	1	2	3
(611)	11	Norsko	1	2	3
(612)	12	Island	1	2	3

EB66.1 QA33

QA45 V momentě, kdy Turecko splní všechny podmínky uložené Evropskou unií, byl(a) byste rozhodně pro, spíše pro, spíše proti nebo rozhodně proti přijetí Turecka do Evropské unie?

(613)

rozhodně pro	1
spíše pro	2
spíše proti	3
rozhodně proti	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB65.2 QD16 TREND MODIFIED

QA46	Souhlasil(a) byste anebo byste nesouhlasil(a) s tímto výrokem: Když země a území západního Balkánu (Bosna a Hercegovina, Srbsko, Černá Hora, Kosovo, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Chorvatsko a Albánie) vstoupí do Evropské unie, pomůže to stabilizovat tuto část Evropy.
------	---

Předložte kartu QA46.

	(614)
Rozhodně souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Rozhodně nesouhlasím	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

NEW

Na QA47 se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejde na QA47b.

QA47a	Pro každý z následujících výroků mi prosím řekněte, zda s ním rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte anebo rozhodně nesouhlasíte.
-------	--

Předložte kartu QA47a. V každém řádku 1 odpověď.

	Nabídněte - Rotovat.	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	----------------------	--------------------	-----------------	-------------------	----------------------	----------------------------------

(615)	1	Globalizace je příležitostí k ekonomickému růstu	1	2	3	4	5
(616)	2	Globalizace zvyšuje sociální nerovnosti	1	2	3	4	5
(617)	3	Evropská unie a USA mají stejné zájmy, pokud jde o globalizaci	1	2	3	4	5
(618)	4	Globalizace nás chrání před růstem cen	1	2	3	4	5
(619)	5	Globalizace napomáhá míru ve světě	1	2	3	4	5

(620)	6	Globalizace představuje hrozbu pro českou kulturu	1	2	3	4	5
(621)	7	Globalizace je užitečná pouze pro velké firmy, ne pro občany	1	2	3	4	5
(622)	8	Globalizace znamená více zahraničních investic v ČR	1	2	3	4	5
(623)	9	Globalizace napomáhá rozvoji chudších zemí	1	2	3	4	5
(624)	10	Kvůli globalizaci jsou nezbytná nějaká společná celosvětová pravidla ("celosvětová řízení")	1	2	3	4	5
(625)	11	Globalizace umožňuje lidem, aby byli otevřenější k jiným kulturám	1	2	3	4	5

NEW

Na QA47 se ptejte jen v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA48b.

QA47b

Předložte kartu QA1. V každém řádku 1 odpověď.

		Rozhodně souhlasím				Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	--	--------------------	--	--	--	-------------------------------------

(626)	1		1	2	3	4	5
(627)	2		1	2	3	4	5

	3		1	2	3	4	5
(628)	4		1	2	3	4	5
(629)	5		1	2	3	4	5
(630)	6		1	2	3	4	5
(631)	7		1	2	3	4	5
(632)	8		1	2	3	4	5
(633)	9		1	2	3	4	5
(634)	10		1	2	3	4	5
(635)	11		1	2	3	4	5
(636)							

NEW

Na QA48a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejde na QA48b.

QA48a Které z následujících dvou tvrzení je nejbližší Vašemu názoru, pokud jde o globalizaci?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(637)

Globalizace představuje dobrou příležitost pro české firmy díky otevírání trhů.

1

Globalizace představuje hrozbu pro zaměstnanost a firmy v ČR

2

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

3

EB66.1 QA43

Na QA48b se ptejte jen v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA49a.

QA48b Které z následujících dvou tvrzení je nejbližší Vašemu názoru, pokud jde o globalizaci?

[NABÍDNĚTE – POUZE JEDNA MOŽNÁ ODPOVĚĎ]

(638)

	1
	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

NEW (BASED ON EB66.1 QA43)

Na QA49a se ptejte jen ve verzi A - ostatní přejdou na QA49b. Na QA49a se neptejte v CY(tcc), FM, HR a TR.

QA49a Do jaké míry souhlasíte s výrokem, že Evropská unie nás pomáhá chránit před negativními důsledky globalizace?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(639)

Rozhodně souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Rozhodně nesouhlasím	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB67.2 QA30a

Na QA49b se ptejte jen ve verzi B - ostatní přejdou na QA50. Na QA49b se neptejte v CY(tcc), FM, HR a TR.

QA49b Do jaké míry souhlasíte s výrokem, že Evropská unie umožňuje evropským občanům mít větší prospěch z pozitivních důsledků globalizace?

Nabídněte. Jedna možná odpověď.

(640)

rozhodně souhlasím	1
spíše souhlasím	2
spíše nesouhlasím	3
rozhodně nesouhlasím	4

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

5

EB67.2 QA30b

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA50 Řekl(a) byste, že Evropská ekonomika si vede v současné době lépe, hůře, nebo stejně jako ekonomika ...?

Nabídněte. Předložte kartu QC4.

	Nabídněte.	LÉPE	HŮŘE	STEJNĚ	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	------	------	--------	----------------------------------

(641)	1	Spojených států amerických	1	2	3	4
(642)	2	Japonska	1	2	3	4
(643)	3	Číny	1	2	3	4
(644)	4	Indie	1	2	3	4
(645)	5	Ruska	1	2	3	4
(646)	6	Brazílie	1	2	3	4

EB65.2 QC4 TREND MODIFIED

Na QA51a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejde na QA51b.

QA51a Globalizace trhu s sebou nese mnohačetné následky. Když slyšíte slovo globalizace, co Vás napadne jako první?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(647)

Příležitosti pro české firmy otevřít nové pobočky, proniknout na nové trhy	1
Zahraniční investice v České republice	2
Přesun některých společností do zemí s levnější pracovní silou	3
Zvýšená konkurence pro české společnosti	4
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	5
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	6

EB67.2 QA29a

Na QA51b se ptejte jen v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA52.

QA51b Globalizace trhu s sebou nese mnohačetné následky. Když slyšíte slovo globalizace, co Vás napadne jako první?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(648)

	1
	2
Přesun některých společností do zemí s levnější pracovní silou	3
	4
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	5
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	6

EB67.2 QA29b

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA52 Se kterým z následujících tvrzení souhlasíte více? Obecně lze říct, že firma, která se přestěhuje ...

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(649)

nemá jinou možnost pokud se chce vyhnout svému zániku	1
to dělá proto, aby zvýšila svůj zisk	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB64.2 QA57

Na sekce QB se ptejte jen v EU27 - ostatní přejdou na sekci QC.

DEMOGRAFIE

D1 V politických záležitostech se hovoří o „levici“ a „pravici“. Kam byste zařadil své názory na této stupnici?

Předložte kartu D1. Nenabízejte.

(1087-1088)

1 - LEVICE	2	3	4	5	6	7	8	9	10 - PRAVICE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ODMÍTL(A) [NENABÍZEJTE] 11

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE] 12

EB69.1 D1

Na D2 se ptejte pouze v EU27 - ostatní přejdou na D7.

D2 Která z následujících politických stran je Vám nejbližší anebo nejméně vzdálená?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(1089-1090)

Občanská demokratická strana (ODS)	1
Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)	2
Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)	3
Křesťanská a demokratická unie-Čs.strana lidová (KDU-ČSL)	4
Strana zelených	5
SNK Evropští demokraté	6
NEZÁVISLÍ DEMOKRATÉ (předseda V.Železný)	7
NEZÁVISLÍ	8
Strana zdravého rozumu	9
Pravý Blok	10
Unie svobody-Demokratická unie	11
Právo a Spravedlnost	12
Moravané	13
STRANA ROVNOST ŠANCÍ	14
Národní strana	15
Žádná [NENABÍZEJTE]	16
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	17
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	18

NEW

Otázka D3 až D6 není.

D7 Jaký je Váš rodinný stav?

Nabídněte. Předložte kartu D7. Pouze jedna možná odpověď.

(1091-1092)

Ženatý, vdaná	1
Znovu ženatý, vdaná	2
Svobodný(á), v současnosti žijící s partnerem	3
Svobodný(á), nikdy nežil(a) s partnerem	4
Svobodný(á), dříve žil(a) s partnerem, nyní sám(sama)	5
Rozvedený(á)	6
Žijící odděleně	7
Vdova, vdovec	8
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	9
Odmítl(a) [NENABÍZEJTE]	10

EB69.1 D7

D8	Kolik Vám bylo let, když jste ukončil(a) své vzdělávání? Máme na mysli řádné, denní studium.
----	--

Pokud stále studuje, запиšte odpověď "00". Pokud je bez vzdělání, запиšte kód 01. Pokud odmítne odpovědět, запиšte kód 98. Pokud neví nebo neodpověděl(a), запиšte 99.

(1093-1094)

--	--

EB69.1 D8

Otázka D9 není.

D10	Pohlaví:
-----	----------

(1095)

Muž	1
Žena	2

EB69.1 D10

D11	Kolik je Vám let?
-----	-------------------

(1096-1097)

--	--

EB69.1 D11

Otázka D12 až D14 není.

Otázku D15B dotazujte, pouze pokud respondent nevykonává žádnou placenou práci - odpověď 1,2,3 nebo 4 v otázce D15A!

D15a	Jaké je Vaše současné zaměstnání?
------	-----------------------------------

D15b	Vykonával jste někdy v minulosti nějakou placenou práci? Jaké bylo Vaše poslední povolání?
------	--

	(1098-1099)	(1100-1101)
	D15a	D15b
	SOUČASNÉ ZAMĚSTNÁNÍ	POSLEDNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
NE-AKTIVNÍ		
Stará se o běžné nákupy a domácnost nebo nemá žádné zaměstnání, nepracuje	1	1
Student	2	2
Nezaměstnaný(á) nebo přechodně nepracující	3	3
V penzi nebo neschopný(á) práce kvůli nemoci	4	4
SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝ(Á)		
Zemědělec	5	5
Rybář	6	6
Profesionál (právník, lékař, účetní, architekt, ...)	7	7
Vlastník prodejny, řemeslník nebo jiná samostatně výdělečně činná osoba	8	8

Majitel firmy, vlastník (úplný nebo společník) podniku	9	9
ZAMĚSTNANEC		
Zaměstnaný profesionál (zaměstnaný lékař, právník, účetní, architekt)	10	10
Vrcholný management a ředitelé (generální ředitelé, ředitelé obecně, jiní ředitelé)	11	11
Střední management, jiní manažeři (vedoucí oddělení, učitel, technik)	12	12
Zaměstnanec, pracující hlavně stacionárně (na jednom místě)	13	13
Zaměstnanec, ne stacionární, ale na cestách (obchodní zástupce, řidič ..)	14	14
Zaměstnanec, ne stacionární, ve službách (nemocnice, restaurace, policie, hasiči)	15	15
Kontrolor	16	16
Kvalifikovaný dělník	17	17
Jiní (nekvalifikovaní) dělníci, služebnictvo	18	18
NIKDY NEVYKONÁVAL(A) ŽÁDNOU PLACENOU PRÁCI	19	19

EB69.1 D15a D15b

Otázky D16 až D24 nejsou.

D25 Řekl(a) byste, že žijete...

Nabídněte.

(1102)

Na venkově, na vesnici	1
V malém nebo středně velkém městě	2
Ve velkém městě	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB69.1 D25

Otázka D26 až D39 není.

D40a Mohl(a) byste mi říci, kolik osob ve věku 15 a více let žije ve Vaší domácnosti včetně Vás?

Nabídněte. Zapište.

(1103-1104)

--	--

EB69.1 D40a

D40b Mohl(a) byste mi říci, kolik dětí mladších deseti let žije ve Vaší domácnosti?

Nabídněte. Zapište.

(1105-1106)

--	--

EB69.1 D40b

D40c Mohl(a) byste mi říci, kolik dětí ve věku 10 až 14 let žije ve Vaší domácnosti?

Nabídněte. Zapište.

(1107-1108)

--	--

EB69.1 D40c

D41 Narodil(a) jste se...?

Nabídněte. Předložte kartu D41. Pouze jedna možná odpověď.

(1109)

v České republice	1
v jiné členské zemi Evropské unie	2
v Evropě, ale ne v členské zemi Evropské unie	3
v Asii, Africe nebo Latinské Americe	4
v Severní Americe, Japonsku nebo Oceánii	5
Odmítl(a) [NENABÍZEJTE]	6

EB69.1 D41

D42 Který z těchto výroků nejlépe vystihuje Vaši situaci?

Nabídněte. Předložte kartu D42. Pouze jedna možná odpověď.

(1110)

Oba rodiče se narodili v České republice	1
Jeden z rodičů se narodil v České republice, druhý se narodil v jiném členském státě EU	2
Oba rodiče se narodili v jiném státě EU	3
Jeden z rodičů se narodil v České republice, druhý se narodil mimo území EU	4
Oba rodiče se narodili mimo území EU	5
Jeden rodič se narodil v jiném členském státě EU a druhý se narodil mimo území EU	6
Neví, odmítl(a) [NENABÍZEJTE]	7

EB69.1 D42

D43a Je v domácnosti k dispozici pevná telefonní linka?

D43b Vlastníte osobní mobilní telefon?

(1111)

(1112)

	D43a	D43b
	Pevná linka	Mobilní telefon
Ano	1	1
Ne	2	2

EB69.1 D43a D43b

D46 Řekněte mi, prosím, zda máte v domácnosti...?

Předložte kartu D46. Nabídněte. Více možných odpovědí.

(1113-1122)

televizi	1,
DVD přehrávač	2,
hudební CD přehrávač	3,
počítač	4,
připojení k internetu v domácnosti	5,
automobil	6,
byt nebo dům, který již byl splacen	7,
byt nebo dům, který splácíte	8,
žádná z těchto možností [NENABÍZEJTE]	9,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	10,

EB69.1 D46

PROTOKOL O ROZHOVORU

P1 DATUM ROZHOVORU

(1143-1144)

(1145-1146)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	DEN	<input type="text"/>	<input type="text"/>	MĚSÍC
----------------------	----------------------	-----	----------------------	----------------------	-------

EB69.1 P1

P2 ČAS ZAČÁTKU ROZHOVORU

(ZAPIŠTE VE 24 HODINOVÉM FORMÁTU)

(1147-1148)

(1149-1150)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	HOD	<input type="text"/>	<input type="text"/>	MIN
----------------------	----------------------	-----	----------------------	----------------------	-----

EB69.1 P2

P3 DÉLKA ROZHOVORU (V MIN)

(1151-1153)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	MIN
----------------------	----------------------	-----

EB69.1 P3

P4 Počet osob přítomných při rozhovoru, včetně tazatele

(1154)

Dva (tazatel a respondent)	1
Tři	2
Čtyři	3
Pět a více	4

EB69.1 P4

P5 Respondent spolupracoval

(1155)

Výborně	1
Dobře	2
Průměrně	3
Špatně	4

EB69.1 P5

P6 Velikost místa bydliště

Lokální kódy
(1156-1157)

--	--

EB69.1 P6

P7 Okres

Lokální kódy
(1158-1159)

--	--

EB69.1 P7

P8 Město, obec

(1160-1167)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P8

P9 Číslo výběrového bodu

(1168-1175)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P9

P10 Číslo tazatele

(1176-1183)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P10

P11 Váha

(1184-1191)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P11

P13 dotazovat pouze v LU, BE, ES, FI, EE, LV, MT, TR a FM.

P13

--

(1192)

1

2

3

EB69.1 P13
